

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ

ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ - ΑΘΗΝΑ 1982

$$\text{Αριθμοί} / \Delta = 9$$

ΔΩΡΕΑΝ

ΠΡΟΒΛΕΨΗ

ΣΤ

89

ΣΧΡ

Οργανισμός

Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων

άνθολόγιο για τα παιδιά του δημοτικού

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΕΚΑΕΤΗΣΙΑΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ

Αθήνα 1982

ἀνθολόγιο

γιά τά παιδιά τοῦ δημοτικοῦ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ἀθήνα 1982

002
ΝΙΕ
ΕΤ2Α
117

Ανθολόγιο

Ποιήματα του Διονύσιου Σολωμού

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΔΕΦΗΣΑΤΟ

Όργ. Έκδ. Βιβλίων

3302 Έτος 1982

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

αθήνα 1982

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΠΟΠΤΕΣ : ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ*
.ΓΙΩΡΓΟΣ Π. ΣΑΒΒΙΔΗΣ

ΜΕΛΗ : ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΒΟΥΓΙΟΥΚΑΣ
ΑΛΕΞΗΣ ΔΗΜΑΡΑΣ
ΚΑΛΗ ΔΟΞΙΑΔΗ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΛΙΝΑ ΚΑΣΔΑΓΛΗ
ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΟΥΣΤΑΚΑ

* Από την έναρξη του 'Ανθολογίου ως τό Νοέμβριο 1974

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Στή μνήμη του Ζαχαρία Παπαντωνίου
(1877-1940)

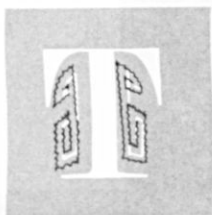

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Γιά σένα πού πήρες αυτό τό βιβλίο

*ΩΡΑ πιά ἔχεις μάθει νά διαβάξεις
καί ξέρεις πόσα ὄμορφα πράγματα
μπορεῖ νά σοῦ χαρίσει ἓνα βιβλίο.
Μπορεῖ νά σέ κάνει νά γελάσεις,
νά διασκεδάσεις, ἴσως καί νά νιώ-
σεις στήν καρδιά μιά μικρή λύπη, ἀλλά καί ἡ λύ-
πη αὐτή θά μοιάζει μέ χαρά.*

*Τέτοιες ἱστορίες, πού ἔχουν μέσα καί χαρά καί
λύπη, γράφουν συχνά γιά χάρη τῶν παιδιῶν οἱ
μεγάλοι πού τ' ἀγαπᾶνε ὅπως σ' ἀγαπᾶ ἑσένα ἡ
μαμά σου κι ὁ πατέρας σου κι ἡ δασκάλα. Σέ*

μερικούς μάλιστα ἀρέσει νά τίς γράφουν τραγου-
διστά, καί τότε γίνονται τά ποιήματα.

Διαλέξαμε κι ἐμεῖς τίς πιό ὠραῖες ἱστορίες καί
τά πιό ὠραῖα ποιήματα πού βρήκαμε, καί φτιά-
ξαμε γιά σένα αὐτό τό βιβλίο. Ἀκριβῶς ὅπως
διαλέγεις κι ἐσύ λουλούδια στόν κήπο καί φτιά-
χνεις μιὰ ἀνθοδέσμη. Γι' αὐτό τό βιβλίο μας τό
εἶπαμε Ἀνθολόγιο.

Ἐσύ θά τό διαβάσεις στό σχολεῖο καί στό σπί-
τι, κι ἂν σοῦ ἀρέσει, θά θέλεις νά τό διαβάζεις
δυνατά καί στούς ἄλλους. Ἐτσι θά εἶναι διπλή ἡ
εὐχαρίστηση.

Προσευχή

Πέφτω, κάνω τό σταυρό μου
κι ἄγγελο ἔχω στό πλευρό μου.
Δοῦλος τοῦ Θεοῦ λογιούμαι
καί κανένα δέ φοβούμαι.

(Δημοτικό)

Φεγγαράκι μου λαμπρό!

Φεγγαράκι μου λαμπρό,
φέγγε μου νά περπατῶ,
νά πηγαίνω στό σκολειό
νά μαθαίνω γράμματα,
γράμματα σπουδάματα,
τοῦ Θεοῦ τά πράματα.

(Δημοτικό)

Κικιρίκου! νά ἡ αὐγή!

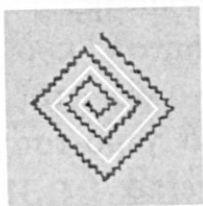
ΚΙΚΙΡΙΚΟΥ! νά ἡ αὐγή! λάλησε ὁ μαῦρος κόκορας μέ τήν κατά-μαυρη οὐρά. Κικιρίκου, σηκωθῆτε ὅλοι! λαλοῦσε τήν αὐγή, ψηλά ἀπό τόν τοῖχο τῆς αὐλῆς. Κικιρίκου, ἦρθε ἡ Ρήνα! κικιρίκου, σήκω, Ρήνα, φέρε μας φαγί!

Κά κά κά, κακαρίζει καί ἡ κότα ἡ μαυριδερή. Σήκω, Ρήνα! φωνάζει καί αὐτή. Σήμερα θά κάμω τό πιό καλό αὐγό. Γιά σένα, Ρήνα, φύλαγα τό πιό μεγάλο αὐγό. Ἔλα φέρε μας φαγί!

Πί πί πί, φώναξαν καί οἱ πάπιες μέσα ἀπό τό

αὐλάκι. Πί πί πί, φώναξαν καί αὐτές. Ἔλα,
Ρήνα, βάλε μας καθαρό νερό.
— Κικιρίκου, νά ἦ αὐγή! σήκω, Ρήνα!

(Ἀπό τό Ἀλφαβητάρι μέ τόν ἥλιο)

ἽΟ γερο-Βαγγέλης ὁ τσαγκάρης

ΑΠΠΟΥΛΗ! εἶπε ὁ πατέρας νά
μοῦ μπαλώσεις τά παπούτσια,
φώναξε ὁ Ρήγας, καί χαιρέτησε
τό γερο-τσαγκάρη, τό Βαγγέλη.

ἽΟ Βαγγέλης ὁμως δέν ἀκούει.

Κοντά σ' ἓνα χαμηλό πάγκο δουλεύει ἀκόμη.

ἽΟ γερο-τσαγκάρης πότε ράβει καί πότε
καρφώνει. Ράβει καί τεντώνει τούς ἀγκῶνες,
σά νά μαλώνει. Καρφώνει, καί σ' ὄλο τό
τσαγκάρικο ἀκούεται: Τάκ τάκ! τόκ τόκ!

— ἽΕ, κύρ Βαγγέλη! δέν ἀκούς; Χάλασαν πάλι

τά παπούτσια μου! φώναξε πió δυνατά ó Ρή-
γας.

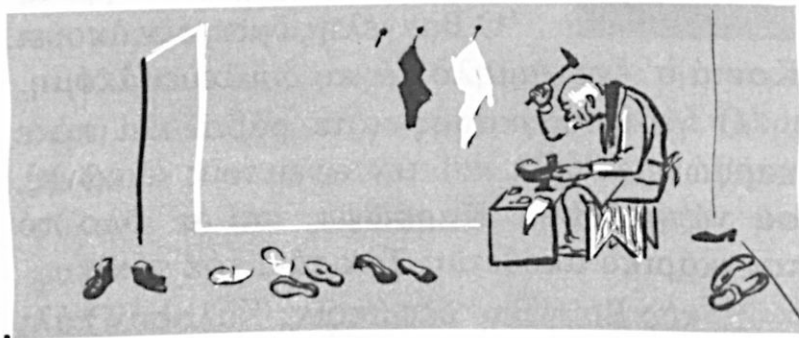
— Έσύ είσαι, Ρήγα; καί δέ σέ κατάλαβα! Χά-
λασαν πάλι τά παπούτσια; Έγώ τήν Τετάρτη
τά έρασα. Τί είναι αὐτά; εἶπε ó γερο-
Βαγγέλης, ó τσαγκάρης.

— Παίζω τόν κουτσό, κύρ Βαγγέλη, μέ τόν
Τζανή, τόν έγγονό σου! τοῦ άπαντᾶ ó Ρήγας.

Χαμογέλασε ó γερο-τσαγκάρης. Χάιδεψε
τό Ρήγα καί τοῦ εἶπε:

— Παιδιά μου, γειά νά 'χετε, καί νά παίζετε
πάντα τόν κουτσό. Έδῶ είναι ó γερο-
Βαγγέλης ó τσαγκάρης.

(Άπό τό 'Αλφαβητάρι μέ τόν ήλιο)

Καλύτερα βρεμένος παρά φορτωμένος

ΨΑΡΗΣ, ο γάιδαρος του γερο-Κανέλη, πρόβαλε στό δρόμο. Τί νά γυρεύει; Θέλει νά ιδεί, θά 'χει δουλειά σήμερα ή ὄχι;

Βρέχει, βρέχει δυνατά. Ὁ Ψα-
ρῆς στέκεται καί κοιτάζει.

Τά κεραμίδια τρέχουν σά βρύσες. Τά νερά κυλοῦν στό μικρό δρόμο σάν ποτάμι. Οἱ δια-
βάτες τρέχουν γρήγορα νά χωθοῦν στά σπίτια
τους.

Τί καλά, οὔτε φόρτωμα οὔτε μαγκούρα ἔχει
σήμερα. Ἴσως οὔτε καί αὔριο, λέει ὁ γάιδαρος

κι από τή χαρά του κρεμᾶ τ' αὐτιά του πιό
κάτω.

Βιαστικά περνοῦσε ἀπό κεῖ μιά κότα. Εἶδε
τό γάιδαρο νά βρέχεται, καί τοῦ εἶπε:

— Βρέχεσαι, καημένε! Φύγε, ἔμπα μέσα! Θά
χαλάσεις τή φορεσιά σου.

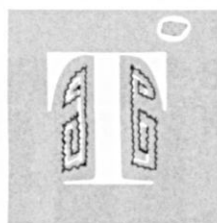
— Καλύτερα βρεμένος παρά φορτωμένος, ἀ-
παντᾷ ὁ Ψαρῆς. Καί συλλογίζεται τό βαρὺ
φόρτωμα καί τή μαγκούρα τοῦ γερο-Κανέλη.

(Ἀπό τὸ Ἄλφαβητᾶρι μὲ τὸν ἥλιο)

Τό πουλάκι

ΙΚ, ΤΙΚ, ένα μικρό πουλάκι χτύπησε στό τζάμι. Έξω έριχνε χιόνι πολύ. Μέσα όλοι κάθονταν γύρω στό τζάκι. Μά κανένας δέν άκουσε τό χτύπημα. Ό πατέρας τούς διάβαζε μιά ιστορία, κι όλοι πρόσεχαν τά λόγια του.

“Υστερα από λίγο, ξαναχτυπά τό πουλάκι τίκ, τίκ! «Τσίου, τσίου» φώναξε δυνατά, σά νά έλεγε:

– Άνοιξτε, παιδιά! Δέ θά γλιτώσω. Μέ πάγωσε τό χιόνι!

Ό Ρήνα άκουσε τό χτύπημα. Άμέσως σηκώθηκε, καί πήγε στό παράθυρο. Δέν είδε τίποτα.

«Ίσως δέν άκουσα καλά. Δέν εϊναι τίποτα»
εϊπε, καϊ κίνησε νά φύγει.

Μά εξαφνα άκουσε πάλι: τίκ, τίκ! τσίου,
τσίου!

Ήνοιξε τότε ή Ρήνα τό παράθυρο. Μειμιάς
τό πουλάκι μπήκε μέσα. Πετούσε καϊ φώναζε:
— Τσίου, τσίου. Τί καλά παιδιά! τί καλό
τζάκι!

Ήό πουλάκι

Τίκ, τίκ! Ήνοιχτε μου, παιδιά!

Ήγώ δέν έχω πιά φωλιά,

τή σκέπασε τό χιόνι.

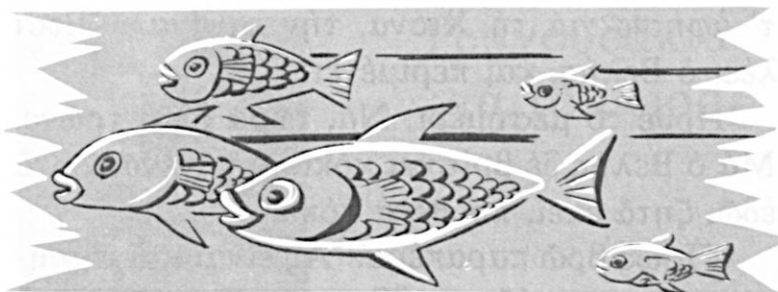
Ήξω, μαυρίλα, παγωνιά.

Καϊ στή ζεστή σας τή γωνιά

καλή φωτιά φουντώνει...

Ήνοιχτε μου, καλά παιδιά!

(Ήπό τό Ήλφαβητάρι μέ τόν ήλιο)

Μπροστά στη θάλασσα

ΕΡΑΣΕ κι ή Ἄποκριά. Ἦρθε ή Καθαρή Δευτέρα. Σήμερα ὄλοι γιορτάζουν. ἄντρες καί γυναῖκες, ἀγόρια καί κορίτσια, ὄλοι κατέβηκαν στό γιαλό.

Ἦραῖα πού εἶναι! Θά μείνουν ὄλη τήν ήμέρα ἔξω, μπροστά στη θάλασσα.

Πόσα παιδιά παίζουν στην ἀκρογιαλιά! Ρίχνουν στη θάλασσα βαρκοῦλες καί караβάκια μέ ἄσπρα, κάτασπρα πανιά. Δέτε τα, πῶς γλιστροῦν ἀπάνω στό νερό!

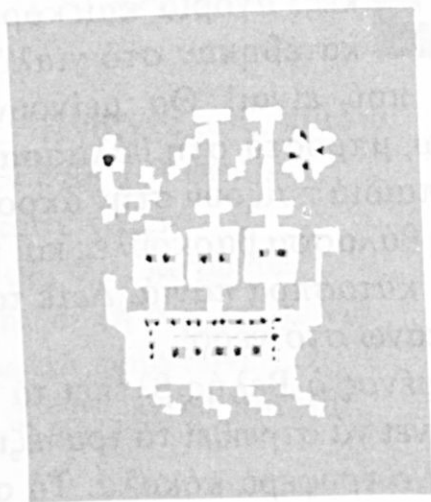
Ξαπλωμένος ὁ Βελής βλέπει τά παιγνίδια, καί περιμένει νά στρωθεῖ τό τραπέζι. «Σήμερα θά φάω μόνο τρυφερά κόκαλα. Τά σκληρά θά

τ' ἀφήσω γιά τή Χιόνα, τήν ψιψίνα.» Ἔτσι λέει ὁ Βελῆς, καί περιμένει.

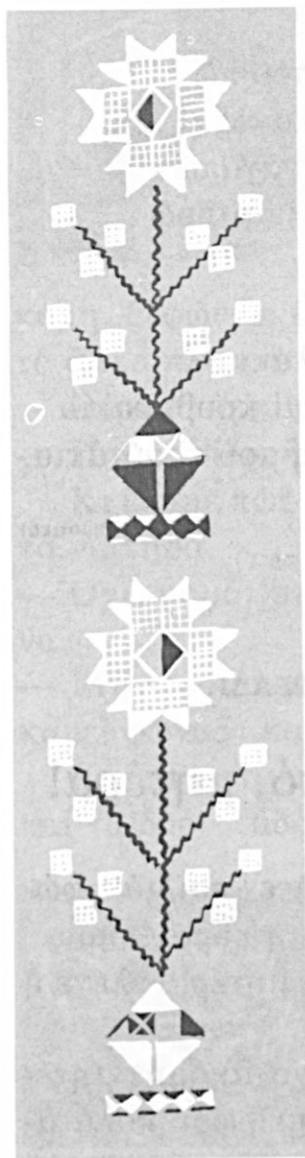
Ἦρθε τό μεσημέρι. Νά, τώρα ὅλοι τρῶνε. Μά ὁ Βελῆς δέ βρίσκει κόκαλο κανένα. Ζητᾶ ἐδῶ, ζητᾶ ἐκεῖ, πουθενά κόκαλο!

«Ἴσως βρῶ παραπέρα. Ἄς εἶναι καί σκληρό. Δέν πειράζει.» Ἔτσι συλλογίζεται ὁ Βελῆς, καί πάει σ' ἄλλα τραπέζια. Ζήτησε παντοῦ, μά πουθενά δέ βρῆκε κόκαλο κανένα. Ὁ Βελῆς θύμωσε τότε. Γύρισε στό σπίτι νηστικός κι ἄρχισε νά γκρινιάζει μέ τήν ψιψίνα.

(Ἀπό τό Ἄλφαβητάρι μέ τόν ἥλιο)

Τραγουδάκια για τὸ μωρό

1.

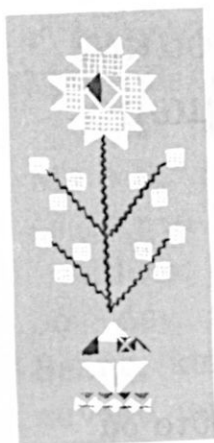
Τὸ παιδί μας τοῦτο δά
πότ' ἐγίνη τόσο δά
καί φωνάζει καί γελᾷ
καί χορεύει καί πηδᾷ
καί τὸν κόσμον τὸν χαλᾷ.

2.

Νά τὸ δείρω θέλω γώ
μέ τῆς μύγας τὸ φτερό.
Νά τὸ δείρω θέλω πάλι
μέ τῆς μύγας τὸ ποδάρι.

3.

Πάει πάει τὸ μυρμηγκάκι
γιὰ ψωμί καί γιὰ τυράκι
στοῦ μωροῦ τὸ λαιμουδάκι.
Γάτ, γάτ, γάτ!

4.

Ἔλα, ἔλα νά σοῦ πῶ
τί μοῦ εἶπε ὁ λαγός.
Εἶπε μου νά σ' ἀγαπῶ
καί νά μὴν τό μαρτυρῶ

5.

Τίλι τίλι, τιλιλάκια
καί κλωστές καί κουβαράκια
στῆς κορούλας μου τ' αὐτάκια.

(Δημοτικά)

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΑΝΔΡΕΑΔΗ

Μὴν τό κάνεις αὐτό, μητέρα!

ΦΕΞΕ· σηκωθῆτε παιδιά! φώ-
ναξε μιά ἡμέρα ἢ κυρα-Θύμιω.
— Λίγο ἀκόμη, μητέρα, ἔλεγε ἡ
Λίνα.
— Ἄσε μας λίγο ἀκόμη, μητέ-
ρα, σέ παρακαλοῦμε. Δέν ξημέρωσε καλά ἀ-

κόμη, ξεφώνιζε και ό Λόλος, και γύρισε από τό άλλο πλευρό.

Θύμωσε ή κυρα-Θύμιω τότε:

— Πάλι τά ίδια θά 'χουμε και σήμερα; φώναξε.

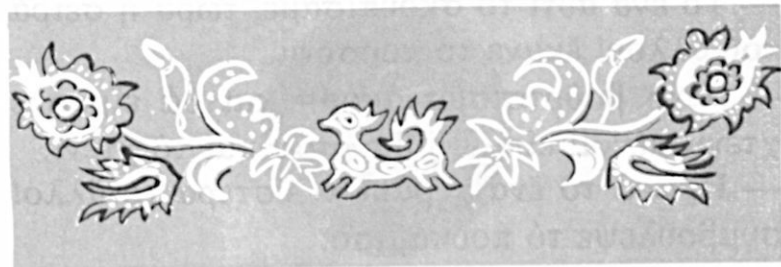
Κι έκαμε πώς πηγαίνει τάχα γρήγορα κατά τό νιπτήρα.

— Όχι, μαμά, σηκώθηκα! ειπε άμέσως ή Λίνα.

— Μήν τό κάνεις αυτό, μητέρα! Νά! σηκωθήκαμε! φώναξε και ό Λόλος.

Και στή στιγμή πετάχτηκαν από τό κρεβάτι και τά δυό τ' άδέρφια...

(Από τό 'Αλφαβητάριο τό Νέο)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Τό πρωινό ντύσιμο

ΑΤΣΕ, χρυσό μου, φρόνιμα, νά σέ πλύνω! εἶπε ἡ μαμά.

— Παιδί μου, πρέπει νά σταθεῖς ἤσυχο, ἔκανε τό νερό.

— "Αν δέν τριφτεῖς καλά μέ τό σαπούνι, δέ θά βγοῦν οἱ μουντζοῦρες! εἶπε ὁ τρίφτης.

— Τό ἕνα αὐτί τό σκουπίσαμε, τώρα ἡ σειρά τοῦ ἄλλου! ἔκανε τό προσόπι.

— Λίγο βούρτσισμα ἀκόμη καί θά εἶμαστε χτενισμένοι! εἶπαν ἡ βούρτσα καί τό χτένι.

— Πρῶτα τό ἕνα χεράκι κι ὕστερα τό ἄλλο! συμβούλεψε τό πουκάμισο.

—“Όσο πᾶνε, τὰ γαμπάκια μας παχαίνουν!
ἀναστέναξαν οἱ κάλτσες.

—“Ό,τι ἀξίζει ὅλο τό ντύσιμο, ἀξίζουν τὰ πα-
πούτσια! καμάρωσαν τὰ μαῦρα γυαλιστερά
μποτάκια.

— Τώρα, φόρεσέ με δίχως νά ξεχτενιστεῖς!
εἶπε τό κόκκινο πουλοβεράκι.

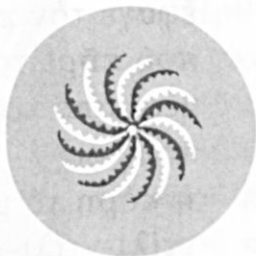
— Καί τελευταῖο ἐγώ! ἔκανε τό μακρὺ βελου-
δένιο παντελόνι.

— Τώρα δέ μένει παρά νά σοῦ σκουπίσω τή
μυτούλα! πρόσθεσε τό κάτασπρο μαντιλάκι.

—“Ἔτοιμοι! ἔτοιμοι! φώναξαν ὅλα μαζί.

— Τίποτε δέν εἶναι ἔτοιμο, ἂν δέ φιλήσω ἐγώ
τό παιδάκι μου! εἶπε ἡ μανούλα καί ἔδωσε ἕνα
ζεστό ζεστό φιλί στό μαγουλάκι.

(Ἀπό τό βιβλίο *Στῆς Μαρῆς τήν ἀγκαλιά*)

Ντίλι-ντίλι-ντίλι...

Ντίλι-ντίλι-ντίλι,
ντίλι τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Ἦρθε ὁ ποντικός,
πῆρε τό φιτίλι
μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Ἦρθε καί ἡ γάτα,
ἔφαγε τόν ποντικό
πού πῆρε τό φιτίλι
μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Ἦρθε καί ὁ σκύλος
κι ἔπνιξε τή γάτα
πού ἔφαγε τόν ποντικό
πού πῆρε τό φιτίλι
μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Ἦρθε καί τό ξύλο
καί σκότωσε τό σκύλο
πού ἔπνιξε τή γάτα
πού ἔφαγε τόν ποντικό
πού πῆρε τό φιτίλι
μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Ἦρθε κι ἡ φωτιά
κι ἔκαψε τό ξύλο
πού σκότωσε τό σκύλο
πού ἔπνιξε τή γάτα
πού ἔφαγε τόν ποντικό
πού πῆρε τό φιτίλι

μέσ' από τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Ἦρθε καί τό ποτάμι
κι ἔσβησε τή φωτιά
πού ἔκαψε τό ξύλο
πού σκότωσε τό σκύλο
πού ἔπνιξε τή γάτα
πού ἔφαγε τόν ποντικό
πού πῆρε τό φιτίλι
μέσ' από τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Ἦρθε καί τό βόδι,
ρούφηξε τό ποτάμι
πού ἔσβησε τή φωτιά
πού ἔκαψε τό ξύλο
πού σκότωσε τό σκύλο
πού ἔπνιξε τή γάτα
πού ἔφαγε τόν ποντικό
πού πῆρε τό φιτίλι

μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

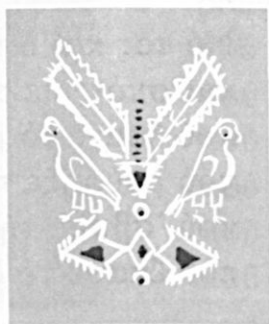
Ἦρθε καί ὁ λύκος
κι ἔφαγε τό βόδι
πού ρούφηξε τό ποτάμι
πού ἔσβησε τή φωτιά
πού ἔκαψε τό ξύλο
πού σκότωσε τό σκύλο
πού ἔπνιξε τή γάτα
πού ἔφαγε τόν ποντικό
πού πῆρε τό φιτίλι
μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

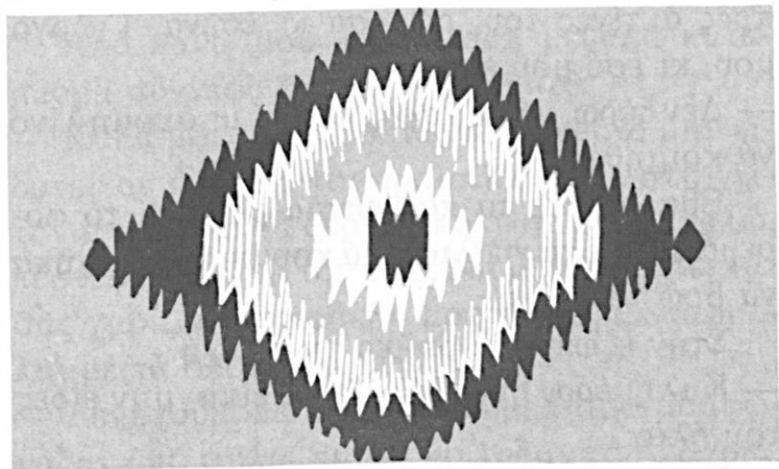
Νά τος καί ὁ κυνηγός
καί σκότωσε τό λύκο
πού ἔφαγε τό βόδι
πού ρούφηξε τό ποτάμι
πού ἔσβησε τή φωτιά
πού ἔκαψε τό ξύλο

πού σκότωσε τό σκύλο
πού ἔπνιξε τή γάτα
πού ἔφαγε τόν ποντικό
πού πῆρε τό φιτίλι
μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Ντίλι-ντίλι-ντίλι,
ντίλι τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

(Δημοτικό)

ΕΠ. Γ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Τί όνειρο είδε ή Δαφνούλα για τόν ήλιο

ΙΔΑ στόν ύπνο μου πώς άνοιξα
τό παράθυρο νά καλημερίσω
τόν ήλιο, κι έξω ήταν κατασκό-
τεινα.

Τόσο ήταν τό σκοτάδι πού
δέν μπορούσα ούτε τίς κάλτσες μου νά βρω.
— Ποϋ είναι ό ήλιος μου; ρωτούσα λυπημένη.
Ποϋ είναι ό ήλιος ό χρυσός μου, μέ τίς λαμ-

πρές άκτίνες του; ρώτησα κι έσένα, Γιώργο μου, κι έσύ μου είπες:

— Δέν ξέρω, νά σε χαρῶ, άφησέ με άκόμη λίγο νά κοιμηθῶ.

Έβαλα τότε τά παπούτσια μου καί τό φόρεμά μου μέ τά γυαλιστερά κουμπιά, καί βγήκα νά βρῶ τόν ήλιο.

Στήν έξώπορτα βρήκα τή βροχή.

— Καλημέρα, βροχούλα μου, είπα· μήν είδες τόν ήλιο;

— Βρρρ, πλίτς, πλάτς! ήταν ή μόνη άπάντηση.

— Ά, έτσι μου είσαι, κυρα-Πλίτσι-πλάτσα; είπα καί άνοιξα τήν όμπρέλα μου.

Λίγο παρακάτω άπάντησα τόν άνεμο.

— Δέ μου λές, σε παρακαλῶ, έσύ πού έρχεσαι άπό τόσο μακριά, δέν ξέρεις ποῦ είναι σήμερα ό χρυσός ό ήλιος;

— Βββούου, βάο, βάο! έκανε ό άνεμος.

— Αυτό δέν είναι άπάντηση· πές μου, σε παρακαλῶ, τοῦ είπα πάλι.

— Βββούου, βάο, βάο! εξακολουθοῦσε νά βουίζει ό άνεμος.

— Από πρόστυχο νά περιμένω άπάντηση; είπα, καί πήγα παραπέρα.

Ἀπό πάνω μου ψηλά, κάτι μεγάλα κατὰ-μαυρα σύννεφα ἔπαιζαν κυνηγητό.

— Καλά μου συννεφάκια, τὰ ρώτησα, μήν εἶδατε τόν ὄμορφο τόν ἥλιο; Κάθεστε στή γειτονιά του, καί θά ξέρετε· πολύ σᾶς παρακαλῶ, πέστε μου ποῦ νά τόν βρῶ; Νά μοῦ τό πεῖτε, καί σᾶς χαρίζω τήν κούκλα μου τήν Τριανταφυλλιά μέ τὰ ὀλόξανθα μαλλιά.

— Δέν ἔχουμε καιρό, δέν ἔχουμε καιρό, μοῦ φώναξαν ἀπό ψηλά, καί μέ κοίταξαν τόσο ἄγρια, πού ἔτρεξα νά χωθῶ στό δάσος.

Ἦταν ἐκεῖ μιά τριανταφυλλιά μέ πολλά μπουμπούκια.

— Τριανταφυλλίτσα μου, νά σέ χαρῶ, ἐσύ πού εἶσαι καλή σάν τόν ἥλιο, δέ μοῦ λές ποῦ κάθε-ται σήμερα τόσην ὥρα ὁ ἥλιος;

— Θρό! θρό! κάνει ἡ τριανταφυλλιά. "Αχ, διψοῦσα πολύ, τὰ φύλλα μου ἦταν κατασκοι-σμένα, τὰ μπουμπούκια μου κόντευαν νά μα-ραθοῦν.

— Μά ὁ ἥλιος; εἶπα κλαίγοντας ἐγώ.

— "Ω, διψοῦσα τόσο πολύ, ἔλεγε ἡ τριανταφυλλιά· μά ἦρθαν οἱ δροσερές σταλαματιές, μέ πότισαν, μοῦ ἔπλυναν τὰ φύλλα μου, δυνάμω-σαν τὰ μπουμπούκια μου, κι ἔτσι σηκώθηκαν

πάλι τά κεφαλάκια τους. Σάν ἔρθει ὁ ἥλιος, θά φιλήσει ἕνα ἕνα τά μπουμπούκια μου, καί θά ἀνοίξουν τά φύλλα τους νά σκορπίσουν γύρω τή μυρουδιά.

— Ξέρεις πότε θά ᾿ρθει; ρώτησα πάλι τήν τριανταφυλλιά.

Αὐτή ὁμως ὅλο κι ἔκανε «θρό! θρό!» χωρίς νά μοῦ δίνει ἄλλη ἀπόκριση.

Τράβηξα λυπημένη τό δρόμο μου. Πόσο σκοτεινά ἦταν ἐκεῖ μέσα στό δάσος! Θά ἔβαζα τίς φωνές, ἄν δέν ἄκουγα νά κελαηδεῖ ἕνα πολύ ὁμορφο πουλί.

— Τί θά μοῦ χαρίσεις, Δαφνούλα, μοῦ εἶπε, ἄν φωνάζω ἐγώ τόν ἥλιο, καί βγεῖ νά τόν δεῖς; — ὦ, ἕνα φιλάκι, ἕνα γλυκό φιλάκι, εἶπα.

Καί πῆρα στά χέρια μου τό πουλάκι, καί τό φίλησα.

Πέταξε τότε τό πουλάκι κι ἀνέβηκε στήν κορυφή τοῦ ψηλότερου δέντρου, καί ἄρχισε νά κελαηδεῖ. Τί ὠραῖα πού κελαηδοῦσε!

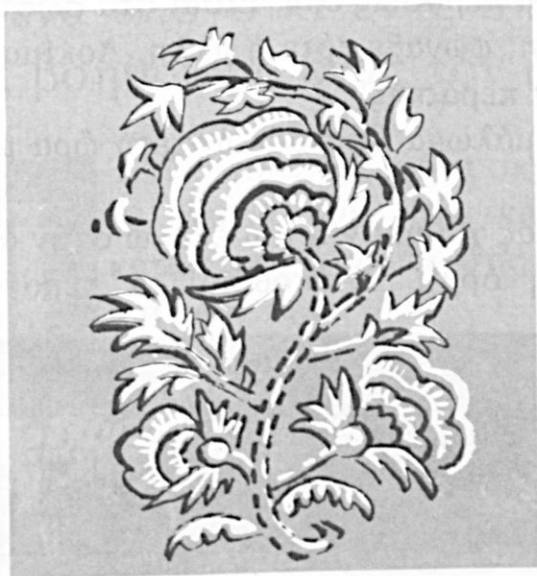
Πρῶτα σιγά σιγά, ὕστερα πιό δυνατά, καί στό τέλος τόσο δυνατά, πού ὅλα γύρω τά λουλούδια σήκωσαν ἀπάνω τά κεφαλάκια τους, καί ὅλα τά ζῶα στό δάσος ἔτρεξαν ν' ἀκούσουν τό τραγούδι του.

Σέ λίγο ἄρχισα νά χοροπηδῶ κι ἐγώ, γιατί πίσω ἀπό τά σύννεφα πρόβαλε ὀλόλαμπρος ὁ ἥλιος μου. Τά σύννεφα ἔτρεξαν ὅσο μπορούσαν, νά κρυφτοῦν. Ὁ ἄνεμος κάθισε ἤσυχος σάν ἀρνάκι στά πόδια τοῦ ἡλίου. Ἡ βροχή κρύφτηκε μέσα στή γῆ. Ἀπό τή μιά κορφή τοῦ βουνοῦ ὡς τήν ἄλλη ἀπλώθηκε ἕνα ὠραιότατο οὐράνιο τόξο.

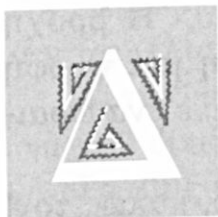
— Καλῶς μου τον, τόν ἥλιο μου, καλῶς τον! φώναξα καί τοῦ ἔστελνα φιλιά.

Καί τή στιγμή ἐκείνη... ζύπνησα.

(Ἀπό τό Ἀλφαβητάριο)

Δύο κατσίκες σ' ένα γεφύρι

ΥΟ κατσίκες ανταμώθηκαν μιά φορά ἐπάνω σ' ένα στενό γεφύρι.

Ἡ μιά εἶπε:

— Κάμε τόπο νά περάσω ἐγώ!

— Ἐσύ νά πᾶς πίσω καί ν' ἀφήσεις νά περάσω ἐγώ πρῶτα! ἀποκρίθηκε ἡ ἄλλη θυμωμένη.

— Πῶς εἶπες; φώναξε ἡ πρώτη. Ἐγώ νά κάμω τόπο νά περάσεις ἐσύ; Εἶσαι στά σωστά σου;

— Ἐτσι; φώναξε τότε ἡ ἄλλη. Δοκίμασε λοιπόν νά περάσεις!

Τό μάλωμα βάσταξε ἀρκετή ὥρα μέ πολύ πείσμα.

Τέλος χύθηκαν ἡ μιά ἐπάνω στήν ἄλλη μέ μεγάλη ὀρμή. Χτυποῦσαν τά κέρατά τους

ἄγρια καί θυμωμένα. Ἄλλά τό γεφύρι ἦταν στενό καί γκρεμίστηκαν κι οἱ δύο τους.

Κάτω ἦταν ποτάμι μέ βαθιά νερά. Οἱ δύο κασίκες θά πνίγονταν χωρίς ἄλλο. Γιά καλή τους ὁμως τύχη, τίς εἶδε ὁ βοσκός, ἔτρεξε, καί μέ πολλά βάσανα κατόρθωσε νά τίς γλιτώσει.

(Ἀπό τό βιβλίο Ἱστορίες, Ἐναγλωστικό Β' Δημοτικοῦ)

ΑΡ. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗ

Πῶς ἓνα ἄλογο κι ἓνας σπυργίτης βοηθοῦν ὁ ἓνας τόν ἄλλο

ΤΑΝ χειμῶνας, χιόνα σκέπαζαν τά βουνά καί τούς κάμπους· κάτασπρες ἦταν οἱ στέγες τῶν σπιτιῶν.

Τά σπυργίτια δέν ἔβρισκαν τροφή καί πεινοῦσαν.

Ἔνα σπυργίτι πέταξε στό στάβλο ἑνός ἀλόγου.

— Μοῦ δίνεις τήν ἄδεια νά φάω κι ἐγώ λίγους

σπόρους; τοῦ λέει. "Ὅλα γύρω τά σκέπασαν τά χιόνα. Δέ βρίσκω νά φάω καί πεινῶ, τό ἄμοιρο. Ἄν ἔβρισκα, δέ θά ζητιάνευα.

Τό ἄλογο ἀποκρίθηκε μέ καλοσύνη:
—"Ἐλα κοντά μέ θάρρος καί φάε ὅσο θέλεις. Εἶναι ἐδῶ ἀρκετό κριθάρι καί γιά μένα καί γιά σένα.

Τό σπουργίτι πλησίασε, κι ἔτσι ἔτρωγαν μαζί, σάν ἀγαπημένοι φίλοι. Ἄφοῦ χόρτασε, τό σπουργίτι εἶπε:

— Σ' εὐχαριστῶ, σ' εὐχαριστῶ πολύ. Μοῦ ἔκαμες μεγάλη χάρη καί δέ θά τή λησμονήσω.

Κι ἐνῶ πετοῦσε, ἔλεγε μέ τό νοῦ του:
— Ἡ χάρη θέλει ἀντίχαρη. Μά τί μπορῶ νά κάμω, ἐγώ ὁ μικρός, στό μεγάλο καί δυνατό ἄλογο;

Πέρασε ὁ χειμῶνας, ἦρθε ἡ ἀνοιξη, κι

Ύστερα τό καλοκαίρι. Πολύ μεγάλη ήταν ή ζέστη.

Πλήθος μύγες ήταν στό στάβλο και πείραζαν τό ἄλογο και δέν τό ἄφηναν νά ήσυχάσει.

Τότε εἶπε ὁ σπουργίτης:

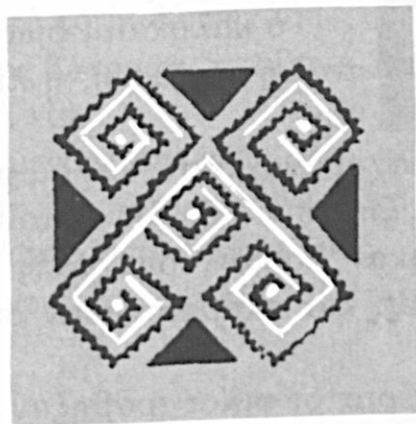
— Νά ὦρα, νά κάμω κι ἐγώ κάτι στό καλό ἄλογο.

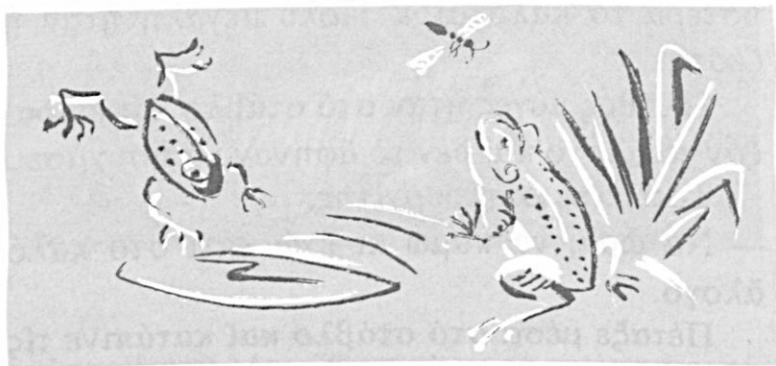
Πέταξε μέσα στό στάβλο και κατάπινε τίς μύγες.

Ἔτσι χόρταινε, μά και λευτέρωνε τό φίλο του ἀπό τή μεγάλη ἐνόχληση. Τό ἄλογο χλιμίντριζε ἀπό εὐχαρίστηση, σά νά ἔλεγε στό σπουργίτη:

— Σ' εὐχαριστῶ, ἀγαπητό μου σπουργιτάκι.

(Ἀπό τό βιβλίο *Ἱστορίες*, Ἐναγλωστικό Β' Δημοτικοῦ)

ΑΡ. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗ

Ο γνωστικός βάτραχος

ΟΛΛΟΙ βάτραχοι ζούσαν μέσα σε μιά λίμνη.

Τό καλοκαίρι όμως, από τήν πολλή τή ζέστη, ή λίμνη ξεράθηκε.

Οί βάτραχοι αναγκάστηκαν νά φύγουν από κει καί νά ζητήσουν άλλοῦ κατοικία. Ἀποχαιρετίστηκαν λοιπόν, συγγενεῖς καί φίλοι καί γείτονες, καί σκορπίστηκαν σε διάφορα μέρη.

Δυό ἀχώριστοι φίλοι τράβηξαν σ' ἓνα με-

γάλο λιβάδι. Ἐκεῖ ἐλπίζανε νά βροῦν μέρος καλό γιά νά ζήσουν.

Στό δρόμο πού πήγαιναν, ἀπάντησαν ἕνα βαθύ πηγάδι.

— Νά ὠραῖο μέρος γιά νά μείνουμε, εἶπε ὁ ἕνας. Εἶναι ὅπως τό θέλουμε. Νερό ἤσυχο καί πολύ, πού δέ θά στερέψει ποτέ. Κανείς δέ θά ῥθει νά μᾶς πειράξει· ἐδῶ θά ζήσουμε εὐτυχησμένοι. Ἔλα νά κατέβουμε, μή χάνουμε καιρό.

Καί ἦταν ἔτοιμος νά πηδήσει στό πηγάδι.

Ὁ ἄλλος τόν κράτησε βιαστικά ἀπό τό πόδι καί τοῦ λέει:

— Στάσου, ἀδερφέ, τί κάνεις; Μ' ἕνα πήδημα, ἀλήθεια, μπορούμε νά κατέβουμε κάτω· πρὶν ὅμως τό κάμουμε αὐτό τό πήδημα, πρέπει νά συλλογιστοῦμε: πῶς θ' ἀνέβουμε, ἂν τύχει καί ξεραθεῖ αὐτό τό βαθύ πηγάδι;

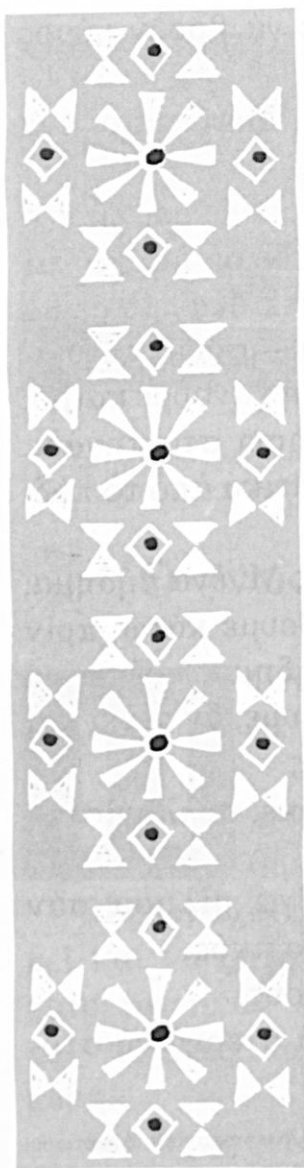
Ὁ πρῶτος βάτραχος στάθηκε, συλλογίστηκε λίγο καί εἶπε:

— Σωστά μιᾶς, ἀδερφέ. Ἐγώ μίλησα σάν ἀσυλλόγιστος κι ἐσύ σά γνωστικός.

Καί τράβηξαν τό δρόμο τους.

Ὅ,τι κάνεις κι ὅ,τι πεῖς, τά στερνά νά στοχαστεῖς.

(Ἀπό τό βιβλίον *Ἱστορίες*, Ἀναγνωστικό Β' Δημοτικοῦ)

ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Μαργαρίτα

Ἡ μικρούλα ἢ μικρή
Μαργαρίτα
νά διαβάσει δέ μπορεῖ
ἄλφα βῆτα.

Στά ματάκια της κυλᾶ
ἓνα δάκρυ,
τό βιβλίο της πετᾶ
σέ μίαν ἄκρη.

Τό ποδάρι της χτυπᾶ
καί φωνάζει,
τήν κοιτάζουν τά παιδιά,
κάνουν χάζι.

Νά διαβάσει δέ μπορεῖ
ἄλφα βῆτα,
ἄχ! τί ἄταχτο παιδί,
Μαργαρίτα!

(Ἀπό τό βιβλίο Ἄρμονία)

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ἡ πεταλούδα

Μιά μικρή πεταλούδα
χορεύει τρελά,

τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

Πότε τρέχει ἐδῶ κάτω
καί πότε ψηλά,

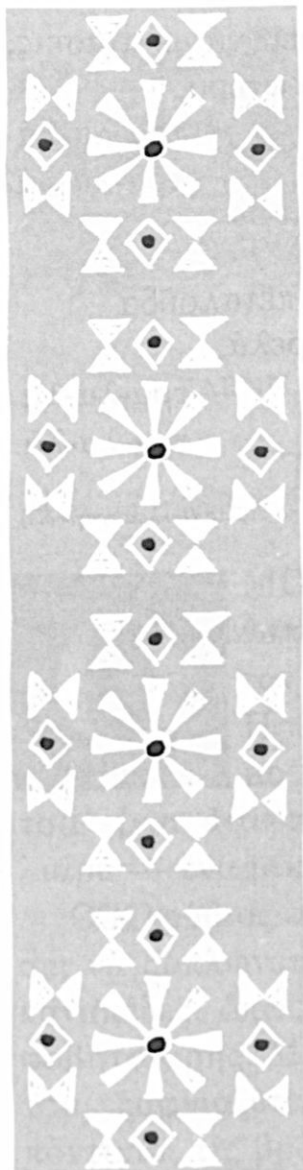
τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

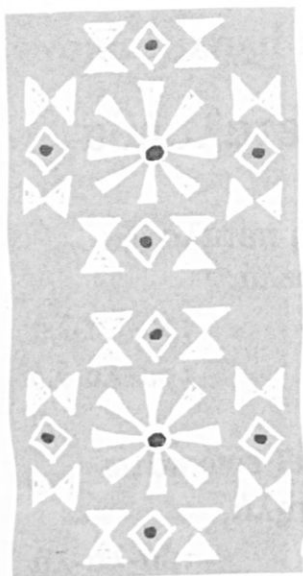
Τό παιδάκι τή βλέπει
καί τήν κυνηγᾷ,

τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

— Τώρα δά θά σέ πιάσω,
τῆς λέει, τί χαρά!

τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

- Δέ μπορείς νά μέ πιάσεις,
γιατί ἔχω φτερά,

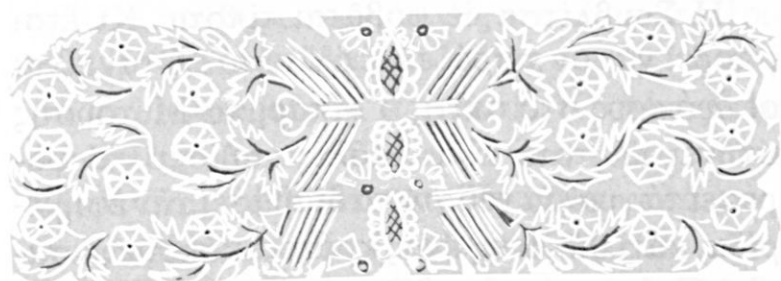
τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

Ἡ μικρή πεταλούδα
χορεύει τρελά,

τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

(Ἀπό τό βιβλίο *Παιδικά τραγούδια*)

ΕΛΕΝΗ ΘΕΟΧΑΡΗ-ΠΕΡΡΑΚΗ

Τό γλυκό

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΜΥΤΟΥΣΗΣ ἀγαπᾶ πολύ τὰ δυό του ἀνεψούδια: τόν Κλούβιο καί τή Σουβλίτσα. Πρέπει ὅμως νά ἔχει μεγάλη ὑπομονή καί μέ τούς δυό.

Ἡ Σουβλίτσα εἶναι ἄτακτη, ἀκατάστατη καί σκανταλιέρα — ἓνα μικρό ζιζάνιο.

Ὁ Κλούβιος εἶναι λίγο τεμπέλης. Τοῦ ἀρέσει νά ξαπλώνεται στά μαξιλάρια καί στούς καναπέδες, ὅπως τὰ γατάκια. Εἶναι καί λίγο φοβητσιάρης. Μπούμ! νά τοῦ κάνει ἡ Σουβλίτσα, ξαφνιαζεται. Φοβᾶται τό σκοτάδι, τὰ ποντίκια, τίς βροντές.

Ἡ Σουβλίτσα δέ φοβᾶται τίποτα. Κι ἔτσι μπορεῖ νά τόν πειράζει μέ ὄλ' αὐτά. "Ὅταν εἶναι οἱ δύο τους στό σπίτι, ὁ Μπαρμπα-Μυτούσης στήνει πάντοτε αὐτί. Μόλις καθίσει καί φορέσει τά γυαλιά του γιά νά διαβάσει τήν ἔφημερίδα, κάτι θά γίνει, ἕνας κρότος, κάποια φασαρία. Πρέπει νά σηκωθεῖ καί νά τρέξει νά δεῖ τί συμβαίνει... Νά! ὅπως τώρα. Τί θόρυβος εἶν' αὐτός; Ἀπό ποιά μεριά ἔρχεται; Ἀπ' τήν κουζίνα; Ἴσως νά 'ναι ἡ γάτα... Ὁχι! Τώρα νιαούριζε στήν αὐλή. Ὁ Μπαρμπα-Μυτούσης εἶναι ἀνήσυχος. Περίεργο! Θά 'λεγε κανεῖς πῶς ἔπεσε τό μισό σπίτι... Ἡ πόρτα τῆς κουζίνας κλειστή. Προσπάθησε νά τήν ἀνοίξει.

— Σουβλίτσα... φωνάζει. Ξεκλείδωσε γρήγορα τήν πόρτα τῆς κουζίνας.

— Μπαρμπούλη μου, δέν εἶναι κλειδωμένη. Στάσου... ἔπεσε τό σκαμνί στήν πόρτα, γι' αὐτό δέν ἀνοίγει. Μπλέχτηκα πάλι.

Μά πῶς νά μὴν μπλεχτεῖ; Τίποτε ὄρθιο δέν εἶχε μείνει στήν κουζίνα.

Ὁ Μπαρμπα-Μυτούσης μισάνοιξε τήν πόρτα καί κοίταξε.

Ἡ Σουβλίτσα ἔτριβε μιά τό γόνατό της καί μιά τόν ἄγκωνά της.

‘Ο Κλούβιος, κρυμμένος κάτω απ’ τό τραπέζι. Γύρω του, ὄλα κάτω. ‘Ο τρίφτης, ἡ σχάρα, τό τρυπητό, ἡ κουτάλα. ‘Ο Μπαρμπα-Μυτούσης ξύνει τό κεφάλι του. (‘Ετσι κάνει πάντα ὅταν τά πράγματα δέν πᾶνε καλά.)

— Σουβλίτσα, λέει. Τί εἶναι ἐδῶ μέσα;

— Μπαρμπούλη, κουζίνα ἦτανε. Μή μοῦ θυμώνεις, θά ξαναγίνει πάλι.

— ‘Εκεῖ κάτω απ’ τό τραπέζι κάποιος κουνιέται. Μήπως εἶναι ἡ γάτα;

— ‘Εγώ εἶμαι, Μπαρμπούλη, ὄ... ὄ... Κλούβιος...

— Σήκω ἐπάνω, ἔβγα ἀπό τήν κρυψώνα τέλος πάντων. Σουβλίτσα! αὐτό τό σπασμένο βάζο μέ τό γλυκό, τί εἶναι;

‘Η Σουβλίτσα κομπιάζει. Κατεβάζει τό κεφαλάκι της. Μιά κοιτάζει τό βάζο, μία τόν Μπαρμπα-Μυτούση, μία τόν Κλούβιο.

— Μπαρμπούλη μου.. Αὐτό... τό βάζο, αὐτό τό βάζο... μά γι’ αὐτό τό βάζο ἔγινε ὄλη ἡ ἱστορία.

‘Αρχισε ἡ Σουβλίτσα νά τά μπερδεύει.

— Εἶναι ἕνας μήνας τώρα πού μᾶς τό ‘στειλε ἀπ’ τό χωριό ἡ θεία Βγενή. Τό εἶχα ξεχασμένο. Ξαφνικά, τό θυμήθηκα. ‘Ητανε πολύ καλά

κρυμμένο στό πάνω ράφι μέσα στό γουδί. "Όλο αυτόν τόν καιρό δέν κάναμε καί καμιά σκορδαλιά, βλέπεις...

Ξερόβηξε ό Μπαρμπούλης, αλλά ή Σουβλίτσα δέ σταμάτησε.

—'Ανέβηκα στό τραπέζι, πού λές, νά τό πάρω. Τεντώθηκα νά τό φτάσω. "Όλα πηγαίνανε καλά ώς εκεί. Τή στιγμή πού έπιανα τό γουδί, άκουσα φτέρνισμα..." Έκανα πίσω νά δώ ποιός είναι... καί πάρ' την κάτω τή Σουβλίτσα μαζί μέ τό βάζο καί ό,τι άλλο ήταν στό ράφι.

— Καλά νά πάθει... φώναξε ξαφνικά ό Κλούβιος. Καλά νά πάθει... γιατί θά τό 'τρωγε όλο μονάχη της.

— Καί τί κατάλαβες; Μήπως έφαγες έσύ τώρα; τοῦ λέει ή Σουβλίτσα.

Ό Μπαρμπα-Μυτούσης χτυπάει άνυπόμονα τό πόδι του... Δέν είναι καθόλου ευχαριστημένος.

— Σουβλίτσα, έμένα νά κοιτᾶς κι όχι τόν Κλούβιο, τώρα πού σοῦ μιλῶ. Δέ μοῦ λές, γιατί τό έκρουσες;

— Νά σοῦ πῶ, Μπαρμπούλη. Νά! όταν έχουμε γλυκό, τό τρῶνε οί ξένοι... Έρχεται ό κύρ Χρίστος. Λές: «Φέρτε τοῦ κύρ Χρίστου μία

κουταλιά γλυκό μέ τό νερό...» Πάει μιά κουταλιά. "Έρχεται ή κυρα-Φρόσω τής λές: «Μή φύγεις, Φρόσω μου, πρίν φᾶς ἕνα γλυκό...» Πάει δεύτερη κουταλιά... "Έρχεται ό Γιαννάκης: λές: «Δῶστε στό παιδί μιά μεγάλη κουταλιά γλυκό». Μιά... δύο... τρεῖς... ἀδειάζει τό βάζο μέ τό γλυκό...

"Όσο τά ἔλεγε αὐτά, εἶχε φουντώσει ή Σουβλίτσα, τά μαγουλάκια της κοκκίνισαν, ἀλλά δέν ἔπαψε νά μιλά.

— Γλυκό ἀπό ἐδῶ, γλυκό ἀπό κεῖ, ἐμεῖς μόνο τό βάζο βλέπουμε.

Ό Μπαρμπούλης ἔγινε σκεπτικός. Μήπως εἶχε κάποιο δίκιο ή Σουβλίτσα; Ναί... ἀλλά... ἀλλά γιατί νά κρύψει τό γλυκό. "Υστερα μποροῦσε νά χτυποῦσε σάν ἔπεφτε. Κούνησε τό κεφάλι, κοίταξε καί τούς δύο καί εἶπε:

— Σουβλίτσα...

Κι ἐκείνη, παραπονεμένα:

— Ναί, Μπαρμπούλη, δέν ἦτανε βλέπεις τυχερό νά φάω πάλι γλυκό.

(Από τό βιβλίο *Σκανδαλιές τής Σουβλίτσας*)

Πυροσβεστική

Πυροσβεστική περνᾶ,
ντίγκ, ντάγκ, ντίγκ, ντάγκ, κουδουνᾶ,
— φωτιά!...
— φωτιά!...
— φωτιά!...

Πυροσβέστες βιαστικοί,
μὴν ἄργεῖτε, τρέξτε ἐκεῖ,
— φωτιά!...
— φωτιά!...
— φωτιά!...

Τό σπιτάκι μὴν καεῖ,
νά τοῦ σῶστε τή ζωή,
— φωτιά!...
— φωτιά!...
— φωτιά!...

(Ἀπό τὸ βιβλίο *Ζωγραφιές καὶ τραγούδια*)

ΜΑΡΙΑ ΓΟΥΔΕΛΗ

Μαστόροι

Δεΐτε ἐδῶ τούς μαστόρους, παιδιά,
πῶς δουλεύουν μέ καρδιά.

Ἕνας δῶ, ἄλλος κεῖ,
τό σπίτι χτίζουν βιαστικοί.

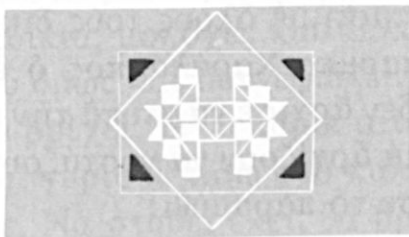
Τοῦβλα κόκκινα, δές, κουβαλοῦν
καί μέ λάσπη τά κολλοῦν.

Ἕνας δῶ, ἄλλος κεῖ,
τό σπίτι χτίζουν βιαστικοί.

Κοίτα πόσες ψηλές σκαλωσιές,
ἄκου πόσες χτυπησιές.

Ἕνας δῶ, ἄλλος κεῖ,
τό σπίτι χτίζουν βιαστικοί.

(Ἀπό τό βιβλίο *Ζωγραφιές καί τραγούδια*)

Ἡ γιαγιά ἄρχισε τό παραμῦθι

ΕΙΝΑΙ ὥρα πολλή πού ἡ Ρήνα, ὁ Ρήγας καί ἡ Βάσω περιμένουν ν' ἀκούσουν τήν καμπάνα τῆς ἐκκλησίας. Κοντεύουν μεσάνυχτα, κι ἐκείνη δέ χτυπᾷ ἀκόμη. Κι αὐτοί ἔχουν ἐτοιμαστεῖ σέ ὅλα.

Λούστηκαν, πλύθηκαν καί συγυρίστηκαν. Φόρεσαν καί τά καινούρια ροῦχα καί τά καινούρια τά παπούτσια. Ἐτοίμασαν καί τά φαναράκια καί τά κεριά τους· γιατί θά πᾶνε ἀπόψε στήν Ἀνάσταση μέ ὅλους τούς δικούς τους.

Μά ὁ μπαρμπα-Χαράλαμπος ὁ ἐκκλησάρης, ἀκόμη δέν ἄρχισε νά χτυπᾷ τήν καμπάνα. Καί τά παιδιά ἄρχίζουν νά νυστάζουν. Τότε ἡ γιαγιά ἄρχισε τό παραμῦθι:

Μιά φορά και έναν καιρό ήταν μία γριά πολύ φτωχή. Δεν είχε ή κακομοίρα κανένα στόν κόσμο, μήτε άντρα μήτε συγγενή. "Όλοι τής είχαν πεθάνει.

Καθόταν μονάχη σ' ένα παλιό καλυβάκι. Χρήματα δεν είχε για ν' αγοράσει ψωμί και φαγί, και ζούσε μέ χόρτα.

Κάθε μέρα έπαιρνε τό σακούλι της, πήγαινεώς τό βουνό και μάζευε χόρτα. Μάζευε και ξύλα. Τά έφερνε στό καλύβι· έβραζε τά χόρτα και τά έτρωγε. "Ετσι ζούσε ή κακομοίρα εκείνη ή γριά...

Μονάχα μία γειτονοπούλα της, ένα κορίτσι, φρόντιζε για τή δυστυχισμένη τή γριά. "Όταν έψηναν φρέσκο ψωμί στό σπίτι τους, έφερνε στή γριά μία φέτα μεγάλη, ζεστή ζεστή.

Μιά μέρα μαρτιάτικη, ή γριά πήγε νά μαζέψει χόρτα. Πήρε τό σακουλάκι της, έφτασε σιγά σιγά στό βουνό, και άρχισε νά μαζεύει χόρτα: ραδίκια, μολόχες και άλλα τέτοια.

Νά σου όμως και συννεφιάζει, και σέ λίγο αρχίζει νά βρέχει. Τί νά κάμει τότε ή καημένη ή γριά! Νά γυρίσει πίσω στό καλύβι της, δεν πρόφταινε. Νά σταθει εκεί, θά βρεχόταν.

Κοιτάζει νά βρεῖ κανένα μέρος νά τρυπώσει. Πηγαίνει λίγο παραπέρα, καί βλέπει μακριά μιά σπηλιά. Τρέχει μέ τό μισογεμάτο σακουλάκι της στόν ὄμο. Φτάνει καί τρυπώνει μέσα στή σπηλιά.

Ἄλλά μόλις μπήκε, ξαφνιάστηκε. Στήν πιό βαθιά ἄκρη τῆς σπηλιᾶς βλέπει ἕνα γέρο ἀσπρομάλλη καί ἀσπρογένη. Καί γύρω ἀπ' αὐτόν τό γέρο, δώδεκα μεγάλα καί ὁμορφα παλικάρια.

Τά παιδιά αὐτά κάθονταν ἀπό τρία τρία μαζί· εἶχαν καί τά χέρια τους περασμένα τό ἕνα στό λαιμό τοῦ ἄλλου.

Τά πρῶτα τρία παιδιά φοροῦσαν στά κεφάλια τους στεφάνια, καμωμένα ἀπό λογιῆς λογιῆς λουλούδια: ἀπό τριαντάφυλλα, ἀπό βιολέτες, ἀπό παπαροῦνες καί ἄλλα.

Τά παρακάτω τρία ἦταν στεφανωμένα μέ στάχυα. Τά ἄλλα τρία κρατοῦσαν μέ τό ἕνα τους χέρι σταφύλια, κυδώνια καί μήλα.

Μονάχα τά τρία τελευταῖα παιδιά δέ φοροῦσαν τίποτα στό κεφάλι καί τίποτα δέν κρατοῦσαν στά χέρια. Ἦταν ὁμως καί αὐτά ἀγκαλιασμένα καί τυλιγμένα μέ ἄσπρες χοντρές γοῦνες.

Ήταν ὁ γερο-Χρόνος μέ τά δώδεκα παιδιά του, τούς δώδεκα μήνες. Μά ἡ γριά ἐκείνη, μήτε τόν πατέρα μήτε κανένα ἀπό τά παιδιά του γνώρισε. Τούς χαιρέτησε μονάχα καί τούς παρακάλεσε νά τήν ἀφήσουν νά καθίσει μέσα στή σπηλιά τους, ὥσπου νά σταματήσει ἡ βροχή.

— Μεῖνε, καλή κυρούλα, ὅσο θέλεις στή σπηλιά μας, εἶπε ὁ γέρος, ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν. Αὐτός ὁ τρελο-Μάρτης, βλέπεις, ἦταν ἀνάγκη νά μᾶς χαλάσει τήν ὁμορφη μέρα καί νά βρέξει.
— Τί λές, γέροντά μου, ἀντιμίλησε ἀμέσως ἡ γριά. Ξεχνᾶς τί λέει ὁ κόσμος γιά τίς βροχές τοῦ Μάρτη;

Ἄν ρίξει ὁ Μάρτης δυό νερά
κι ὁ Ἀπρίλης ἄλλο ἓνα,
χαρά σ' ἐκεῖνον τό ζευγά,
πού ἔχει φυτεμένα.

Βέβαια τό ξεχνᾶς αὐτό, γι' αὐτό κατηγορεῖς τό Μάρτη, τόν καλό τό μήνα.

— Καί πῶς νά μὴν κατηγορήσει κανεῖς τό Μάρτη; πετάχτηκε καί εἶπε ἓνα ἀπό τά τρία παιδιά, τά στεφανωμένα μέ λουλούδια. Εἶναι ἄλλος μήνας χειρότερος ἀπ' αὐτόν; Μιά μέρα

ζέστη, τήν ἄλλη κρύο. Καί τί κρύο; Χειρότερα καί ἀπό τό χειμώνα. Ὑστερα βροχές, λάσπες, ἀέρας, συνάχια, ἀρρώστιες! Νά, τέτοιος εἶναι ὁ Μάρτης. Γδέρνει τόν κόσμο. Γι' αὐτό τόν λένε καί Γδάρτη.

— Μή λές, παιδί μου, τέτοια λόγια γιά τό Μάρτη. Αὐτός εἶναι ἀπό τούς καλύτερους μῆνες τοῦ χρόνου. Αὐτός μᾶς φέρνει τήν ἀνοιξη. Αὐτός κάνει καί μπουμπουκιάζουν τά δέντρα καί ἀνοίγουν τά λουλούδια. Αὐτός λέει τοῦ ἡλίου καί ζεσταίνει πιά πολύ, καί λιώνουν τά χιόνια καί μᾶς ἔρχονται πάλι τά πουλιά ἀπό τά ξένα μέρη. Καί πόσα ἄλλα καλά δέ μᾶς φέρνει ὁ Μάρτης, ὁ καλός ὁ μήνας!

Τό παλικάρι εὐχαριστήθηκε ἀπό τά καλά λόγια τῆς γριᾶς καί δέ μίλησε πιά. Γιατί ἦταν αὐτός ὁ ἴδιος ὁ Μάρτης.

— Καλά, ὁ Μάρτης εἶναι καλός μήνας, κυρούλα. Γιά τόν Ἀπρίλη ὅμως τί μπορεῖς νά πεῖς; Εἶναι ἀπό τούς χειρότερους μῆνες τοῦ χρόνου, εἶπε τό παλικάρι πού καθόταν παραπάνω.

— Μπά! παιδάκι μου, τί κάθεσαι καί λές τέτοια λόγια γιά τόν Ἀπρίλη; ἀποκρίθηκε ἡ γριά. Καί εἶναι ἄλλος κανένας μήνας τόσο

ὁμορφος σάν τόν Ἄπριλη; Ποιός ἔχει πιό πολλά τριαντάφυλλα καί πιό καλές μυρωδιές ἀπό αὐτόν; Ποιός ἔχει ὠραιότερα κελαδήματα ἀπό τόν Ἄπριλη; Καί τί μέρες πού μᾶς κάνει! Χαρά Θεοῦ! Μήτε ζέστη μήτε κρύο. Καί κοντά στά ἄλλα τά καλά, μᾶς φέρνει καί τή Λαμπρή μέ τά κόκκινα αὐγά. Πῶς τά ξεχνᾶς ὄλα αὐτά, παιδί μου; Καί πῶς κατηγορεῖς τόν Ἄπριλη, τόν πιό καλό μήνα τοῦ χρόνου;

Εὐχαριστήθηκε πολύ ἀπό αὐτά τά λόγια τῆς γριᾶς ὁ Ἄπριλης καί σώπασε.

Ἔτσι, σάν τό Μάρτη καί σάν τόν Ἄπριλη, θέλησαν νά δοκιμάσουν τή γριά, ἕνας ἕνας, καί ὄλοι οἱ ἄλλοι μῆνες.

Ὁ καθένας τῆς ἔλεγε πῶς εἶναι κακός ὁ τάδε μήνας. Τότε ἄρχιζε ἡ γριά νά ἐπαινεῖ αὐτόν τό μήνα καί νά βρίσκει χίλια δυό χαρίσματα του.

Κανένα δέν ἄφησε ἀπαίνευτο. Ἀκόμη καί γιά τούς χειμωνιάτικους μῆνες, τό Δεκέμβρη, τό Γενάρη καί τό Φλεβάρη, εἶπε ἡ γριά καλά λόγια. Βρῆκε καί σ' αὐτούς χαρίσματα πολλά.

Οἱ μῆνες ὄλοι εὐχαριστήθηκαν γι' αὐτό. Ἀλλά πιό πολύ εὐχαριστήθηκε ὁ πατέρας τους, ὁ γερο-Χρόνος.

Τότε ἔκαμε νόημα ἐκεῖνος στά παιδιά του.

Καί άμέσως έκείνα σηκώνονται, παίρνουν τό σακούλι τής γριᾶς καί τής λένε:

—“Αφησέ μας, καλή κυρούλα, νά σοῦ άπογεμίσουμε έμεῖς τό σακούλι! Εἶσαι γερόντισσα καί κουράστηκες.

Σέ λίγο γύρισαν μέ γεμάτο τό σακούλι καί εἶπαν:

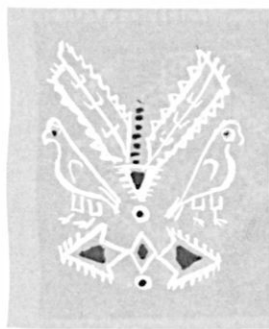
— Πάρε τό σακούλι σου, καλή κυρούλα, καί πήγαινε στό καλό. Μά κοίταξε καλά, νά μήν τό άνοιξεις στό δρόμο· μονάχα ὅταν φτάσεις στό σπίτι σου.

Εὐχαρίστησε τά παιδιά ἢ γριά. Εὐχήθηκε στόν πατέρα τους νά τά χαίρεται, χαιρέτησε καί ὕστερα ξεκίνησε γιά τό καλύβι.

Στό δρόμο τής φαινόταν τό σακούλι πολύ βαρύ. Μόλις μποροῦσε νά τό βαστᾶ στόν ὄμο της. Δέν ἔλεγε ὅμως τίποτε. Σιγά σιγά ἔφτασε στό καλύβι της καί ἄνοιξε τό σακουλάκι. Τί νά δεῖ! Ἄντις γιά χόρτα, βλέπει φλουριά, κίτρινα κίτρινα καί γυαλιστερά. Θάμπωσαν τά μάτια τής γριᾶς άπό τή γυαλάδα εκείνη...

«Ντάν, ντάν» άκούονται ἔξαφνα οἱ καμπάνες· καί τό παραμύθι ἔμεινε στή μέση.

(Άπό τό Ἰαφαθητάρι μέ τόν ἥλιο. Μέρος Β')

Γλωσσοδέτες

Ἄσπρη πέτρα ξέξασπρη
κι ἀπ' τόν ἥλιο ξεξασπρότερη.

Καλημέρα, καμηλάρη,
καμηλάρη, καλημέρα.

Κούπα καπακωτή,
κούπα καπακωμένη,
κούπα ξεκαπάκωτη,
κούπα ξεκαπακωμένη.

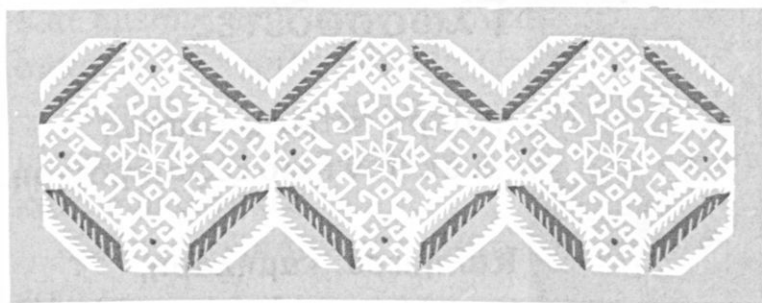
— Ἐκκλησιά μολυβωτή,
μολυβοκοντυλοπελεκητή,
ποιός σέ μολυβοκοντυλοπελέκησε;
— Ὁ γιός τοῦ μολυβοκοντυλοπελεκητῆ.

Πέφτη* ἔκοψα τό πεῦκο,
Πέφτη πέφτει ὁ πεῦκος κάτω.

(Δημοτικά)

*Πέφτη: Πέμπτη

ΓΑΛΑΤΕΙΑ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Τό ἄσχημο βασιλόπουλο

ΙΑ φορά κι ἓναν καιρό ἦταν ἓνας βασιλιάς καί μιὰ βασίλισσα, πού δέν εἶχαν παιδιά. "Όλα τ' ἀγαθά τά εἶχαν καί μόνο παιδιά δέν εἶχαν.

Ἡ πίκρα τους γι' αὐτό ἦταν μεγάλη. "Ἐλεγαν:

— Τί θά γίνει ὁ θρόνος μας σάν πεθάνουμε; Ποιός θά κυβερνήσει τό λαό μας; ποιός θά μᾶς γεροκομήσει; Κανείς!

Καί ἦταν πάντα θλιμμένοι καί ἀπαρηγόρητοι.

Ἐπειδή ὁμως ἦταν ἀγαπημένο ἀντρόγυνο,

προσπαθοῦσαν νά κρύβει ὁ ἕνας ἀπό τόν ἄλλο τόν καημό του.

“Όταν ἡ βασίλισσα ἔβλεπε θλιμμένο τόν ἄντρα της, τοῦ ἔλεγε:

—“Έχουν καί τά παιδιά τά βάσανά τους, βασιλέα μου πολυχρονεμένη. “Όποιος δέν ἔχει, τόν παιδεύει ἕνας καημός, μά ὅποιος ἔχει, τόν παιδεύουν πολλοί. Λίγο τό ἔχεις νά ἔχουμε ἕνα παιδί, καί ὅλο νά μᾶς κρατᾷ ὁ φόβος μή μᾶς ἀρρωστήσει καί τό χάσουμε;

Καί σά νά λές ὁ βασιλιάς παρηγοριόταν.

Ἄπό μέσα της ὁμως ἀναστέναζε ἡ βασίλισσα καί συλλογιζόταν: «“Άμα λείπει τό παιδί ἀπό τό σπίτι, ὅλα λείπουν. Τό παιδί εἶναι τό στολίδι τοῦ σπιτιοῦ. Εἶναι ὅ,τι εἶναι τό ἀηδόνι τήν ἀνοιξη, ὅ,τι εἶναι τό λουλούδι στόν κάμπο. “Άν σωπάσει τό ἀηδόνι καί δέν ἀνθίσει τό λουλούδι, τί θά εἶναι; Μιά ἐρημιά θ’ ἀπλωθεῖ στή γῆ. “Έτσι εἶναι καί τό σπίτι δίχως τό γέλιο τοῦ παιδιοῦ».

Καί πάλι, σάν ἔβλεπε ὁ βασιλιάς τή βασίλισσα κλαμένη καί καταλάβαινε τήν ἀφορμή, τῆς ἔλεγε:

—“Άχ, βασίλισσά μου, καλά εἶναι τά παιδιά, μά νά βγοῦν καλά καί ἄξια· μά ἂν βγοῦν κακά

καί στραβοκέφαλα;

Καί περνούσαν τά χρόνια.

Εΐχαν γεράσει πιά οί βασιλιάδες, μά ό καημός τους δέ γιαιτρευόταν. "Αχ, νά εΐχαμε ένα παιδί! "Αχ, νά εΐχαμε ένα παιδί! ήταν ό άναστεναγμός τους μέρα νύχτα.

"Ωσπου, άπό τά πολλά τά παρακάλια, τούς άκουσε κάποτε ή Μοΐρα τους καί κίνησε νά τούς βρεΐ.

"Ηταν μιά γριούλα καμπουριασμένη, μέ άσπρα μαλλιά, πού άκουμπούσε στό ραβδάκι της καί πήγαινε σιγά σιγά.

— Σās άκούω, τούς εΐπε, χρόνια νά παραπονιέστε, καί εΐπα νά σās κάμω τή χάρη. "Επειτα άπό ένα χρόνο θά έχετε ένα γιό.

Νά τό άκούσει αυτό τό άντρόγυνο, πήγε νά τρελαθει άπό τή χαρά του.

— Θα σās δώσω ένα γιό, έξακολούθησε ή Μοΐρα, μά άπομένει νά μοϋ πεΐτε ποιά χαρίσματα θέλετε νά έχει. "Ο,τι μοϋ ζητήσετε, θά γίνει.

— Νά εΐναι χίλια τά χρόνια του, καί πάλι νά μή λιγοστεϋουν! εΐπε ή βασίλισσα.

— Αυτό δέ γίνεται, άποκρίθηκε ή Μοΐρα, μά όσο γιά πολύχρονος, θά εΐναι.

— Νά γίνει παλικάρι! ζήτησε ὁ βασιλιάς. Νά μή φοβᾶται τόν κίνδυνο καί ν' ἀγαπᾶ τή χώρα καί τό λαό του.

— Θά γίνει! ἔκαμε ἡ Μοίρα.

— Νά εἶναι καλός! παρακάλεσε ἡ βασίλισσα. Ἡ καρδιά του νά εἶναι ἀνοιχτή σέ ὅλους τούς πόνους καί τά βάσανα. Ν' ἀγαπᾶ τούς ταπεινούς καί τούς δυστυχημένους.

— Ὅλα ὅσα ζητήσατε θά τοῦ δοθοῦν. Τώρα ἐγώ πάω, θέλετε ἄλλο τίποτα;

— Καλή μας Μοίρα, ὄχι, δέ ζητοῦμε τίποτ' ἄλλο. Σάν εἶναι ὁ γιός μας πολύχρονος καί γενναῖος, ἄξιος καί δοξασμένος, καί ἀκόμη ἔχει πονετική καρδιά, τί ἄλλο θέλει;

— Καλά, εἶπε ἡ Μοίρα κι ἔφυγε.

Μά δέν ἦταν καλά καλά βγαλμένη ἀπό τό παλάτι, καί ἡ βασίλισσα σηκώθηκε βιαστική κι ἔστειλε τρεχάτο ἕναν ὑπηρέτη νά γυρίσει τή Μοίρα πίσω.

— Βασιλιά μου! κάναμε ἕνα μεγάλο λάθος. Ὅλα τά ζητήσαμε γιά τό γιό μας, καί ἕνα, μπορεῖ τό πιό καλύτερο, τό ξεχάσαμε.

— Τί ξεχάσαμε; ρώτησε ὁ βασιλιάς ἀνήσυχος.

— Ξεχάσαμε νά ζητήσουμε νά γίνει πεντά-

μορφο τό βασιλόπουλο, σάν όλα τά βασιλόπουλα.

Ἐκείνη τή στιγμή ἔμπαινε ἡ Μοίρα σιγά σιγά, ἀκουμπώντας στό ραβδάκι της.

— Καλή μας Μοίρα, ἔλεος! Ξεχάσαμε νά δώσεις καί τήν ὁμορφιά στό βασιλόπουλο, εἶπε ἡ βασίλισσα.

— Βασιλιά καί βασίλισσα, ἀποκρίθηκε ἡ Μοίρα, αὐτό πού ζητᾶτε δέ γίνεται. Ὅ,τι ἔγινε, ἔγινε. Τό ριζικό του κλείστηκε πιά καί δέν ἀλλάζει.

Ἡ βασίλισσα στά λόγια τούτα ἔβαλε τά κλάματα καί ὁ βασιλιάς, μόλο πού δέν ἔδινε καί πολλή σημασία στήν ὁμορφιά τοῦ κορμιοῦ, ἦταν καί αὐτός καταστενοχωρημένος.

— Ἀκοῦστε, εἶπε ἡ Μοίρα. Νά προσθέσω, δέν μπορῶ πιά τίποτα. Μπορῶ ὅμως ἓνα χάρισμα, ὅποιο μοῦ πῆτε, νά τό ἀλλάξω μέ τήν ὁμορφιά.

Ἡ βασίλισσα ὥσπου ν' ἀκούσει πάλι τούτη τήν καλοσύνη τῆς Μοίρας, ἔπесе στά γόνατά της καί τήν εὐχαριστοῦσε.

— Καλή μου Μοίρα! Καλή μας Μοίρα, ἔλεγε.

— Μά κάνετε γρήγορα, ξαναεἶπε ἡ Μοίρα: ὅ,τι γίνει, νά γίνει, γιατί μέ περιμένουν καί

ἄλλοῦ. Ν' ἀλλάξω τὰ πολλά χρόνια πού τοῦ ἔδωσα μέ τήν ὁμορφιά; Νά γίνει πεντάμορφο μά λιγόχρονο;

Ἡ βασίλισσα ἀνατρίχιασε, καί ὁ βασιλιάς τό ἴδιο.

— Ὁ Θεός φυλάξει! φώναξαν καί οἱ δύο μαζί.

— Ν' ἀλλάξω τήν παλικάριά του μέ τήν ὁμορφιά;

— Ὁχι, ποτέ! φώναξε ὁ βασιλιάς. Νά γίνει φοβητσιάρης; Καί τότε, τί τή θέλει τήν ὁμορφιά;

Καί συμφώνησε ἡ βασίλισσα μαζί του.

— Ν' ἀλλάξω τότε τήν καλοσύνη του μέ τήν ὁμορφιά; νά εἶναι ὁμορφος, μά σκληρόκαρδος καί ἄπονος.

— Ὁχι! ὄχι! χίλιες φορές ὄχι, ἔκαμε ἡ βασίλισσα καί ἔβαλε τὰ κλάματα.

Καί ὁ βασιλιάς ἔσκυψε τό κεφάλι θλιμμένος.

Τότε ἡ Μοίρα, ἅμα εἶδε πόσος ἦταν ὁ πόνος τους, τούς ψυχοπόνεσε καί τούς μίλησε ἔτσι:

— Τοῦτο μπορῶ νά κάμω μόνο: Τό παιδί σας μία φορά θά γίνει ἄσχημο. Μά ἡ ἀσχήμια του θά εἶναι μαγεμένη. Ὅποιος τό ἀγαπήσει τό βασιλόπουλο, θά τό βλέπει πεντάμορφο. Θά τό βλέπει νά ἔχει τόν ἥλιο πρόσωπο καί τό φεγ-

γάρι στῆθος. "Οποῖος τό ἀγαπήσει, ἔτσι θά τό βλέπει.

— Καί γίνεται αὐτό; ρώτησε τό βασιλικό ἀντρόγυνο.

— Γίνεται. Δέχεστε;

— Δεχόμαστε, καλή μας Μοίρα, καί προσκυνοῦμε τά πόδια σου.

Κι ἔσκυψαν ἴσαμε τή γῆ. "Οταν σηκώθηκαν, δέν εἶδαν πιά τή Μοίρα, εἶχε χαθεῖ ἀπό μπρός τους.

Κι ἀλήθεια, κιόλας ἔπειτα ἀπό ἕνα χρόνο γεννήθηκε ἕνα παιδί πολύ ἄσχημο.

— Ἀλλά οὔτε ὁ βασιλιάς οὔτε ἡ βασίλισσα δέν τό ἔβλεπαν πώς ἦταν ἄσχημο, γιατί ἦταν παιδί τους καί τό ἀγαποῦσαν. "Ἐλεγε λοιπόν ἡ βασίλισσα σκυμμένη ἀπάνω ἀπό τήν κούνια τοῦ παιδιοῦ:

— Εἶδες, βασιλέα μου πολυχρονεμένε, ἡ Μοίρα μᾶς χωράτεψε. Γιά νά μᾶς τρομάξει, μᾶς εἶπε πώς τό παιδί μας θά γινόταν ἄσχημο.

— Αὐτό βλέπω κι ἐγώ, ἀπαντοῦσε ὁ βασιλιάς, καί γελοῦσαν γιά τό χωρατό τῆς καλῆς Μοίρας.

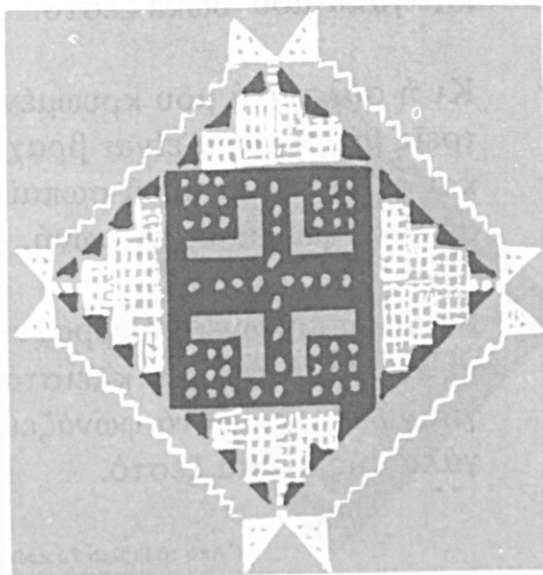
Καί τό παιδί μεγάλωνε· καί ὅσο μεγάλωνε, ἡ ἄσχήμια του γινόταν πιο φανερή.

Ἄλλά κανεῖς δέν τήν ἔβλεπε. Γιατί ὅλος ὁ κόσμος τό ἀγαποῦσε τό βασιλόπουλο. Καί αὐτό, γιατί τό βασιλόπουλο ἦταν καλό. Ἀγαποῦσε ὅλο τόν κόσμο, καί ὅλο ἔκανε καλοσύνες.

. Κανένας πιά δέν πρόσεχε στήν ἀσχήμια του. Καί ὄχι μόνον αὐτό, παρά τό ἔβρισκαν καί ὄμορφο. Τόσο πού ἡ φήμη του δέν ἄργησε νά φτάσει στά πέρατα. Καί ἡ φήμη ἔλεγε πώς εἶχε τόν ἥλιο πρόσωπο καί τό φεγγάρι στῆθος.

Ἄλοι τό ἀγαποῦσαν τό βασιλόπουλο.

(Ἀπό τό Ἀναγνωστικό *Οἱ τρεῖς φίλοι*)

Ἡ σάλπιγγα

— Γιατί, Τοτό, γιατί δέν πίνεις
τό γάλα σου σάν πάντα ἐσύ,
μόνο σάν σπάταλος τό χύνεις
στή σάλπιγγά σου τή χρυσή;

— Γιατί σάν βράχνιασα μιά μέρα
καί τό λαιμό μου εἶχα κλειστό,
ἔτρεξ' ἀμέσως ἡ μητέρα
καί γάλα μοῦ ἔδωκε ζεστό.

Κι ἡ σάλπιγγά μου κρυωμένη,
τρεις μέρες τώρα εἶναι βραχνή,
καί τή φυσῶ, κι αὐτή σωπαίνει,
σάν νά ἔχει χάσει τή φωνή.

Κι ἀφοῦ κρυώνει καί βραχνιάζει
μέ τό λαιμό της τόν κλειστό,
γιά νά τήν κάνω νά φωνάζει,
γάλα τῆς ἔδωκα ζεστό.

(Ἀπό τό βιβλίο *Τά πρώτα βήματα*)

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ

Καντηλάκι

Τό μικρό μου τό χεράκι
ἄναψε τό καντηλάκι
πιάνω νά γδυθῶ.

Φέγγε, καντηλάκι, τώρα,
νά μέ βλέπει ἡ Παναγίτσα,
γιά νά κοιμηθῶ.

(Ἀπό τό βιβλίο *Μικρές φωνές*)

Τρεῖς κοτοῦλες

Τρεῖς κοτοῦλες στήν αὐλή!
Πρώτη πάει ἡ παρδαλή,
εἶν' ἡ μαύρη μεσιανή
κι ἡ ἄσπρη πίσω ἀκολουθεῖ.
Περπατοῦν καμαρωτές
κι ὅλοι λέν: «Ποιές εἶν' αὐτές!»

Βγαίνει ἡ πρώτη ἀπ' τή φωλιά
μέ τά δέκα της πουλιά.
Ἔχει ἡ μαύρη κάνει αὐγό
κι ἡ ἄσπρη λέει: «Θά ἰδεῖτ' ἐγώ!»
Σπουργιτάκι ἀπό ψηλά
τίς κοιτάζει καί γελᾶ.

(Ἀπό τὸ βιβλίο *Χαρούμενες φωνές*)

Μοῦ ἔλεγε ἡ μάνα μου

1.

Μές στήν κούπα τή χρυσή
πίνει τό μωρό κρασί.
Τό τάγιζεν ἡ μάνα του
ψωμί μέ τήν κανέλα,
νά μεγαλώσει γρήγορα
νά γίνει μιά κοπέλα.
Τό τάγιζεν ἡ μάνα του
ψωμί μέ τό μπαχάρι,
νά μεγαλώσει γλήγορα
νά γίνει παλικάρι.

2.

Τό παιδάκι μου τό ροῦσο*
θά τ'ἀλλάξω, θά τό λούσω,
θά τό πλύνω, θά τ' ἀσπρίσω,
θά τό μοσκοσαπουνίσω
θά τό στείλω στό σκολειό,
νά μάθει πένα κι ἀργαλειό.
Θά τό στείλω στή δασκάλα
νά εἶν' καλύτερο ἀπό τ' ἄλλα,

*ροῦσο: κοκκινομάλλικο

νά τό δείρει ή δασκάλα,
μέ κλωνάκι μαντζουράνα.

3.

Τό παιδί μου τό μικρό
μοναχό κυλάει τ' αυγό,
καί κανείς δέν τό βοηθά,
μόνο ή πέρδικα κι ό άιτός
καί τής Παναγιᾶς ό Γιός.

(Δημοτικά)

ΓΙΩΡΓΗΣ ΚΡΟΚΟΣ

Ο κουλουράς

Τί χαρά μου, τί χαρά,
σάν άκούω τόν κουλουρά!
Τόν άφρό μέ τό σησάμι
κουλουράκια τά 'χει κάμει.
Κι ή γλυκιά τους μυρωδιά
φτάνει ώς μέσα στην καρδιά.

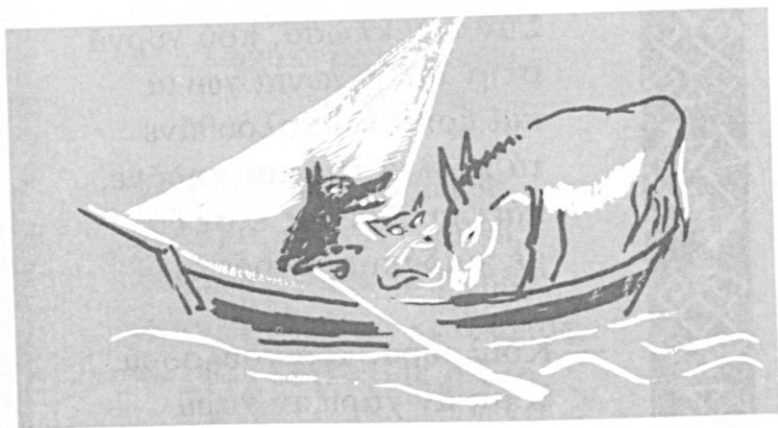

Σάν τήν κλώσα, πού γυρνᾶ
στήν αὐλή γωνιά γωνιά
καί ξοπίσω ἀκολουθᾶνε
τά πουλιά της καί πηδᾶνε,
πάει κι' ἐκεῖνος ἔτσι δά
μέ παιδάκια συνοδειά.

- Κουλουρά, κύρ κουλουρά,
τόση ἄν χάριζαν χαρά
τά κουλούρια ὄλου τοῦ κόσμου,
θά ἴλεγα: «Δασκάλα, δῶσ' μου
ὄσα θές μηδενικά
μυρωδάτα καί γλυκά».

(Ἀπό τό βιβλίο *Παιδικά γαμόγελα*)

Λύκος, άλεπού και γάδαρος

ΤΑΝΕ μιά φορά ένας γάδαρος παχύς και θρεμμένος και βόσκαε στό λιβάδι. Τόν βλέπει μιά άλεπού, τόν όρέχτηκε. Πάει στό λύκο:

—“Ελα νά δεῖς, λύκο, ένα γάδαρο.” Αμα πράμα γιά φαγί!

Πάει ό λύκος, τόν βλέπει, άρχίσανε νά τρέχουνε τά σάλια του.

— Ξέρεις τί νά κάνουμε, λύκο; λέει ή άλεπού.

— Τί; έσένα κόφτει τό κεφάλι σου.

— Ν' αγοράσουμε μιά βάρκα καί νά τή φορτώσουμε ἐλιές, νά πάρουμε καί τό γάδαρο μαζί γιά ναύτη καί, ἄμα βγοῦμε στό πέλαγος, νά τόν φᾶμε. "Αιντε σύ, σύρε νά πάρεις μιά βάρκα, κι ἐγώ πᾶ' νά συμφωνήσω μέ τό γάδαρο.

Πάει ὁ λύκος, αγοράζει μιά βάρκα (παραμῦθ' αὐτό γιά!), τή φορτώνει ἐλιές. Πάει κι ἡ ἄλεπού, παίρνει τό γάδαρο, κατεβαίνουνε στό γιαλό, μπαίνουνε μέσα στή βάρκα.

"Αμα ἤρθανε καταπέλαγα, λέει ἡ ἄλεπού:

— Καλά! ἐμεῖς τώρα ταξιδεύουμε, ἄμ' ποιός ξέρει ἂν θά πᾶμε ζωντανοί. Γιά καλό καί γιά κακό, ἐλᾶτε νά ξεμολογηθοῦμε.

Γίνεται ὁ λύκος πνεματικός,* ξεμολογᾷ τήν ἄλεπού πρῶτα.

— Τί ἁμαρτίες ἔκαμες, κυρα-ἄλεπού;

—"Εκλεψα κάμποσες ὄρνιθες κι ἔφαγα κάτι ἄλλα ἀγριμέλια*, λαγοί, μαγοί, κουνέλια· νά, τέτοια πράματα ἔπνιξα κι ἔφαγα.

— Δέν κάνεις δουλειά σου, κυρα-ἄλεπού, σκουλήκια τσῆ γῆς ἔφαγες. "Ελα τώρα, ξεμολόγα με κι ἐσύ.

*πνεματικός: παπᾶς πού ξεμολογᾷ

*ἀγριμέλια: ἀγρίμια, ἄγρια ζῶα

μαγοί: δέν εἶναι λέξη ἀλλά παρήχηση τοῦ λαγοί

- Λέγε, τί ἁμαρτίες ἔκαμες;
- Ἐφαγα κάμποσα πρόβατα, κάμποσα κατσίκια, κάμποσα γελάδια.
- Ἄ, μικρά πράματα, σκουλήκια τσῆ γῆς.
- Ὑστερα λέει ὁ λύκος στό γάδαρο:
- Ἐλα κι ἐσύ, κύρ γάδαρε, νά μᾶς πεῖς τί ἁμαρτίες ἔχεις;
- Ἐγώ, λέει ὁ γάδαρος, μιά φορά, ὄντας φορτωμένος μαρούλια, γύρισα κι ἔκοψα ἓνα φύλλο, γιατί τά λιμπίστηκα*, καί τό ἔφαγα
- Ἄ! κύρ γάδαρε, εἶπανε κι οἱ δύο μαζί:

Ἐφαγες τό μαρουλόφυλλο χωρίς λάδι, χωρίς ξίδι· καί πῶς δέν ἐπνιγήκαμεν σέ τοῦτο τό ταξίδι!

Ἡ ἁμαρτία σου εἶναι μεγάλη καί πρέπει νά σέ φᾶμε.

— Βρέ ἄμάν.

— Ὅχι, πρέπει νά σέ φᾶμε.

— Καλά, λέει ὁ γάδαρος, μόν' ὁ πατέρας μου, ὅταν πέθανε, μοῦ ἔδωκε μιά γραφή καί τήν ἔχω ἐδῶ, στοῦ ποδαριοῦ μου τό πέταλο. Ἐλα, κύρ λύκε, διάβασέ την, γιά νά ἰδῶ τί μοῦ γράφει, κι ὕστερα φάγε με.

* λιμπίστηκα: λαχτάρησα

Σηκώνει τό πισινό του τό ποδάρι, πάει ὁ
λύκος νά διαβάσει, τοῦ πατεῖ μιά κλοτσιά στά
μοῦτρα, πάρ' τον μέσ στή θάλασσα. Ἡ ἄλεπού,
βλέποντας αὐτά, πηδᾷ κι αὐτή μέσ στή θά-
λασσα γιά νά γλιτώσει, πνίγονται κι οἱ δύο,
κι ἔτσι ἀπόμεινεν ἡ βάρκα μέ τίς ἐλιές στό
γάδαρο...

(Λαϊκό παραμῦθ)

Τά βγάζουμε;

Ἄνέβηκα στήν πιπεριά
νά κόψω ἕνα πιπέρι
κι ἡ πιπεριά τσακίστηκε
καί μου ἔκοψε τό χέρι.

Δῶσ' μου τό μαντηλάκι σου
τό χρυσοκεντημένο
νά δέσω τό χεράκι μου
πού τό ἔχω ματωμένο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Ἡ ἀλεπού καλόγρια

Σάν δέν εἶχε τί νά φάει
μιά ἀλεπού πονηρεμένη
ἀποφάσισε νά πάει
καί καλόγρια νά γένει.

Τρεῖς κοκόροι πού δέν ἔχουν
στό κεφάλι λίγη γνώση
τήν πιστεύουνε καί τρέχουν
τήν εὐχή της νά τοὺς δώσει.

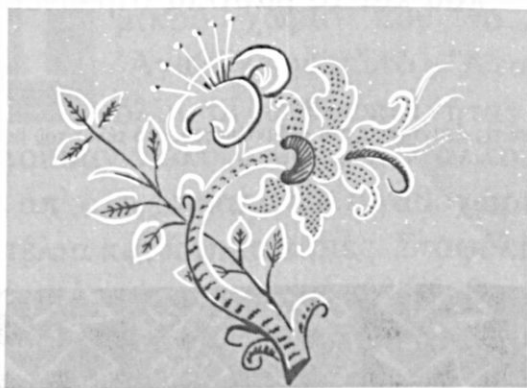
Μπαίνουν μέσα στό κελί της·
τούς ξομολογᾷ ἐκείνη
καί κουνεῖ τήν κεφαλή της
καί συγχώρεση τούς δίνει.

Καί χωρίς νά χάσει ὥρα
καθώς ἦταν πεινασμένη
τούς ἄρπάζει —κι εἶναι τώρα
καί οἱ τρεῖς συχωρεμένοι*.

Καί ἡ ἀλεπού τούς κλαίει,
τούς μοιρολογᾷ καί λέει:
Ἔτσι τήν παθαίνουν ὅσοι
ἔχουνε κοκόρου γνώση!

(Ἀπό τό βιβλίο *Παραμύθια*)

* συχωρεμένοι: πεθαμένοι

Μαντέματα

1.

Ἐποπάνω τηγανάκι,
ἄποκάτω μπαμπακάκι
κι ἀποπίσω ψαλιδάκι.
Τί εἶναι;

2.

Ποιό εἶναι ἓναπραματάκι,
μικρό μικρό καί μαῦρο,
πού καί τό βασιλιά σηκώνει;

(Δημοτικά)

Θά βρεῖτε τίς ἀπαντήσεις στά «Μαντέματα», στό τέλος τοῦ βιβλίου.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΒΑΛΙΑ-ΓΟΥΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

“Ένα τσαμπί σταφύλι

ΙΑ φορά κι έναν καιρό, στά πολύ παλιά χρόνια, υπήρχε ένα μικρό χωριό πού τό λέγανε Ἄγαθοχώρι. Στό Ἄγαθοχώρι ὄλοι οἱ ἄνθρωποι ἦταν καλοί κι ἀγαποῦσαν πολύ ὁ ἕνας τόν ἄλλο.

Εἶχε ἀπ’ ὄλα τά καλά τό Ἄγαθοχώρι, ἐκτός ἀπό ἀμπέλια καί κληματαριές. Σταφύλι δέν εἶχαν δεῖ ποτέ στά μάτια τους οἱ Ἄγαθοχωρίτες, καί κρασάκι, πού γίνεται ἀπ’ τά σταφύλια, δέν εἶχανε ποτέ τους πιεῖ.

Μιά μέρα, ένας γέρος, πού πήγε μέ τό γαῑ-
δουράκι του σ' ένα ἄλλο χωριό, ἔφερε γυρί-
ζοντας μία μικρή ρίζα κληματαριά καί τή φύ-
τεψε στήν αὐλή του.

Ἡ κληματαριά μεγάλωσε, κι ὅταν ἦρθε ὁ
Αὐγουστος, εἶχε κιόλας ἔτοιμο τό πρῶτο
τσαμπί σταφύλι. Τό ἔκοψε γεμάτος χαρά ὁ κα-
λός Ἀγαθοχωρίτης, τό ἔπλυνε στή βρυσούλα
του, ἀλλά πρὶν τό φάει, σκέφτηκε: «Δέν εἶναι
κρίμα νά τό φάω μοναχός μου, ἐνῶ μπορῶ νά
καλέσω καί τό γείτονά μου νά τό φᾶμε μαζί;»
Μιά καί δύο πλησίασε τό φράχτη καί φώναξε:
— Γείτονα, ἔλα νά φᾶμε μαζί τό σταφύλι μου.

Ἦρθε ὁ γείτονας χαρούμενος, μαζί μέ τή
γυναίκα του, ἀλλά πρὶν ἀρχίσουν νά τό τρῶνε,
εἶπε ἡ καλή γυναίκα:

— Τί κρίμα νά τό φᾶμε μόνοι μας, ἀφοῦ μπο-
ροῦμε νά καλέσουμε καί τούς ἄλλους μας γεί-
τονες, πού ἔχουν καί μικρό παιδί.

Ἦρθαν λοιπόν κι οἱ γείτονες οἱ ἄλλοι μέ τό
παιδί. Ἐκεῖνοι μέ τή σειρά τους σκέφτηκαν
τούς δικούς τους γείτονες, πού ἔχαν μάλιστα
τρία παιδιά, ἦρθαν κι ἐκεῖνοι μέ τά τρία παιδιά.
Ἐκεῖνα κάλεσαν ἄλλους, οἱ ἄλλοι ἄλλους, καί
ἔτσι σιγά σιγά ἡ αὐλή τοῦ καλοῦ Ἀγαθοχω-

ρίτη γέμισε άνθρωπους και παιδιά.

“Όταν άρχισε ή μοιρασιά, ήταν τόσοι πολλοί άνθρωποι μαζεμένοι, όσες κι οί ρώγες του σταφυλιού. Έτσι θά 'παιρνε ό καθένας από μία ρώγα μονάχα.

Μόλις όμως έκοψε ό γέρος τήν πρώτη, για νά τή δώσει στον καλό του γείτονα, άμέσως ή ρώγα μεταμορφώθηκε σέ όλόκληρο τσαμπί. Έκοψε τή δεύτερη, κι αυτή τό ίδιο. Χαρές πού κάνανε οί Άγαθοχωρίτες! Καί ή τρίτη καί ή τέταρτη έγιναν κι αυτές μέ τή σειρά τους μεγάλα ώραία τσαμπιά.

Ξετρελαμένοι από χαρά οί χωρικοί έπαιρναν ό καθένας τό τσαμπί του κι έφευγαν εύχαριστημένοι. “Όταν καί ή τελευταία ρώγα πού κράτησε ό γέρος για τον έαυτό του έγινε κι αυτή, μέ τή σειρά της, μεγάλο κι' όμορφο τσαμπί, ό γέρος σκέφτηκε; «Καλύτερα νά μήν τό φάω, νά τό κάνω κρασάκι».

Τό έστειψε λοιπόν καλά καλά, έβγαλε ζουμί όσο χωράει ένα ποτήρι, τό 'βαλε ύστερα σ' ένα μικρό μικρό βαρελάκι, καί περίμενε. “Όταν πέρασαν οί μέρες καί τό κρασί ήταν έτοιμο, φώναξε πάλι τό γείτονά του νά τό πιούνε μαζί.

Έκεϊνος θυμήθηκε τό δικό του γείτονα καί

τόν κάλεσε, αὐτός κάλεσε ἕναν ἄλλο, ὁ ἄλλος ἄλλον, καί σιγά σιγά μαζεύτηκαν πάλι ὅλοι οἱ Ἰαγαθοχωρίτες στήν αὐλή τοῦ καλοῦ γέρου, γιά νά δοκιμάσουν τό κρασάκι του. Ὅμως ἔγινε καί πάλι τό ἴδιο παράξενο πράγμα, πού εἶχε γίνει μέ τίς ρῶγες τοῦ σταφυλιοῦ.

Τό βαρελάκι δέν ἀδειαζε, ὅσο κι ἄν ἔπιναν. Ἐπιναν, ἔπιναν, κι αὐτό ἦταν πάντα γεμάτο. Ἦταν ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ, εἶχε πεῖ ὁ καλός γέροντας. Κι ἤθελε μ' αὐτό ὁ Θεός νά τούς δείξει, ὅτι ὅποιος μοιράζεται μ' ἄλλους τά καλά πού ἔχει, αὐτά δέν λιγοστεύουν, ἀλλά ὅλο καί πιό πολλά γίνονται.

Ἀπό τότε τό βαρελάκι μέ τό γλυκό κρασί στό Ἰαγαθῶρι εἶναι πάντα γεμάτο. Ὅποιος θέλει, πάει, πίνει, καί εἶναι τόσο γλυκό, ὅσο κανένα κρασί σ' ὅλο τόν κόσμο.

Φίλι φίλι καριοφύλι
σάν οἱ ἄνθρωποι ἔναι φίλοι
στήν καρδιά τους καί στά χεῖλη
ἔχουν γλύκα ἀπό σταφύλι.

Εἶναι πάντα εὐτυχισμένοι
γελαστοί κι εὐλογημένοι.

Φίλι φίλι καριοφύλι
σάν οί άνθρωποί 'ναι φίλοι.

(Από τὸ βιβλίο *Πέξ μου κάτι, Μανούλα*)

ΒΑΣΙΛΗΣ ΡΩΤΑΣ

Ξύπνημα

Ἔλα, ροδαυγή,
ξύπνα τὸ παιδί,
ξύπνα τὸ μωρό,
νά μοῦ τὸ χαρῶ,
ξύπνα τὸ λουλούδι,
τὸ ξεπεταρούδι,
πού μοσκοβολάει
καὶ χοροπηδάει
καὶ γελάει καὶ κλαίει
καὶ λογάκια λέει
καὶ θά βγεῖ στήν πόλη
νά τὸ χαίρονται ὅλοι.

(Από τὸ βιβλίο *Αὐγούλα*)

ΒΑΣΙΛΗΣ ΡΩΤΑΣ

Γέλια και κλάματα

“Όταν τό Λενιώ μας κλαίει
σάμπως πυρκαγιά μᾶς καίει
καί τραντάζεται τό σπίτι
σάν νά γίνεται σεισμός.

“Όταν τό Λενιώ γελάει
καί τό σπίτι τραγουδάει
καί τό πεῦκο στήν αὐλή μας
καμαρώνει φουντωτό

καί λαλάει κι ὁ κόκορής μας
χλιμιντρίζει κι ὁ ψαρής μας
λέει ἡ γάτα μας ἡ Μήτση:
«Τό καλό μας τό κορίτσι!»

(Από τό βιβλίο *Αὔγουλα*)

Τό πιό μεγάλο

Ἐπί κάτω ἀπ' τό ραδίκι
κάθονται δυό πιτσιρίκοι
καί ρωτᾶν ὁ ἓνας τόν ἄλλο
ποιό ἔναι ἀπ' ὄλα πιό μεγάλο.

Τούς ἀκούει ἓνα σκαθάρι
καί τούς λέει «τό κουκουνάρι!»
τούς ἀκούει ἓνα τριζόνι
καί τούς λέει «τό πεπόνι!»
τούς ἀκούει κι ἓνα τσιμπούρι
καί τούς λέει «τό γαϊδούρι!»

Γέλασαν οἱ πιτσιρίκοι
γέλασε καί τό ραδίκι
κι ἓνας μέ μεγάλο στόμα
βάτραχος γελάει ἀκόμα.

(Ἀπό τό βιβλίον *Αἰγούλα*)

ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

Ἡ Σουσουράδα

ΙΑ μέρα, μιά σουσουράδα, πού εἶχε πουλάκια στή φωλιά, κατέβηκε στήν αὐλή τῆς γριᾶς Βάβως, γιά νά βρεῖ κανένα ψίχουλο ἢ σκουληκάκι νά τοὺς πάει. Ἐκεῖ ὅμως πού ἔψαχνε, δέν εἶδε τή γριά, πού σιγά σιγά τήν πλησίασε ἀπό πίσω καί τήν τσάκωσε ἀπό τήν οὐρά. Ἡ σουσουράδα, τρομαγμένη, ἔκαμε τότε νά πετάξει. Ἀλλά ἡ γριά τήν κρατοῦσε τόσο σφιχτά, ὥστε ἡ οὐρά ξεριζώθηκε κι ἔμεινε στά χέρια της. Ἡ καημένη ἡ σουσουράδα, χωρίς οὐρά, δέν μποροῦσε πιά νά πετάξει ψηλά καί νά γυρίσει στή φωλιά της. Ἐτρεχε λοιπόν χάμω στήν αὐλή,

πίσω ἀπ' τή γριά, καί μέ κλάματα τήν παρακαλοῦσε:

— Δῶσ' μου, γριά Βάβω, τήν οὐρά μου, νά πάω στά παιδιά μου!

— Σοῦ δίνω τήν οὐρά σου, νά πᾶς στά παιδιά σου, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ γριά. Πήγαινε ὅμως πρῶτα στή βρύση, ἐδῶ ἀπέξω, νά μοῦ φέρεις νερό.

Τρέχει στή βρύση ἡ σουσουράδα καί βρίσκει ἐκεῖ μιὰ κοπέλα, πού γέμιζε τή στάμνα της.

— Δῶσ' μου, κοπέλα, νερό, τήν παρακαλεῖ, κι ἐγώ νερό τῆς Βάβως, κι ἡ Βάβω τήν οὐρά μου, νά πάω στά παιδιά μου!

— Σοῦ δίνω νερό, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ κοπέλα. Πήγαινε ὅμως πρῶτα, ὥσπου νά γεμίσει ἡ στάμνα μου, νά μοῦ φέρεις τυρί ἀπό τό διπλανό μπακάλη.

Τρέχει στό διπλανό μπακάλη ἡ σουσουράδα καί τόν παρακαλεῖ:

— Δῶσ' μου, μπακάλη, τυρί, κι ἐγώ τυρί τῆς κοπέλας, κι ἡ κοπέλα σέ μένα νερό, κι ἐγώ νερό τῆς Βάβως, κι ἡ Βάβω τήν οὐρά μου, νά πάαω στά παιδιά μου!

— Σοῦ δίνω τυρί, τῆς ἀποκρίθηκε ὁ μπακάλης.

μά πήγαινε πρώτα στὸν ἀντικρινό φούρναρη, νά μοῦ φέρεις ψωμί.

Τρέχει στὸν ἀντικρινό φούρναρη ἢ σουσουράδα καὶ τὸν παρακαλεῖ:

— Δῶσ' μου, φούρναρη, ψωμί, κι ἐγὼ ψωμί τοῦ μπακάλη, κι ὁ μπακάλης σέ μένα τυρί, κι ἐγὼ τυρί τῆς κοπέλας, κι ἡ κοπέλα σέ μένα νερό, κι ἐγὼ νερό τῆς Βάβως, κι ἡ Βάβω τὴν οὐρά μου, νά πάαααω στά παιδιά μου!

— Ψωμί σοῦ δίνω, τῆς ἀποκρίθηκε ὁ φούρναρης· πήγαινε ὅμως πρώτα στὴν παρακάτω ταβέρνα, νά μοῦ φέρεις κρασί.

Τρέχει ἢ σουσουράδα στὴν παρακάτω ταβέρνα καὶ παρακαλεῖ:

— Δῶσ' μου, ταβερνιάρη, κρασί, κι ἐγὼ κρασί τοῦ φούρναρη, κι ὁ φούρναρης σέ μένα ψωμί, κι' ἐγὼ ψωμί τοῦ μπακάλη, κι ὁ μπακάλης σέ μένα τυρί, κι ἐγὼ τυρί τῆς κοπέλας, κι ἡ κοπέλα σέ μένα νερό, κι ἐγὼ νερό τῆς Βάβως, κι ἡ Βάβω τὴν οὐρά μου, νά πάααααω στά παιδιά μου!

— Κρασί σοῦ δίνω, τῆς λέει ὁ ταβερνιάρης· ἂν ἤθελες ὅμως κι ἐσύ, νά μοῦ 'κανες τὴ χάρη, νά πᾶς στό γαλατά, νά μοῦ φέρεις λίγο γάλα;...

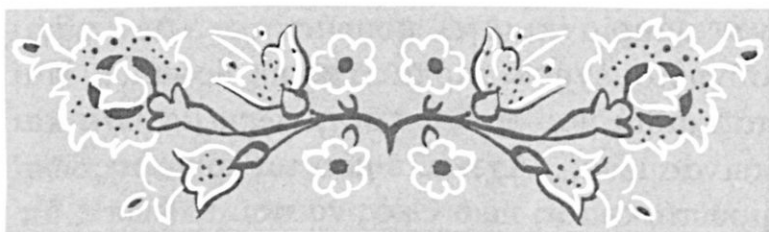
— Ἄχ, στενάζει ἢ σουσουράδα, ὁ γαλατάς εἶ-

· ναι μακριά κι ἐγώ κουράστηκα. Δέν εἶμαι συνηθισμένη νά περπατῶ στους δρόμους. Καί τά παιδιά μου τά ἔχω τόσην ὥρα μονάχα καί πεινασμένα..." Ἀχ, καλέ μου ταβερνιάρη, δῶσ' μου τό κρασί, κι ὁ Θεός νά σοῦ τό δώσει ἀπ' ἄλλου!

Τή λυπήθηκε ὁ ταβερνιάρης, πού ἦταν ὁ πιό καλός ἄνθρωπος τῆς γειτονιάς, καί τῆς ἔδωσε τό κρασί. Ἡ σουσουράδα τό πῆγε στό φούρναρη, πού τῆς ἔδωσε ψωμί. Ὑστερα πῆγε τό ψωμί στό μπακάλη, πού τῆς ἔδωσε τυρί. Ὑστερα πῆγε τό τυρί στήν κοπέλα, πού τῆς ἔδωσε νερό. Καί τέλος πάντων, πῆγε τό νερό στή γριά Βάβω, πού τῆς ἔδωσε τήν οὐρά της. Καί ἔτσι ἡ καημένη ἡ σουσουράδα μπόρεσε πάλι νά πετάξει ψηλά καί νά γυρίσει στή φωλιά της, ὅπου τήν περίμεναν τά πουλάκια της.

(Ἀπό τό περιοδικό Ἡ Διάπλασις τῶν Παίδων)

Τό χρυσόψαρο

ΙΑ φορά ἦταν ἓνας φτωχός ψαράς, κι ὅλη νύχτα ἀγωνιζόταν νά πιάσει ψάρι καί δέν ἔπιανε. Κόντεψε τέλος ἡ αὐγή, ἔριξε πάλι τ'ἀγκίστρι του κι ἔλεγε ἀπομέσα του: «ὦ, Θεέ μου, δυστυχία! σήμερα θά πεθάνουν τά παιδιά μου ἀπ' τήν πείνα».

Τοῦ φάνηκε τότε πώς τσίμπησε ψάρι καί τράβηξε τ' ἀγκίστρι. Τί νά δεῖ! Ἕνα ψαράκι χρυσό! Ἐκανε νά τό βγάλει ἀπ' τ' ἀγκίστρι κι ἄκουσε μιά φωνή νά τοῦ λέει: «Ρίξε τό ψαράκι τό χρυσό στό γιालό, καί θά δεῖς καλό».

—Ἕ, λέει μέ τό νοῦ του, νά τό ρίξω! ἔτσι κι ἔτσι δέ θά μοῦ κάμει τίποτε ἓνα ψαράκι.

Καί τό ἔριξε στή θάλασσα. Πάλι ἀκούει τήν ἴδια φωνή νά τοῦ λέει:

— Τί καλό θέλεις νά σοῦ κάμω;

—“Έ, λέει, νά πάω στό σπίτι μου καί νά βρω ψωμιά καί φαγιά.

Σάν πήγε στό σπίτι του, τά ἤβρεν ὅλα ὅπως τοῦ εἶπε ἡ φωνή. Εἶπε τήν ἱστορία ὅλη στή γυναίκα του.

—“Αχ, καλέ, τοῦ λέει αὐτή, ἀντί νά ζητήσεις τίποτε καλό, ζήτησες ψωμιά καί φαγιά;

—“Έ, καλά, τῆς λέει αὐτός, “Αν τό ξαναπιάσω, τί θέλεις νά τοῦ ζητήσω;

Ἡ γυναίκα τοῦ εἶπε νά ζητήσει παλάτια!

Ἐπῆγεν ὁ καημένος ὁ ψαράς, ἔριξε τό δίχτυ κι ἔπιασε πάλι τό χρυσόψαρο. Ἐκανε νά τό βγάλει πάλι ἀπ’ τ’ ἀγκίστρι καί ἄκουσε τή φωνή: «Ρίξε τό ψαράκι τό χρυσό στό γιαλό, καί θά δεῖς καλό».

Τό ἔριξε, κι ἄκουσε πάλι τή φωνή: «Τί καλό θέλεις νά σοῦ κάμω;» κι αὐτός ἐζήτησε παλάτια.

Πάει στό σπίτι του καί τί νά δεῖ; παλάτια ὠραιότατα!

—“Αχ, τοῦ λέει ἡ γυναίκα του, νά πά’ νά τό ξαναπιάσεις καί νά τοῦ ζητήσεις ἐσύ νά γίνεις βασιλιάς κι ἐγώ βασίλισσα.

Ἐπῆγε πάλι κι ἔκαμεν ὅπως ἔκαμεν καί τίς ἄλλες φορές, ἄκουσε τή φωνή καί ζήτησε ὅ,τι

τοῦ εἶπε ἡ γυναῖκα του. Μά πάει κατόπι στό
σπίτι του, καί τί νά δεῖ; Μιά καλύβα ὅπως
πρῶτα, καί τά παιδιά του πεινασμένα.

(Λαϊκό παραμῦθι)

Τά καβούρια κάνουν γάμο

Κάτω στό γιαλό, στήν ἄμμο,
τά καβούρια κάνουν γάμο
καί καλέσανε κι ἐμένα,
καί δέν ἤθελα νά πάω.
Κι ἄκουσα τό ντίγκι-ντίγκα
κι ἔκαμα καρδιά καί πῆγα,
κι ἤβρα τό λαγό κι ἐπήδα.
Ὁ φύλλος ἔπαιζε βιολί
καί ἡ χελώνα ντέφι,
καί πέρασε ἕνας ποντικός
κι εἶπε: χαρά στό κέφι!

(Δημοτικό)

Μαντέματα

1.

Τριγύρω γύρω θάλασσα,
στή μέση μιά φωτίτσα.

Τί είναι;

2.

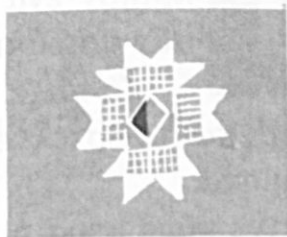
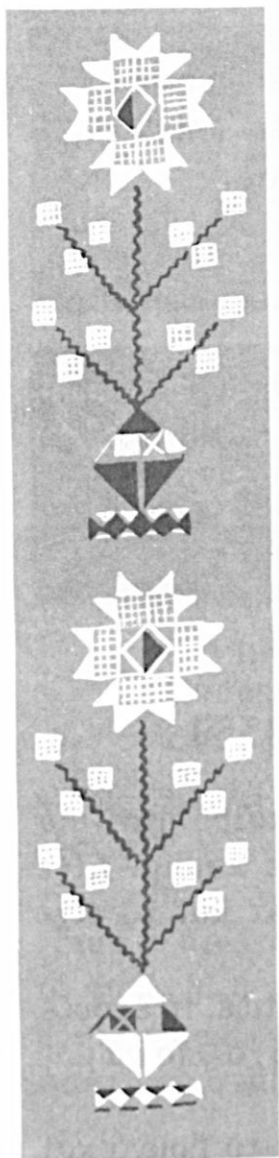
Βασιλιάς δέν είναι,
κορόνα φοράει
ρολόι δέν έχει,
τίς ώρες μετράει.

Τί είναι;

3.

Άνεβαίνει, κατεβαίνει
καί χωρίς νά τρώει παχαίνει,
μοναχά στριφογυρίζει
κι ή κοιλίτσα της γεμίζει.

Τί είναι;

4.

Ἐπάνω κόφτει, κάτω κόφτει,
στή μέση κόρη λέει καί λέει...
Τί εἶναι;

(Δημοτικά)

Θά βρεῖτε τίς ἀπαντήσεις στά «Μαντέματα», στό τέλος τοῦ βιβλίου.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

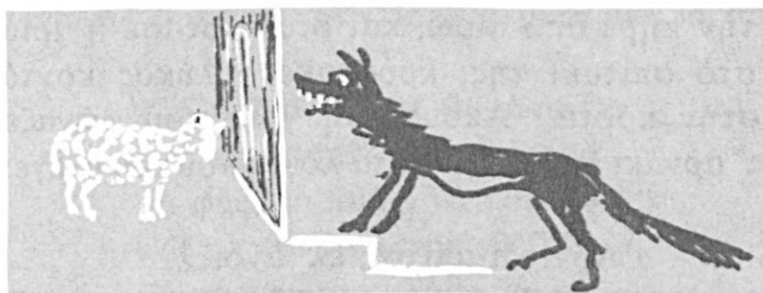
Τ' ἀρνίτσι-μπίτσι

ΙΑ φορά κι ἓναν καιρό ἦταν μιά γριά καί δέν εἶχε παιδιά. Εἶχε λοιπόν ἓνα ἀρνάκι καί τό εἶχε σάν παιδάκι της.

Τό τάζε, τό πότιζε, τό ἔλουζε κάθε μέρα, καί τό ἔστελνε στό σχολεῖο νά μάθει γράμματα.

Πήγαινε κάθε μέρα ἡ γριά στό βουνό καί

μάζεψε χορταράκι για νά φάει τ' αρνάκι της.
Σάν ἔφτανε ἔξω ἀπό τό σπίτι της, ἔλεγε:

« Ἀρνίτσι-μπίτσι, ἔλ' ἄνοιξε,
χλωρή βοσκίτσα σου 'φερα,
νά φᾶς, νά πιεῖς, νά κοιμηθεῖς,
καί τό πρωί νά σηκωθεῖς,
νά πάρεις τό καλάθι σου,
νά πᾶς στό σχολειό σου!»

Τῆς ἄνοιγε τ' αρνάκι κι ἔμπαινε ἡ γριά
μέσα.

Ἔμαθε ὁ κύρ Νικόλας ὁ λύκος πώς εἶχε ἡ
γριά ἕνα ἀρνίτσι-μπίτσι καί τό λιμπίστηκε* νά
τό φάει. Μιά μέρα λοιπόν, ὅταν τήν εἶδε πού
βγῆκε νά μαζέψει χορταράκι, τήν παραμόνεψε
ὥσπου νά γεμίσει τό καλάθι της. Ὑστερα

* λιμπίστηκε: λαχτάρησε

τήν πῆρε ἀπό πίσω, καί ὅταν ἔφτασε ἡ γριά στό σπιτάκι της, κρύφτηκε ὁ λύκος κοντά στήν πόρτα. Ἦκουσε τή γριά πού φώναζε τ' ἀρνάκι της κι ἔμαθε τά λόγια πού τοῦ ἔλεγε:

«Ἄρνίτσι-μπίτσι, ἔλ' ἀνοιξε,
χλωρή βοσκίτσα σου ἴφερα,
νά φᾶς, νά πιεῖς, νά κοιμηθεῖς,
καί τό πρωί νά σηκωθεῖς,
νά πάρεις τό καλάθι σου,
νά πᾶς στό σχολειό σου!»

«Ἄ, εἶπε μέσα του ὁ λύκος. Αὐτά τά λόγια τοῦ λέει καί τῆς ἀνοίγει.»

Τήν ἄλλη μέρα παραμόνεψε ὁ λύκος τή γριά πού ἔφευγε νά μαζέψει χόρτα καί προτοῦ νά φύγει, εἶπε στ' ἀρνάκι της:

— Κοίταξε, ἀρνάκι μου, μήν ἀνοίξεις σέ κανένα παρά σέ μένα μονάχα!

— Καλά, μανούλα μου, εἶπε τ' ἀρνάκι.

«Τώρα, σκέφτηκε ὁ λύκος, θά τοῦ πῶ κι ἐγώ τό τραγουδάκι νά μ' ἀνοίξει τό ἀρνίτσι-μπίτσι.»

Σέ λίγο, λοιπόν, πάει καί χτυπάει τήν πόρτα καί λέει μέ τή χοντρή χοντρή φωνή του, κά-

νοντάς την ὅσο πιό γλυκιά γλυκιά μπορούσε:

« Ἄρνίτσι-μπίτσι, ἔλ' ἄνοιξε,
χλωρή βοσκίτσα σοῦ ἴφερα,
νά φᾶς, νά πιεῖς, νά κοιμηθεῖς,
καί τό πρωί νά σηκωθεῖς,
νά πάρεις τό καλάθι σου,
νά πᾶς στό σχολειό σου!»

Τό ἀρνάκι ὁμως φώναξε ἀπό μέσα:
— Δέν εἶσαι ἐσύ ἡ μανούλα μου! Ἡ μανουλί-
τσα μου ἔχει γλυκιά καί ψιλή φωνή καί ἡ δική
σου εἶναι τραχιά καί χοντρή.

Πάει τότε ὁ λύκος στόν τροχιστή καί τοῦ
λέει:

— Σέ παρακαλῶ, τρόχισέ μου τή γλώσσα μου
νά γίνει ψιλή ψιλή!

Τρόχισε ὁ τροχιστής τή γλώσσα τοῦ λύ-
κου καί τήν ἔκανε ὅσο πιό ψιλή μπορούσε.
Τρέχει πάλι ἐκεῖνος στό ἀρνάκι καί τοῦ λέει
γλυκά γλυκά ἀπέξω ἀπό τήν πόρτα:

« Ἄρνίτσι-μπίτσι, ἔλ' ἄνοιξε,
χλωρή βοσκίτσα σοῦ ἴφερα,
νά φᾶς, νά πιεῖς, νά κοιμηθεῖς,

καί τό πρωί νά σηκωθεῖς
νά πάρεις τό καλάθι σου,
νά πᾶς στό σχολειό σου!»

Τότε εἶπε τό ἀρνάκι:

— Ἐσύ εἶσαι ἡ μανουλίτσα μου!

Καί τοῦ ἄνοιξε.

Μπαίνει ὁ λύκος μέσα καί τοῦ δίνει μία
«χλάπ!» τοῦ ἀρنيοῦ, καί τό καταπίνει ὀλό-
κληρο!

Ἦστερα πάει καί χώνεται κάτω ἀπό τόν κα-
ναπέ.

Ἔρχεται σέ λίγο ἡ γριά καί φωνάζει:

— Ἀρνίτσι-μπίτσι!

Μά ποῦ τ' ἀρνίτσι-μπίτσι, πού βρισκόταν
μέσα στήν κοιλιά τοῦ λύκου!

Πάει ἡ γριά στή γειτόνισσα καί τῆς λέει:

— Γειτόνισσα, μήπως εἶδες τ' ἀρνίτσι-μπίτσι
μου;

— Ὁχι, δέν τό εἶδα! λέει ἡ γειτόνισσα.

— Δῶσε μου σέ παρακαλῶ τό τσεκουράκι
σου, ν' ἀνοίξω τήν πόρτα μου, γιατί εἶναι
κλειδωμένη.

Τῆς δίνει ἡ γειτόνισσα τό τσεκούρι, ἀνοί-
γει ἡ γριά τήν πόρτα καί μπαίνει μέσα. Κοιτά-

ζει από δῶ, κοιτάζει από κεῖ, πουθενά τό ἀρ-
νάκι της. Ἄρχισε τότε νά κλαίει καί νά λέει:
— Ποῦ εἶσαι, ἀρνάκι μου, ποῦ εἶσαι, παιδάκι
μου, νά φᾶς τό χλωρό χορταράκι ποῦ σοῦ
ἔφερα!

Στό τέλος πῆρε τή ρόκα της καί κάθισε
στόν καναπέ της κι ἔγνεθε κι ἔκλαιγε.

Ὁ λύκος λοιπόν ἀναδευόταν κάτω ἀπό τόν
καναπέ καί καμιά φορά τόν πῆρε εἶδηση ἤ
γριά. «Τ' εἶναι τοῦτο;» λέει. Σκύβει καί βλέπει
τό λύκο κάτω ἀπό τόν καναπέ.

— Ἄ, ἐσύ εἶσαι, κύρ Νικόλα; τοῦ λέει. Τί κά-
θесαι ἀπό κεῖ κάτω καί δέ βγαίνεις νά φᾶμε
καί νά πιοῦμε καί νά παίξουμε τό σάκου-
σάκου;

Βγῆκε λοιπόν ὁ λύκος, φάγανε, ἤπιανε, καί
ὕστερα πῆρε ἤ γριά ἓνα μεγάλο σακούλι καί
μπῆκε μέσα καί τοῦ λέει τοῦ λύκου:

— Πάρε τοῦτο τό σκοινί καί δέσε τό σακούλι
καί πάρε καί τούτη τή βέργα νά μέ χτυπᾶς
μαλακά μαλακά. Αὐτό εἶναι τό σάκου-σάκου!

Τήν ἔδεσε ὁ λύκος, πῆρε καί τή βέργα καί
τῆς ἔδωσε πέντ' ἔξι.

— Φτάνει, γριά;

— Φτάνει!

Βγήκε ή γριά, λέει στό λύκο:
— Ή σειρά σου τώρα, κύρ Νικόλα!

Ήβαλε λοιπόν τό λύκο μέσα στό σακί, δέ-
νει τό σακί καί τόν ἀρχίζει, ποῦ σέ πονεῖ καί
ποῦ σέ σφάζει!

— Ήχ, γριά, τό κεφάλι μου! φώναζε ό λύκος.

— Θα τρῶς τ' ἀρνίσι-μπίτσι μου;

— Ήχ, γριά, ή πλατίτσα μου!

— Θα τρῶς τ' ἀρνίσι-μπίτσι μου;

— Ήχ, γριά, τά πλευρά μου!

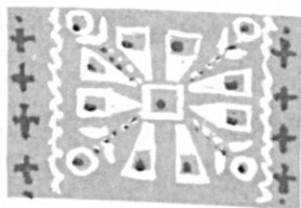
— Θα τρῶς τ' ἀρνίσι-μπίτσι μου;

— Ήχ, γριά, ή κοιλίτσα μου!

Μέ τό χτύπημα ὅμως πού ἔδωσε ή γριά
στήν κοιλιά τοῦ λύκου, πετάγεται τ' ἀρνίσι-
μπίτσι ἔξω!

Τοῦ δίνει τότε ἄλλη μιά ή γριά τοῦ λύκου
καί τόν σκοτώνει ὀλότελα, καί πάει στό παζάρι
καί παίρνει ἕνα κάρο καί δύο στρατιῶτες καί
τόν πῆγαν στό ποτάμι καί τόν ἔκαναν μπλούμ!

(Ἀπό τό βιβλίο *Τά παραμύθια πού ἀγαπῶ*)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΓΙΟΥΛΗΣ

Ἡ Ἄννιῶ

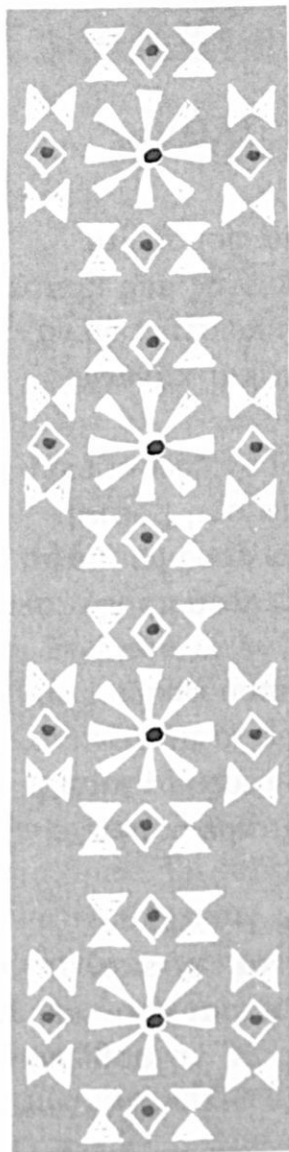
Νεροκουβαλήτρα
ἢ μικρούλα Ἄννιῶ,
νεροκουβαλήτρα
κι εἶναι τριῶ χρονῶ!

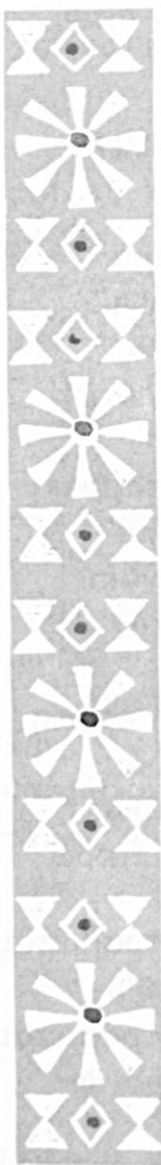
Μέ τό μικρό σταμνάκι
στή βρυσούλα πά',
πέφτει τό σταμνάκι
καταγῆς καί σπᾶ.

Καί δέν εἶναι ἡ πρώτη
τούτη δῶ ἡ φορά,
ἄχ! δέν εἶν' ἡ πρώτη,
γι' αὐτό κλαίει πικρά.

Κλαίει, μαλλιοτραβιέται,
λέει: «τί θά γινῶ!»
Κλαίει, μαλλιοτραβιέται
κι εἶναι τριῶ χρονῶ!

(Ἀπό τὴν Ἀνθολογία Ρ. Η. Ἀποστολίδη)

Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑΣ

Μπαλόνια

Τί μπαλόνια φουσκωτά
πού ό μικρούλης μας κρατά.
Τά 'χει μέ κλωστή δεμένα,
μά ξεφεύγει καί κανένα.

Του γλιστρούν έδω κι έκει
σάν άρνάκια στή βοσκή.
Τρέχει πίσω τους μέ βιάση
κι ό βοσκός νά τά προφτάσει.

Τ' άγεράκι πού φυσά
νά, του πήρε τά μισά.
Φύγαν όλα τους καί πάνε
τά 'χασες, μικρέ τσοπάνε!

Ξαναμμένος για καλά,
νά σταθούν τά προσκαλά.
Μπούμ! άκούεται στον άέρα.
"Εσκασ' ένα άπ' τή φοβέρα.

(Απαντα)

Κ. Α. ΣΦΑΕΛΟΥ

Σπιτόγατος

Ο Κοκκινότριχας, ένας γάτος πού μεγάλωσε στά κεραμίδια, ψάχνει και βρίσκει μία οικογένεια πού τόν παίρνει γιά δικό της. Οί άνθρωποι του σπιτιού τόν αγαπούν, ή ζωή όμως μαζί τους έχει και τίς δυσκολίες της...

Μή νομίζετε όμως πώς είναι πάντα εύκολο νά ζει ένας γάτος μέ τούς ανθρώπους. Πρώτα πρώτα μου άλλαξαν όνομα. Μόλο πού τούς είπα καθαρά δυό τρείς φορές πώς λέγομαι Κοκκινότριχας, εκείνοι δέ τό κατάλαβαν κι άρχισαν νά μέ φωνάζουν Τόμμου. "Εξυπνος καθώς είμαι, δέν άργησα νά τό μάθω. Η δυσκολία όμως βρισκόταν άλλου. Μέσα στά σπίτια υπάρχουν χίλια δυό παράξενα πράγματα πού όσότου τά συνηθίσει ένας γάτος, μεγαλωμένος στά κεραμίδια, μπορεί πολλά νά πάθει. Οί άνθρωποι πάλι δέν καταλαβαίνουν πώς μερικά πράγματα είναι άπαραίτητα γιά μᾶς.

Θυμᾶμαι τήν πρώτη μέρα πού ξύπνησα στό σπίτι τῶν ἀνθρώπων. Σάν εὐσυνείδητος γάτος, πού πάντα εἶναι ἔτοιμος γιά κυνήγι ἢ γιά μάχη, γιά σκαρφάλωμα ἢ γιά φαῖ, ἐφάρμοσα τή συμβουλή πού ἀπό μικρός ἄκουα ἀπό τή μάνα μου: «Ἕνας γάτος πρέπει νά ἔχει πάντα νύχια καλοακονισμένα». Θέλησα λοιπόν νά τροχίσω τά νύχια μου. Κοίταξα γύρω μου κι εἶδα πώς τό πάτωμα δέν ἦταν κατάλληλο γι' αὐτή τή δουλειά. Κι ἐπειδή δέν ὑπῆρχε ἐκεῖ κανένα δέντρο γιά νά ἀκονίσω στόν κορμό του τά νύχια μου, πλησίασα ἕνα ἔπιπλο πού στηρίζεται σέ τέσσερα κούτσουρα, τραπέζι τό λένε. Ἄρχισα λοιπόν εὐσυνείδητα τό τρόχισμα, ὅταν ξάφνου ἀκούω πίσω μου μιά ἀγριοφωνάρα:

— Μή! μή! μή!

Γύρισα καί κοίταξα τήν κυρά, πού, καθώς φώναζε, χτυποῦσε καί τά χέρια της.

— Ἐμένα μοῦ λές; τή ρώτησα εὐγενικά.

— Μή! Τόμμυ! Θά σέ δείρω.

«Τί ἀνόητη πού εἶναι!» συλλογίστηκα. «Νόμισε πώς μέ τά νύχια μου μπορῶ νά κόψω τά πόδια τοῦ τραπεζιοῦ... Δέν πειράζει ὁμως... Γιατί νά τήν κακοκαρδίσω;»

Ἔφυγα λοιπόν ἀπό ἐκεῖ, πήδησα σ' ἓναν πλατύ καναπέ, κι ἐκεῖ συνέχισα τή δουλειά μου.

Ὅταν, ἀκούω πάλι τήν ἴδια ἀγριοφωνάρα: — Μή, Τόμμυ! μή! μή! Μή γρατσουνᾶς τόν καλό καναπέ.

— Ποῦ θές, λοιπόν, νά ἀκονίσω τά νύχια μου; τῆς ἀπάντησα. Δεῖξε μου ἐσύ ἓναν τόπο — γιατί βέβαια γάτος μ' ἀτρόχιστα νύχια δέν ἀξίζει.

Ἐκείνη ὅμως, ποῦ νά μέ καταλάβει!... Ὅχι μοναχά δέν ἔπαψε νά μοῦ φωνάζει «μή», ἀλλά μοῦ πέταξε τήν παντόφλα τῆς. Κι ἂν δέν ἦμουν σβέλτος καί γοργός, θά τήν ἔτρωγα κατακέφαλα.

Τήν ἀγριοκοίταξα γιά νά ντραπεῖ γιά τήν κακή συμπεριφορά τῆς, καί θυμωμένος πῆγα καί κάθισα κοντά στό παράθυρο.

Ἐξω ἔβρεχε πάλι. Δέν ἦταν καιρός γιά περίπατο, κι ἔτσι δέν τῆς ἔδειξα φανερά τή δυσaráσκειά μου. Μά μόλις ἡ κυρά θά ἔφευγε, ἐγώ θά συνέχιζα τή δουλειά μου. Αὐτό δά μᾶς ἔλειψε, νά μείνω μέ ἀκόνιστα νύχια. Ἀφοῦ δέν καταλάβαινε μονάχη τῆς πόσο ἀπαραίτητο εἶναι γιά ἓνα γάτο νά ἔχει νύχια κοφτερά, ἐγώ θά

τρόχιζα τά δικά μου κρυφά της —κι ἄς φώναζε ἐκείνη ὅσο ἤθελε «μή».

“Αχ! αὐτό τό «μή». Οἱ ἄνθρωποι τό ἔχουν δέκα φορές τήν ὥρα στό στόμα τους. Εἶναι ἡ ἀγαπημένη τους λέξη.

— ΜΗΝ ἀνέβεις ἐδῶ!

— ΜΗΝ κάτσεις ἐκεῖ!

— ΜΗ φᾶς αὐτό!

— ΜΗΝ ἀγγίσεις τό ἄλλο!

“Αν τά κεραμίδια εἶναι ἡ ὁμορφη «κόκκινη χώρα», τά σπίτια τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἡ χώρα τοῦ «μή» —λές καί πρέπει νά τοὺς ζητᾶς γιά καθετί τή γνώμη!

Τί πειράζει ὅμως;... Δέ θά βρέχει κάθε μέρα. Καί ἀφοῦ οἱ ἄνθρωποι δέν ἔχουν ἀρκετή κατανόηση γιά μᾶς, ποιός ὁ λόγος νά καθόμαστε ὅλημερίς μαζί τους; “Όταν ὁ καιρός εἶναι καλός, θά τριγυρίζω κι ἐγώ καθημερινά τίς περισσότερες ὥρες καί θά πηγαίνω σπίτι μόνο γιά φαῖ καί ὕπνο! “Ορίστε ποιά θά εἶναι ἡ τιμωρία τους!

Πέρασαν λίγες μέρες ἀκόμα, ὅταν ἓνα πρωινό μπῆκα γιά πρώτη φορά στό δωμάτιο ὅπου πήγαιναν νά κοιμηθοῦν. “Ως τότε δέν εἶχα ξαναπατήσει ἐκεῖ. Πήδησα στό κρεβάτι καί, κα-

θώς ήταν μαλακό κι αφράτο, ἄρχισα νά κυλιέμαι εὐχαριστημένος καί χουρχουρίζοντας. Μά ἡ κυρία μ' ἔδιωξε παρευθύς. Γιά νά μήν τήν κακοκαρδίσω, κατέβηκα ἀμέσως κάτω.

Μά ἐνῶ ἔφευγα, τί βλέπω; ἓνας ἄλλος γάτος, ὀλόιδιος μέ μένα, προχωροῦσε στήν ἴδια κατεύθυνση. Γύρισα τό κεφάλι πρός ἐκεῖνον. Γύρισε κι αὐτός τό δικό του πρός ἐμένα.

— Νιάου! Τί θές ἐδῶ; τόν ρώτησα.

Ἄνοιγόκλεισε κι ἐκεῖνος τό στόμα χωρίς ν' ἀκουστεῖ φωνή, λές καί μέ κοροΐδευε. Νευριασμένος, ἄρχισα νά κουνῶ τήν οὐρά μου. Ἄρχισε νά τήν κουνᾷ κι ἐκεῖνος. Ἔκανα ἓνα βῆμα πρός τό μέρος του. Ἔκανε κι ἐκεῖνος ἓνα βῆμα πρός ἐμένα. Ὅ,τι κίνηση ἔκανα ἐγώ, τήν ἔκανε κι αὐτός.

— Ἀπό ποῦ μπῆκες; τόν ρώτησα αὐστηρά, ξέροντας πώς πόρτες καί παράθυρα ἦταν κλειστά, γιατί ἔκανε κρύο.

Ὁ ἄλλος γάτος ἀνοιγόκλεισε πάλι τό στόμα του ἀκριβῶς ὅπως ἐγώ, ἀλλά χωρίς ν' ἀκουστεῖ πάλι φωνή. Σίγουρα μέ κοροΐδευε. Καί δέ φτάνει αὐτό. Ἔχει γοῦστο νά ἤθελε νά μοῦ πάρει τή θέση, καί ν' ἀναγκαστῶ πάλι νά τριγυρίζω πεινασμένος.

χρονα μέ μένα, νά καί φάνηκε νά ἴρχεται ἐκεῖνος ὁ κοκκινόξανθος γάτος.

«Λές νά τόν φωνάζουν κι αὐτόν Τόμμυ» συλλογίστηκα.

Γύρισα, τόν κοίταξα, κι ἐκεῖνος πάλι ἔκανε τό ἴδιο. Ἔ! ἀρκετήν ὥρα μέ κοροίδευε. Ἔπρεπε νά τοῦ μάθω τί ἀξίζουν τά νύχια μου. Ρίχτηκα ἐπάνω του, κι ἐκεῖνος ἔκανε τό ἴδιο.

Μά ἀντί ν' ἀγκαλιαστοῦμε καί νά κυλιστοῦμε κάτω παλεύοντας, τά πόδια μου σκόνταψαν πάλι στό γυαλί. Ἀπόρησα. Μά κι ὁ ἄλλος δέ φαινόταν ν' ἀπορεῖ λιγότερο ἀπό μένα. Νευριασμένος γύρισα κοντά στή θερμάστρα κουνώντας νευρικά τήν οὐρά μου. Τί τόν ἤθελαν αὐτόν τόν κοκκινότριχα πίσω ἀπό τό γυαλί; Καί γιατί οἱ ἄνθρωποι γελοῦσαν, ὅταν μᾶς ἔβλεπαν νά τσακωνόμαστε;

Ἡ ἔννοια δέ μ' ἄφηνε νά ἡσυχάσω. Κάτι κρυβότανε σ' αὐτή τήν ἱστορία. Μήπως κρατοῦσαν τόν ἄλλο γάτο καί διώχναν ἐμένα; Μήπως θέλαν νά δοῦν ποιός εἶναι πιό δυνατός; Δέν ξαναπάτησα στό δωμάτιο ἐκεῖνο, κι ὅταν τήν ἄλλη μέρα πρόβαλε ὁ ἥλιος, βγῆκα γιά περίπατο νά ξεσκάσω λιγάκι.

—Ἔ! φιλαράκο μου, ἄκουσα σέ λίγο τή φωνή

του Μαυρούκου*. Συλλογισμένο σέ βλέπω.
Δέν κατάφερες ἀκόμα νά πετύχεις μερικούς
κουτούς, νά πᾶς στό σπίτι τους νά καλοτρῶς;
— Πῶς! πῶς! τοῦ ἀπάντησα, βρῆκα σπίτι...
μά... μά δέν ξέρω τί θά γίνει. Θαρρῶ πῶς ἔχουν
καί δεύτερο γάτο καί μᾶς βάζουν νά μαλώ-
νουμε γιά νά γελοῦνε.

— Γιατί μαλώνετε;

— Νά... αὐτός ὁ ἄλλος μέ μιμεῖται στό καθετί.
"Ὅ,τι κάνω ἐγώ, κάνει κι ἐκεῖνος. Κι ὅταν
ἀνοίγω τό στόμα μου, τό ἀνοίγει κι αὐτός χω-
ρίς ν' ἀκούεται μιλιὰ.

— Παράξενο, νιαούρισε ὁ φίλος μου, ξύνον-
τας τ' αὐτί του. Ποῦ τόν ἔχουν αὐτόν πού σέ
κοροΐδευε;

— Πίσω ἀπό ἓνα τζάμι.

— "Α! ἄ! κάτι ὑποπτεύομαι! φώναξε ὁ φίλος
μου καί κυλίστηκε παιχνιδιάρικα στή χλόη
τῆς αὐλῆς, γιά νά μή δῶ πῶς κρυφογελοῦσε.
Τί χρῶμα ἔχει αὐτός ὁ ἄλλος;

— "Ἴδιος κι ἀπαράλλαχτος μ' ἐμένα. Δέν πα-
ραλλάζει οὔτε μιὰ τρίχα.

Ὁ Μαυροῦκος γέλασε φανερά.

— "Αμ' τότε δέν ὑπάρχει ἄλλος γάτος στό
σπίτι.

* Γάτος, φίλος τοῦ Κοκκινότριχα.

— Πῶς δέν ὑπάρχει, ἀφοῦ τόν εἶδα! Σ' ὀρκίζομαι στά νύχια μου, ἄν δέ μᾶς ἐχώριζε τό γυαλί, θά εἶχα μαδήσει τήν κόκκινη γούνα του.

— Τίνος; τοῦ ἑαυτοῦ σου;

— Τοῦ γάτου πού μέ κοροϊδεύει.

— Μά σοῦ εἶπα, Κοκκινότριχα. Ἄλλος γάτος δέν ὑπάρχει στό σπίτι. Τή ζωγραφιά σου μόνο βλέπεις καί ξαφνιάζεσαι.

— Τή ζωγραφιά μου; Ἄφοῦ πηγαίνει, ἔρχεται, κουνᾷ τήν οὐρά του, γιατί λές πῶς δέν εἶναι ζωντανός;

— Ἄμ' ὅταν πίνεις νερό, δέν ἔτυχε καμιά φορά ν' ἀντικρίσεις μέσα σ' αὐτό τό μουτράκι σου;

— Ναί... συμβαίνει πότε πότε, παραδέχτηκα.

— Ἐ! τό ἴδιο γίνεται καί μέ τό γυαλί αὐτό. Ἐχουν πολλά τέτοια οἱ ἄνθρωποι στά σπίτια τους. Φαίνεται πῶς τοῦς ἀρέσει πολύ νά βλέπουν τήν εἰκόνα τοῦ ἑαυτοῦ τους.

— Μά πῶς γίνεται; ξανάπα ἐγώ μέ ἀπορία.

— Δέν ξέρω πῶς γίνεται. Μά ξέρω καλά —μοῦ τό ἔλεγε κι ἡ μάνα μου πού γέρασε κοντά στοὺς ἀνθρώπους— πῶς αὐτό γίνεται. Μή χολοσκᾶς λοιπόν ἄδικα, μικρέ.

Ἄνακουφίστηκα, γιατί, μά τήν ἀλήθεια, πολύ μέ στενοχώρησε αὐτή ἡ ἱστορία. Ἔτσι

βεβαιώθηκα πώς δέν θά ἴρχόταν ἄλλος γάτος νά μ' ἐκθρονίσει ἀπό τό βασιλείο μου.

Κι ἀφοῦ ξένοιασα ἀπ' αὐτή τή σκοτούρα, ξαναπῆγα στό δωμάτιο ἐκεῖνο. Ἦταν ἀπαραίτητο, καθώς ἐννοεῖτε, νά ἐξερευνήσω ὅλοκληρο τό σπιτικό γιά νά ξέρω τί βρισκόταν ἐκεῖ. Ἐνῶ λοιπόν κοίταζα παντοῦ προσεκτικά, εἶδα στή μέση τοῦ δωματίου ἓνα κρεβάτι πολύ μεγαλύτερο ἀπό τοῦ φίλου μου*. Πήδησα ἐπάνω του γιά νά τό ἐξετάσω καλύτερα κι εὐφράνθηκαν τά πόδια μου ἀπό τήν ἀφρατοσύνη. Χουρчуρίζοντας ἄρχισα νά κυλιέμαι ἐπάνω του, κι ὅταν πιά βαρέθηκα, διάλεξα μίαν ὁμορφη ζεστή γωνιά καί κουλουριάστηκα εὐχαριστημένος.

«Τί καλά πού βρῆκα σπίτι μέ τόσο ὁμορφα πράγματα!» συλλογίστηκα.

Ἦμουν ἔτοιμος νά πάρω ἓναν ὑπνάκο, ὅταν, πάνω στήν ὥρα, ἡ κυρία τοῦ σπιτιοῦ μπῆκε στό δωμάτιο. Μέ εἶδε ξαπλωμένον στό κρεβάτι καί κοντοστάθηκε, λές κι ἔβλεπε κάτι παράξενο.
— Τόμμου, τί κάνεις ἐκεῖ; μοῦ φώναξε.

— Τό βλέπεις; κοιμᾶμαι, τῆς ἀποκρίθηκα νυσταγμένος.

* Ὁ φίλος τοῦ Κοκκινότριχα εἶναι τό ἀγόρι τοῦ σπιτιοῦ.

— Τόμμυ, ξαναφώναξε δυνατότερα. Τί δουλειά έχεις εκεί;

· Παραξενεύτηκα.

· Δουλειά; Ἄστειευόταν; Τί δουλειά μέ εἶδε νά κάνω, ἀφοῦ ἤμουν ὁμορφα ὁμορφα κουλουριασμένος; Καί γιατί μέ ρωτοῦσε μέ τέτοιο ἀγριωπό τρόπο;

— Δέν κάνω καμιά δουλειά ἀπάντησά κι ἔχωσα τό κεφάλι ἀνάμεσα στά πόδια μου, γιά νά τῆς δείξω πόσο ἤσυχος ἤμουν.

— Τό κρεβάτι εἶναι δικό μου! ξανάπε ἐκείνη καί ζύγωσε ἓνα βῆμα.

— Συγχαρητήρια! Εἶναι θαυμάσιο! πολύ μ' ἀρέσει.

— Ἄκουσε, Τόμμυ, ξανάπε ἐκείνη μέ τόν ἴδιο ἀγριωπό τρόπο, τό κρεβάτι εἶναι δικό μου κι ὄχι δικό σου! Ἄκοῦς;

· Ἄ! Τώρα κατάλαβα!... Φοβήθηκε, ἡ ἀνόητη, μήν τῆς τό πάρω, λές κι ἦταν δυνατόν νά σηκώσω στά νύχια μου ὀλόκληρο ἔπιπλο.

— Ἐ! καλά! τί μοῦ τό λές; Μήπως ἐγώ εἶπα τό ἀντίθετο; μουρμούρισα καί τῆς γύρισα τή ράχη, γιά νά τῆς δείξω πώς δέν εἶχα ὄρεξη γιά συζήτηση.

Μά ἐκείνη τό χαβά της.

— Τό 'χω για νά ξαπλώνω ἐγώ! ξανάπε πλησιάζοντάς με.

Ἐριξα γύρω μου μιά ματιά καί εἶδα πώς τό κρεβάτι θά μπορούσε νά χωρέσει, ἐκτός ἀπό τήν ἀφεντιά της, ὄχι μονάχα ἐμένα, ἀλλά κι ἄλλους τέσσερες γάτους ἀκόμα.

— Νίρ νίρ νίρ, τῆς εἶπα εὐγενικά. Δέ μ' ἐνοχλεῖς, ἂν ξαπλώσεις. Ἐχει θέση καί για τοὺς δύο μας. Ἐλα... Δέ σ' ἐμποδίζω.

Καί για νά τῆς δείξω τά καλά μου αἰσθήματα, τραβήχτηκα στήν ἄκρη, κάνοντας της ἀκόμα περισσότερο τόπο.

Μήν πεῖτε πώς τάχα δέν τῆς φέρθηκα μέ λεπτότητα! Μά ἐκείνη τί νομίζετε πώς ἔκανε; Ζύγωσε περισσότερο, ἢ μπαμπέσα, καί ξαφνικά, χωρίς νά μέ εἰδοποιήσει μέ τό συνηθισμένο «μή», σήκωσε τό χέρι της καί μοῦ ἔδωσε μιά, πού ἀκόμα τή θυμᾶμαι.

Τινάχτηκα εὐθύς.

— Ὅριστε τρόπος! τῆς ἐφώναξα ἀγανακτισμένος.

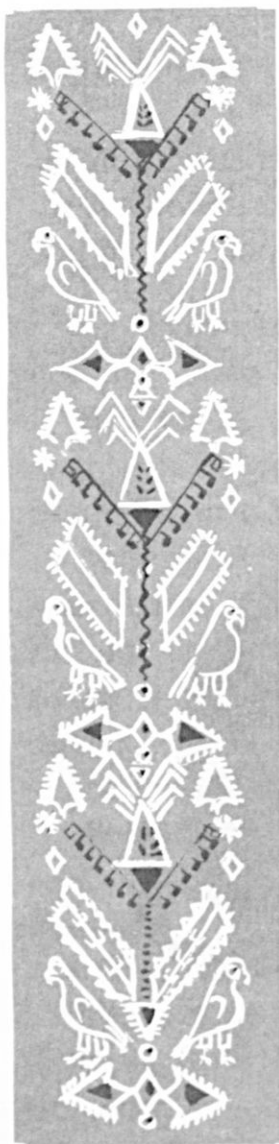
Καί για νά τήν τιμωρήσω, τῆς ἔδωσα κι ἐγώ φεύγοντας μιά νυχιά περιποιημένη. Ἐτσι θά ἴμαθε, ἐλπίζω, πώς δέ δέρνουν ἀναίτια τίς γάτες.

Σκέφτηκα σοβαρά αν θά 'πρεπε να φύγω από το σπίτι, έπειτα από αυτό. Μά προτίμησα να τους συχωρέσω.

«Δέν ξέρουν ακόμα πως πρέπει να μου φέρονται, σκέφθηκα. Σιγά σιγά θά μάθουν. Φτάνει να μην τους παραδώσω θάρρος, για να μου δείχνουν σεβασμό!»

(Από το βιβλίο *Τά Απομνημονεύματα ενός γάτου*)

ΛΙΝΑ ΚΑΣΔΑΓΛΗ

Τό τραγούδι τῆς Ψιψίνας

Καλημέρα, Ψιψίνα,
Μ' ἀρέσεις πολύ.
Ἔχεις μαύρα μουστάκια
Καί γούνα ἀπαλή.
Ὅταν ψάρι μυρίζεις
Πού ψήνει ἡ κυρά,
Τριγυρνᾷς, νιαουρίζεις,
Μ' ὀρθή τὴν οὐρά.

Καληνύχτα, Ψιψίνα.
Σιμά στή φωτιά
Μέ τίς σπίθες ἀστράφτει
Ἡ χρυσή σου ματιά.
Τά ποντίκια κρυφτῆκαν,
Ὁ ἀέρας περνᾷ.
Κουλουριάσου, Ψιψίνα,
Κοιμήσου ξανά.

(Ἀπό τό περιοδικό *Ἡ Ὀδηγός*, 1952)

PENA ΚΑΡΘΑΙΟΥ

Οί καλύτεροί μου φίλοι

Πάπιες, κότες, γάτες, σκύλοι
είναι οί πίο καλοί μου φίλοι.

Στήν εξώθυρα, στόν κήπο,
μέ προσμένουν όταν λείπω.

Τό πρωί, σάν πάω σχολείο,
μου φωνάζουν: «Φίλε, αντίο!»

Κι όταν εϋκαιρο μέ βροϋνε,
όλο ευγένεια θά μου ποϋνε:

«Γάβ, παπά, κοκό» καί «νιάο»
δηλαδή μου λέν «πεινάω».

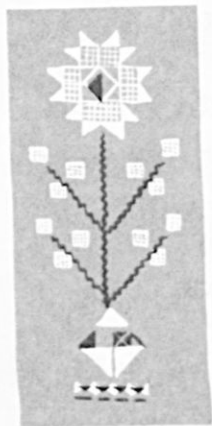

Τότε, τρέχω στό λεπτό
καί μαζεύω ὅ,τι κι ἄν βρῶ.

Καί τά πιάτα τους γεμίζω
καί περίσσια τά ταΐζω.

Πάπιες, κότες, γάτες, σκύλοι
εἶναι οἱ πιό καλοί μου φίλοι.

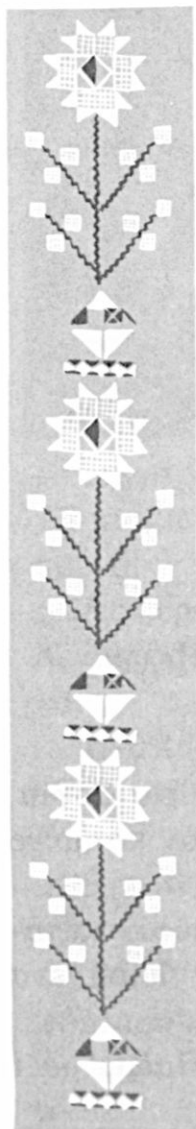
(Ἀπό τό βιβλίο *Χαρταετοί στόν οὐρανό*)

PENA ΚΑΡΘΑΙΟΥ

Γύρω γύρω ὅλοι

Γύρω γύρω ὅλοι!
Χιόνια στό περβόλι.
Ἄσπρα γίναν τά κλαριά,
ἄσπρα στρώθηκαν χαλιά,
κι ὁ Χιονάνθρωπος ἀπέξω
μέ καλεῖ νά παίξω.

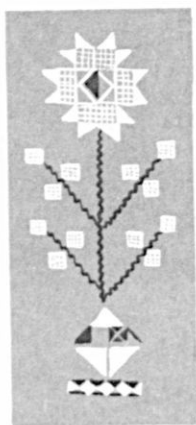

Γύρω γύρω ὅλοι!
Ἄνθη στό περβόλι.
Ἄνθισεν ἡ κερασιά,
ρόδισε ἡ ροδακινιά,
παντοῦ χλόη καί γρασίδι,
ὦρα γιά παιχνίδι.

Γύρω γύρω ὅλοι!
Ζέστη στό περβόλι.
Σύκα γέμισε ἡ συκιά,
κόκκινη ἡ κληματαριά,
κι ἓνα τόσο δά πουλί
«ἔλα ἔξω» μέ καλεῖ.

Γύρω γύρω ὅλοι!
Μαραμένο τό περβόλι.
Φύλλα σκέπασαν τή γῆ,
ἡ βροχή πιά δέν ἀργεῖ·
τοῦ σχολειοῦ ἡ καλή ποδιά
ἀγκαλιάζει τά παιδιά.

Γύρω γύρω ὅλοι!
Ἡ ζωή περβόλι.
Ἄνθη, χιόνια καί βροχή
κάθε χρόνο ἀπ' τήν ἀρχή.

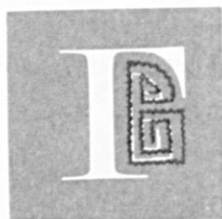

Καί τό ξέρουμε ὅλοι:
Μιά δουλειά, μιá σκόλη.

(Ἀπό τό βιβλίο *Χαρταετοί στόν οὐρανό*)

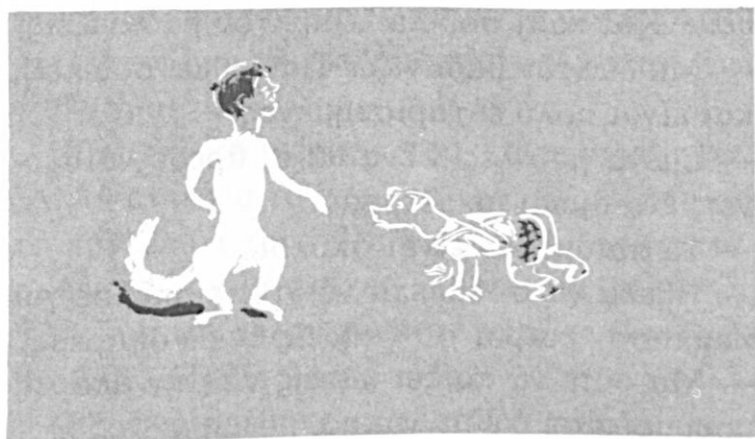
ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ἽΟ Γιαννάκης καί ὁ Φλόξ

ΙΑΝΝΑΚΗ, εἶπε ἡ θεία Σοφία,
μή βασανίζεις πιά τόν καημένο
τό σκύλο!

ἽΟ Γιαννάκης καθόταν κατα-
γῆς κι ἔπαιζε μέ τόν Φλόξ, ἕνα
ῶραῖο λυκόσκυλο πού ἦταν ἀκόμα κουτάβι.
— Μά δέν τόν βασανίζω, εἶπε. Παίζω μαζί
του!

— Πήγαινε νά τοῦ φέρεις ἓνα κουπάκι γάλα. Τό καημένο τό σκυλάκι θά εἶναι καταπεινασμένο!

— Ἄς περιμένει καί λιγάκι, εἶπε ὁ Γιαννάκης. Δέν μπορῶ δά νά γίνω καί ὑπηρέτης τοῦ σκύλου!

Ἡ θεία Σοφία ξανάπιασε τή δουλειά της.

— Τί τοῦ κάνεις πάλι; ρώτησε σέ λίγο, ἀκούγοντας τόν Φλόξ νά κλαίει.

— Τίποτε, θεία. Τόν ἔξεψα στό ἀμαξάκι μου, πού τό φόρτωσα μέ πέτρες, καί ὁ Φλόξ θά μοῦ τίς κουβαλήσει ὡς τήν ἄκρη τοῦ κήπου γιά νά χτίσω ἓνα σπιτάκι.

— Ἐνας σκύλος, καί μάλιστα ἓνα τόσο μικρό σκυλάκι, δέν μπορεῖ νά σέρνει πέτρες, εἶπε ἡ

θεία. Καί πάλι σοῦ λέω, μήν τόν βασανίζεις!
— Μά δέν τόν βασανίζω! Παίζουμε, σοῦ λέω,
καί εἶναι πολύ εὐχαριστημένος!

— Ἐμένα μοῦ λές! Σένα θά σ' ἄρесе νά σέρ-
νεις ἓνα ἀμάξι μέ πέτρες;

— Τά παιδιά δέν εἶναι σκύλοι.

— Ἦθελα νά σ' ἔβλεπα νά γίνεις σκύλος γιά
κάμποσον καιρό, γιά νά ἰδεῖς ἂν θά σ' ἄρесе.

— Μά οὔτε νά παίξει κανεῖς νά μήν μπορεῖ!
μουρμούρισε ὁ Γιαννάκης.

Καί κάθισε στόν καναπέ, ἐνῶ ἡ θεία Σοφία
ἀντίκρυ του ἔραβε πάντα.

Ἐξαφνα τοῦ φάνηκε πῶς λίγο λίγο ἡ θεία
Σοφία μίκραινε, μίκραινε, ἐνῶ ἡ βελόνα της
μάκραινε, μάκραινε καί χόντραινε κι ἔμοιαζε
μ' ἓνα μακρουλό ραβδί. Ἄρχισε νά ἴσχειται
πρός τό μέρος του καί τόν κοίταζε παράξενα
κι ἔγειρε τό ραβδί της κι ἄγγιξε τόν Φλόξ.

Καί ξαφνικά, τί παράξενο! Τό πέτσινο κο-
λάρο τοῦ σκυλιοῦ ἔγινε ἓνα ἄσπρο γιακαδάκι,
τό κορμί του σκεπάστηκε μ' ἓνα κοστούμι
ὅμοιο μέ τοῦ Γιαννάκη, καί σέ μιά στιγμή ὁ
Φλόξ μεταμορφώθηκε σέ παιδί, ἴδιο κι ἀπα-
ράλλαχτο μέ τόν μικρό του κύριο.

Ἄσπρη ἡ θεία Σοφία ἔβλεπε νά βγάλει μιά χαρούμενη

φωνή, βλέποντας τούτη τή μεταμόρφωση, μά αντί για φωνή, βγήκε από τό λαρύγγι του ένα γάβγισμα!

Έσκυψε τό κεφάλι του καί κοιτάχτηκε. Άλλά αντί για τό γαλάζιο του μπλουζάκι καί τό παντελόνι του, είδε τόν έαυτό του σκεπασμένον όλον μέ τρίχες μαύρες καί σταχτιές. Τά χέρια του είχαν γίνει τριχωτά κι είχαν μακριά νύχια στίς άκρες τους.

Έξαφνα βρέθηκε μέ τέσσερα πόδια.

Η εύχή τής θείας Σοφίας είχε γίνει άληθινή. Είχε μεταμορφωθεί σέ σκύλο, καί ό Φλόξ είχε μεταμορφωθεί σέ παιδί!

Θέλησε νά δείξει πόσο στενοχωρημένος ήταν γι' αυτό τό πάθημά του, μά δέν μπόρεσε νά βγάλει λέξη από τό στόμα του. Μόνο νά γαβγίζει μπορούσε καί τίποτε άλλο!

— Σώπα, τοῦ εἶπε τότε ό Φλόξ-παιδί, μοῦ πήρες τό κεφάλι μέ τά γαβγισματά σου! καί τόν χτύπησε μ' ένα ραβδί.

— Μή χτυπᾶς τό σκύλο σου! εἶπε ή φωνή τής Θείας Σοφίας.

— Μπά, τί πειράζει; Τά σκυλιά δέν εἶναι παιδιά!

Γιά νά γλιτώσει κι άλλο ξύλο, ό καημένος ό

Γιαννάκης-σκυλί κρύφτηκε κάτω από τόν καναπέ. Σέ λίγο ὅμως ἄρχισε νά τόν θερίζει ἡ πείνα καί βγήκε κι ἄρχισε νά τρίβεται στά πόδια τοῦ μικροῦ του ἀφέντη, μέ τήν ἐλπίδα πώς θά τοῦ ἔδινε λίγο ψωμί ἢ λίγο γαλατάκι.
— Φύγε ἀπό δῶ! εἶπε τό παιδί καί τόν κλότσησε δυνατά.

Καί τό δυστυχισμένο τετράποδο, πού εἶχε ἄλλοτε δύο πόδια, ἔφυγε οὐρλιάζοντας στόν κῆπο.

Ὁ κύριός του τοῦ ἔριξε μιά πέτρα πού τό χτύπησε στό πόδι.

Ὁ Γιαννάκης ἔβαλε ἀκόμα μεγαλύτερες φωνές κι ἔτρεξε νά κρυφτεῖ μέσ στά χαμόκλαδα.

— Περίμενε καί θά ἰδεῖς! Τώρα θά πάω νά βρῶ μιά κατσαρόλα καί θά τή δέσω στήν οὐρά σου, καί τότε θά ἰδεῖς πῶς θά γαβγίζεις!

Ἀκούγοντας τούτη τή φοβέρα, ὁ Γιαννάκης ἔτρεξε καί κρύφτηκε σέ μιά γωνιά τοῦ κήπου γιά νά γλιτώσει ἀπ' τό κακό ἀφεντικό του.

Ὅταν νύχτωσε, τό δυστυχισμένο ζῶο ξαναγύρισε στό σπίτι. Σηκώθηκε στά μπροστινά του πόδια κι ἀπό τό παράθυρο εἶδε πώς εἶχαν

κιόλας στρώσει τό τραπέζι γιά τό βραδινό φαγητό. Κι εἶχε μιά πείνα...

“Εβγαλε ἕνα δειλό γάβγισμα. “Ακουσε τότε μιά φωνή, πού ἦταν σάν τῆς θείας Σοφίας, νά λέει:

— Νά ὁ Φλόξ, ζητάει νά μπεῖ μέσα. “Ανοιξέ του!

—“Ας περιμένει! Δέν μπορῶ ἐγώ νά σηκῶνομαι ὄλην τήν ὥρα γιά νά κάνω τόν ὑπηρέτη τοῦ σκυλιοῦ μου!

Πέρασε ἕνα λεπτό, κι ὕστερα ἄλλο λεπτό, ἔπειτα μισή ὥρα, ἔπειτα μία, κι ὁ ἄμοιρος ὁ σκύλος ἦταν ἀκόμα ἔξω καί νηστικός.

— Μπᾶ, τόν λησμόνησα, ἔκανε ὁ Ψευτογιαννάκης ἐνῶ πλάγιαζε στό ἀναπαυτικό του κρεβατάκι. Τί νά γίνει, ἄς τά καταφέρει ὅπως μπορεῖ!

Ὁ καημένος ὁ ἀληθινός Γιαννάκης-σκύλος ξαναγύρισε στόν κῆπο, ὅπου ὕστερα ἀπό πολλήν ὥρα —γιατί ἡ κοιλιά του ἦταν ἄδεια— κατάφερε νά κοιμηθεῖ.

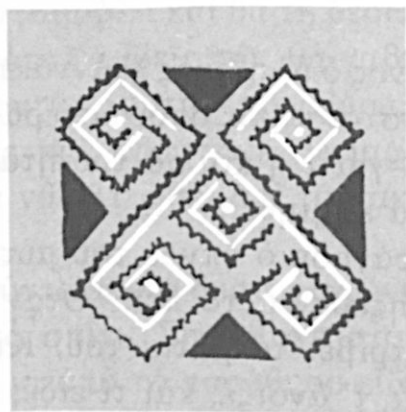
Πόσο κράτησε ὁ ὕπνος του αὐτός; Κανένας δέ θά ἤξερε νά τό πεῖ. “Όταν ξύπνησε, ἄρχισε νά τρίβει τά μάτια του. Κι ἀφοῦ τά ἔτριψε καλά, τ’ ἀνοιξε, καί τί εἶδε;

Είδε τή θεία Σοφία μέ τό φῶς ἀναμμένο νά
ράβει πάντα πλάι στή λάμπα. Είδε τόν Φλόξ
πλαγιασμένο στά πόδια του. Καί τό πιό εὐχά-
ριστο: δέν εἶδε πιά τρίχες στά χέρια του. Τά
μάγια εἶχαν λυθεῖ, δέν ἦταν πιά σκύλος, εἶχε
ξαναγίνει παιδί.

Τό πρῶτο πού ἔκανε ἦταν νά τρέξει στήν
κουζίνα, νά γεμίσει ἕνα κουπάκι γάλα καί νά τό
φέρει τοῦ Φλόξ. Κι ἀπό τήν ἡμέρα ἐκείνη, ἡ
θεία Σοφία ποτέ πιά δέν ξαναεῖπε στόν Γιαν-
νάκη:

— Μήν πειράζεις δά τόν καημένο τό σκύλο!

(Ἀπό τό βιβλίο *Τά παραμύθια πού ἀγαπῶ*)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΛΛΗΣ

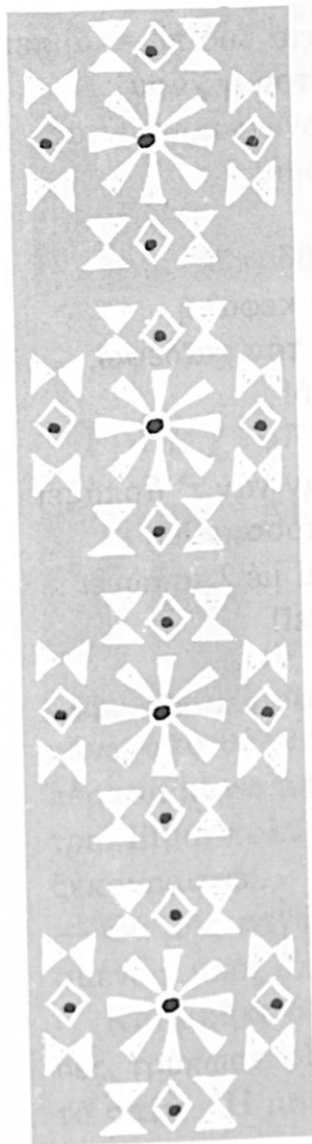
Μαλλιαρός

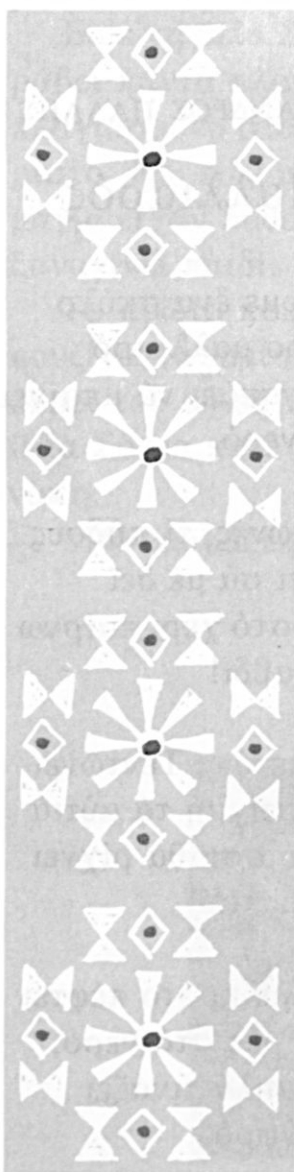
Έχουμε ένα σκύλο
μαύρο μαλλιαρό
κι αγαπάει νά μπαίνει
στό νερό.

Τί φωνές, τί πήδους
κάνει σά μέ δεῖ
πώς στό χέρι παίρνω
τό ραβδί!

Τό πετάω; Τεντώνει
μιά στιγμή τά αὐτιά
καί σά σπίθα ρίχνει
μιά ματιά.

Καί μέ κρότο πέφτει
πάφ! μέσ στό νερό,
κι ἀψηλά τινάζει
τόν ἀφρό.

Μές στά δυό πῶς λάμπει
μάτια του ἢ χαρά
σά γυρνάει κουνώντας
τήν οὐρά!

Τό ραβδί πῶς δίνει
μέ τήν κεφαλή,
γιά νά τόν χαϊδέψω,
χαμηλή!

Κι ὅταν νάν τ' ἀρπάξει
πίσω προσπαθεῖ,
πῶς καί μέ λασπώνει...
νά χαθεῖ!

(Ἀπό τό βιβλίο *Κούφια καρδιά*)

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΙΟΥ

Τρία χτυπήματα στην πόρτα

ΑΚΟΥ τάκου!

— Ποιός είναι, παρακαλώ;

— Μέ συγχωρεΐτε... μπορώ νά μπῶ; εἶμαι ὁ Βοριάς. Ἔρχομαι ἀπό πολύ μακριά...

Πέρασα πάνω ἀπό θάλασσες, σήκωσα κύματα βουνό, πέρασα πάνω ἀπό κάμπους καί ξερίζωσα δέντρα. Εἶμαι πολύ κουρασμένος, νά μπῶ λίγο νά ξεκουραστῶ;

— Θά μᾶς παγώσεις... μά ἀφοῦ εἶσαι κουρασμένος, μπές ἀπ' ὅπου μπορεῖς.

Καί μπήκε ὁ κρύος Βοριάς ἀπ' τίς χαραμάδες, τρύπωσε κάτω ἀπ' τήν πόρτα καί πάγωσε τό σπίτι. Ἡ μητέρα ἀναψε τή θερμάστρα καί

ἔριξε μάλλινες κουβέρτες στά κρεβάτια τῶν παιδιῶν.

— Τάκου τάκου.

— Ποιός εἶναι, παρακαλῶ;

— Μέ συγχωρεῖτε... μπορῶ νά μπῶ; εἶμαι ἡ Βροχή. Ἔρχομαι ἀπό πολύ ψηλά. Μέ κατάπιαν οἱ θάλασσες καί τά ποτάμια, χώθηκα βαθιά μέσ στή γῆ, χτυπήθηκα πάνω στίς πέτρες, ξέπλυνα ὄλους τούς δρόμους σας καί τίς ἀλλές. Εἶμαι πολύ κουρασμένη... μπορῶ λίγο νά ξεκουραστῶ;

— Θά μᾶς κάνεις κακό, μά ἀφοῦ εἶσαι κουρασμένη, μπές ἀπ' ὅπου μπορεῖς.

Κι ὄρμησε ἡ Βροχή ἀπ' τίς γρίλιες τῶν παραθυριῶν κι ἀπ' τό σπασμένο τζάμι, ἔβρεξε τίς κουρτίνες καί τούς τοίχους καί μούσκεψε τό πάτωμα καί τό χαλάκι. Ἡ μητέρα μάζεψε μ' ἓνα σφουγγάρι τά νερά καί φώναξε ἓναν ἄνθρωπο νά περάσει καινούριο τζάμι.

— Τάκου τάκου.

— Ποιός εἶναι, παρακαλῶ;

— Μέ συγχωρεῖτε... μπορῶ νά μπῶ; Εἶμαι ὁ Ἥλιος. Ἔρχομαι ἀπό πολύ ψηλά. Ἐριξα χρυσά παπλώματα στίς σκεπές, ζέστανα ὄλα τά νερά καί τά ποτάμια, ἔβαλα φύλλα στά δέν-

τρα και χρυσά καπέλα στά λουλούδια, εἶμαι
πολύ κουρασμένος. Μπορῶ νά μῶ λίγο, νά
ξεκουραστῶ;

—“Ἐλα, ἔλα! εἶπαν ὅλοι, κι ἄνοιξαν πόρτες
καί παράθωρα.

Καί μῆκε ὁ Ἥλιος κι ἔδιωξε τή θερμά-
στρα, κάθισε πάνω στίς καρέκλες καί τίς πο-
λυθρόνες, κι ἔστρωσε χρυσά χαλάκια στά πα-
τώματα.

Καί τώρα λάμπει ὅλο τό σπίτι, λάμπουν κι
οἱ καρδιές.

(Ἀπό τό βιβλίο *Ἥλιε μου, ἤλιε μου*)

Οί άνεμοι

ΝΥΧΤΑ κρατούσε ένα σακούλι κι είχε μέσα όλους τούς άνεμους.

‘Απ’ τήν πιό μικρούλα αύρα, ώς τόν πιό μεγάλο νοτιά κι ώς τόν πιό άγριο βοριά. Φωνάζανε εκεί μέσα, μαλώνανε, μά ή Νύχτα είχε γερά δεμένο τό σακούλι μ’ ένα σπάγκο.

—“Άσε με νά βγῶ! είπε ό Βοριάς. “Ένα караβάκι είναι στό γιαλό και βιάζεται νά πάει στό κάτω λιμάνι. “Άσε με νά πάω νά τό σπρώξω...

— Νά πᾶς, είπε ή Νύχτα κι άνοιξε σιγά σιγά τό σακούλι.

Πετάχτηκε ό Βοριάς κι έτρεξε νά σπρώξει τό караβάκι πρός τό κάτω λιμάνι.

—“Άσε με νά βγῶ! είπε σέ λίγο ό Νοτιάς. “Ένα караβάκι είναι στή θάλασσα και βιάζεται νά πάει στό πάνω λιμάνι. “Άσε με νά πάω νά τό σπρώξω...

— Νά πᾶς, είπε ή Νύχτα κι άνοιξε σιγά σιγά τό σακούλι.

Μεμιάς τινάχτηκε ό Νοτιάς κι έτρεξε νά σπρώξει τό καραβάκι πρός τό πάνω λιμάνι.

Τά καραβάκια βρέθηκαν κοντά κοντά. Τό ένα ανέβαινε καί τό άλλο κατέβαινε. Μά ή θάλασσα ήταν μιά κι οί άνεμοι ήταν δυό... Ό ένας φυσούσε πρός τά κάτω, κι ό άλλος πρός τά πάνω, στάθηκαν τά καραβάκια.

— Τώρα τί γίνεται; είπε ό Βοριάς, σταμάτα νά φυσᾶς, νά κατεβάσω τό καραβάκι.

— Τώρα τί γίνεται; είπε ό Νοτιάς, σταμάτα νά φυσᾶς, νά ανεβάσω τό καραβάκι.

Μά κανένας δέ σταματούσε.

— Κοίτα, κοίτα... είπαν τ' άστρα από ψηλά. Τά καραβάκια σταματήσαν στό γιαλό... Κοίτα

κοίτα, εἶπε τό φεγγάρι... Τά караβάκια στα-
ματήσαν στό γιαλό...

Καί μιά καί δυό, κατέβηκαν στή Νύχτα.
— Λάθος, λάθος ἔκανες, κυρα-Νύχτα, καί
τούς ἔβγαλες μαζί καί τούς δυό.
— Ἐλᾶτε πίσω... φώναξε ἡ Νύχτα. Ἐλᾶτε
πίσω...

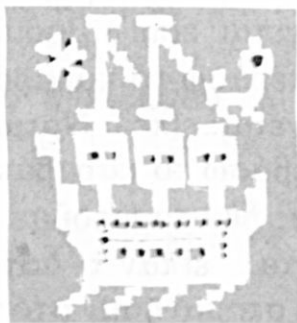
Κι ὅπως ἔτρεξαν κοντά της, τσάκωσε τόν
ἕναν καί τόν ἔβαλε στό σακούλι.

— Κάτσε μέσα, παλιόπαιδο... εἶπε κι ἔδεσε τό
σπάγκο τρεῖς φορές. Ὅσο νά γυρίσει ὁ ἄλλος,
ἐδῶ θά κάθεται ἐσύ.

Κι ἀπό τότε, ἅμα ὁ ἕνας τρέχει καί φουᾶ, ὁ
ἄλλος εἶναι μέσα στό σακούλι.

Καμιά φορά τό τρυπᾶ καί βγαίνει, καί τότε
τά караβάκια χορεύουν στό γιαλό.

(Ἀπό τό βιβλίο *Ἦλιε μου, ἦλιε μου*)

Πουλάκι τοῦ χειμώνα·

Μές στό κρύο, ἔξω ἀπ' τό σπίτι,
ξένο πέταξε σπουργίτι.

Φύλλο, σπόρος πουθενά,
πῶς κρυώνει καί πεινᾷ!

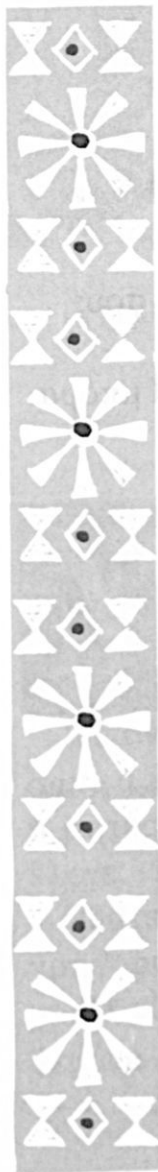
Τό παράθυρο θ' ἀνοίξω,
δύο σπειράκια νά τοῦ ρίξω.

— Ἔλα μέσα δῶ, πουλί,
ζεστασιά θά βρεῖς πολλή.

Δέν ἀκούει, μόνο τσιμπάει
δύο σπειράκια καί πετάει.

— Ταξιδιάρικο πουλί,
πέταξε, ὦρα σου καλή.

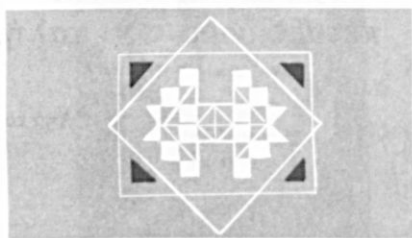
(Ἀπό τό βιβλίο Ἄρμονία)

Τό ποταμάκι

- Ἄπό ποῦ εἶσαι, ποταμάκι;
- Ἄπό κεῖνο τό βουνό.
- Πῶς τόν λέγαν τόν παππού σου;
- Σύννεφο στόν οὐρανό.
- Ποιά εἶναι ἡ μάνα σου; — Ἡ μπόρα.
- Πῶς κατέβηκες στή χώρα;
- Τά χωράφια νά ποτίσω
καί τούς μύλους νά γυρίσω.
- Στάσου νά σέ ἰδοῦμε λίγο,
ποταμάκι μου καλό.
- Βιάζομαι πολύ νά φύγω,
ν' ἀνταμώσω τό γιαλό.

(Ἄπό τό βιβλίο *Παιδικά τραγούδια*)

ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΒΑΛΙΑ-ΓΟΥΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ μερμηγκοφωλιά

ΙΑ φορά κι ἓναν καιρό, μέσα σέ μία μερμηγκοφωλιά, ζούσαν τρία μικρά μερμηγκόπουλα: Ὁ Ψιχουλάκος, ὁ Σιταρούλης κι ὁ Κριθαρής.

Ἦταν τόσο μικρά ἀκόμη, πού δέν μπορούσαν νά βγοῦν ἀπό τή φωλιά τους. Γι' αὐτό καί ἡ μητέρα τους, κάθε φορά πού τά τάιζε, τοὺς ἔλεγε:

— Φᾶτε πολύ, παιδάκια μου, νά μεγαλώσετε γρήγορα, νά βγεῖτε ἔξω, νά δεῖτε τόν ἥλιο.

— Τί εἶναι ὁ ἥλιος, μαμά; ρωτοῦσαν ἐκεῖνα, γεμάτα ἀπορία.

— Εἶναι μία πολύ μεγάλη μπάλα, πού βγάζει

ἀπό μέσα της φῶς καί ζέστη.

— Θά μπορούμε νά παίζουμε μαζί του; τή ρώταγαν πάλι μέ περιέργεια.

—“Οχι, μωρούλια μου, ὄχι. Ὁ ἥλιος εἶναι πολύ ψηλά. Εἶναι πάνω στόν οὐρανό.

Τά τρία μερμηγκόπουλα τρῶγαν τότε γρήγορα γρήγορα τό φαγητό τους, γιατί εἶχαν μεγάλη ἐπιθυμία νά μεγαλώσουν, νά βγοῦν ἔξω καί νά δοῦν τόν ἥλιο. Αὐτή τή μεγάλη μπάλα, πού ἔβγαζε φῶς καί ζέστη καί ἦταν πάνω στόν οὐρανό.

Μιά μέρα, ἐκεῖ πού καθόντουσαν μονάχα στή φωλίτσα τους, τούς ἦρθε μιά σπουδαία ἰδέα. Οἱ δικοί τους, καθώς καί ὅλος ὁ μερμηγκόκοσμος, ἔλειπαν στή δουλειά. Ἦταν ἡ ἐποχή τῆς σοδειᾶς. Ζεστό καλοκαιράκι, βλέπετε, καί στά θερισμένα χωράφια ὑπῆρχε πολλή τροφή γιά μερμήγκια. Ἐφευγαν ὅλοι πρῶι πρῶι μέ τή δροσιά καί γύριζαν τό βράδυ, σάν ἔβγαιναν στόν οὐρανό τ' ἀστέρια. Ὅμως ἐκεῖ, στήν ἀρχή ἀρχή τῆς μερμηγκοπολιτείας, πού ἦταν οἱ ἀποθήκες, ἐρχόντουσαν πολλές φορές καί ξεφόρτωναν τά πολύτιμα φορτία τους. Ὑστερα ξανάβγαιναν πάλι ἀπό τή μεγάλη τρύπα, τήν κεντρική εἴσοδο, γιά νά ξα-

ναφορτωθοῦν καί νά ξανάρθουν σέ λίγο μέ
νέα τρόφιμα.

Κανείς δέν τεμπέλιαζε στή μερμηγκοπολι-
τεία. Μονάχα τά μωρά, αὐτά πού ἦταν ἀκόμα
πολύ ἀδύνατα, ἀπαγορευόταν νά βγοῦν κι ἔμε-
ναν μόνα στίς φωλιές τους.

— Ξέρετε τί σκέφτομαι! εἶπε ἐκεῖνο τό πρῶί ὁ
Σιταρούλης στ' ἀδελφάκια του. Νά βγοῦμε
σήμερα ἔξω. Νά πᾶμε νά δοῦμε κι ἐμεῖς ἐπιτέ-
λους τόν ἥλιο.

— Νά πᾶμε, νά πᾶμε, ἀπάντησε ὁ Ψιχουλά-
κος μέ προθυμία.

— Χωρίς νά ρωτήσουμε κανένα! Μά θά μᾶς
μαλώσουν, ὅταν τό μάθουν.

— Θά τοῦς ποῦμε ὅτι τώρα πιά μεγαλώσαμε.

— Αὐτό τοῦς τό 'χουμε ξαναπεῖ, ἀλλά δέ μᾶς
πίστεψαν.

Ἔμειναν καί τά τρία σκεφτικά. Ξαφνικά ὁ
Κριθαρής ἔβαλε μιά δυνατή φωνή.

— Τό βρῆκα. Θά κάνουμε κάτι τό πολύ σπου-
δαῖο. Κάτι πού ὅταν τό μάθουν, θά πιστέψουν
ὅτι πραγματικά μεγαλώσαμε. Τί, δέν ξέρω
ἀκόμα. Θά τό σκεφτοῦμε στό δρόμο.

Τ' ἄλλα συμφώνησαν, καί μιά καί δυό ξεκί-
νησαν ν' ἀνεβοῦν στή γῆ. Ἦταν πολύ χαρού-

μενα. Θά γνώριζαν τόν κόσμο, θά ἔβλεπαν ἐπιτέλους αὐτή τή μεγάλη μπάλα πού βγάζει φῶς καί ζέστη καί τή λένε ἥλιο, κι ἀκόμα θά προσπαθοῦσαν νά κάνουν κάτι τό πολύ σπουδαῖο, γιά νά πεισθοῦν οἱ γονεῖς τους ὅτι μεγάλωσαν πιά.

Πρῶτα πρῶτα βγῆκαν ἔξω ἀπό τή φωλίτσα τους καί βρέθηκαν σ' ἓνα μακρύ, ἀνηφορικό διάδρομο. Αὐτός ἦταν ἓνας ἀπό τούς δρόμους τῆς μερμηγκοπολιτείας, πού ὀδηγοῦσε στή μεγάλη ἔξοδο. Περπάτησαν, περπάτησαν, περπάτησαν, χωρίς νά συναντήσουν ψυχή. Ποῦ καί ποῦ διασταυρωνόντουσαν μ' ἄλλα στενότερα δρομάκια, πού καί κεῖ βασίλευε ἡ ἴδια ἐρημιά καί ἡσυχία. Ὅσο προχωροῦσαν, ὅλο καί φωτεινότερος γινότανε ὁ δρόμος. Ἄπ' αὐτό συμπεράνανε ὅτι πλησίαζαν ἐπιτέλους στήν ἔξοδο. Μά ξαφνικά... Ὡ δυστυχία τους! Ἐκεῖ, ἔξω ἀπό τίς μεγάλες ἀποθήκες, ὑπῆρχε κίνηση. Δυό τρεῖς φορτωμένοι μερμηγκες ξεφόρτωναν τά τρόφιμα πού εἶχαν φέρει, ἐνῶ οἱ ἀποθηκάριοι τούς βοηθοῦσαν, τακτοποιώντας τα σέ σειρές.

— Τώρα θά μᾶς δοῦν. Δέ θά μᾶς ἀφήσουν νά περάσουμε.

— Θά μᾶς ποῦνε μωρά, ὅπως μᾶς λένε ὅλοι.

Δέν πρόλαβε νά πεῖ κι ὁ Κριθαρῆς τή σκέψη του, καί μιά φωνή ἀκούστηκε ἀπό τό μέρος τῆς ἀποθήκης:

—“Ε, σεῖς πιτσιρίκοι, γιά ποῦ τό βάλατε; Δέν ξέρετε ὅτι ἀπαγορεύεται στά μωρά νά βγαίνουν ἔξω;

— Δέν εἶμαστε πιά μωρά. Ἄν θέλετε, μπορεῖτε νά μᾶς δοκιμάσετε, ἀκούστηκε δυνατή καί θαρραλέα ἡ φωνή τοῦ Κριθαρῆ.

Οἱ ἀποθηκάριοι ἔβαλαν τά γέλια.

— Μπράβο κουράγιο τά πιτσιρίκια! Ἐμπρός λοιπόν, ἀφοῦ τό λέει ἡ καρδούλα σας, ἐλάτε νά σᾶς δοκιμάσω, εἶπε ὁ γεροντότερος.

Μέ καρδιά πού χτυποῦσε δυνατά, ὁ Κριθαρῆς πλησίασε πρῶτος. Ὁ ἀποθηκάριος σήκωσε τότε ἕνα μεγάλο σπειρί σιτάρι καί τοῦ εἶπε:

—“Ἄν μπορεῖς, μετακίνησέ το. Τό σιτάρι ἦταν πολλές φορές μεγαλύτερο ἀπό τό μπόι τοῦ Κριθαρῆ. Μά ὁ Κριθαρῆς ἔβαλε ὅλη του τή δύναμη καί λέγοντας ἀπό μέσα του: «Θεέ μου, ἐσύ πού βοηθᾶς στίς δύσκολες στιγμές ὅλα τά πλάσματά σου, ἀπό τό μεγάλο ἐλέφαντα μέχρι τό μικρό μερμήγκι, βοήθησε τώρα καί τόν

Κριθαρή σου», έδωσε μιά, καί μετακίνησε τό άσήκωτο σιτάρι.

— Μπράβο, μικρέ, μπράβο, φώναξαν οί άποθηκάριοι. 'Ο άλλος, τώρα.

'Ο Σιταρούλης πλησίασε. Νόμιζε πώς ή καρδούλα του θά έσπαγε από τό πολύ χτύπημα. "Α, όχι. Θά προτιμοῦσε νά είχε μείνει στή φωλίτσα του παρά νά δοκιμάσει αυτό τό καρδιοχτύπι.

«Θεούλη μου, έσύ πού προστατεύεις όλα τά πλάσματά σου στίς δύσκολες στιγμές, από τό μεγάλο έλέφαντα μέχρι τό μικρό μερμήγκι, βοήθησε τόν Σιταρούλη σου» ψιθύρισε. "Απλωσε ύστερα τά αδύνατα χεράκια του, φορτώθηκε τό μεγάλο σιτάρι, καί... «μπράβο, μπράβο, πιτσιρίκο, φίνα τά κατέφερες» ακουσε τούς αποθηκάριους νά λένε.

Καί τώρα ή σειρά τοῦ Ψιχουλάκου. 'Ο καημένος ό Ψιχουλάκος! Αυτός ήταν ό μικρότερος κι ό πιο αδύνατος άπ' όλους. Αυτό τό ήξερε. Μά δέν μπορούσε νά κάνει άλλιωδς. "Επρεπε νά δοκιμάσει.

«Θεούλη μου, έσύ πού προστατεύεις όλα τά πλάσματά σου, από τό μεγάλο έλέφαντα μέχρι τό μικρό μερμήγκι, βοήθησε τώρα τόν Ψιχου-

λάκο σου.»

“Όμως, πρίν προλάβει νά φορτωθεῖ τό βαρύ φορτίο, τά δυό ἀδέλφια του μ’ ἓνα πήδημα βρέθηκαν στό πλευρό του. Τό σιτάρι σπρωχνόταν τώρα ἀπό τά τρία μερμηγκάκια. Ξέροντας τήν ἀδυναμία τοῦ ἀδελφοῦλη τους, σκέφτηκαν νά τοῦ προσφέρουν τή βοήθειά τους. Αὐτή ἡ πράξη συγκίνησε τούς ἀποθηκάριους, νά βλέπουν καί τά τρία μερμηγκάκια νά σπρώχνουν μαζί ἓνα σιταράκι, καί ἔβγαλαν ἀμέσως τήν ἀπόφαση:

— Εἴσαστε ἐλεύθερα νά περάσετε. Βέβαια καί ἔχετε πιά μεγαλώσει.

Χαρούμενα τά τρία ἀδέλφια ἔτρεξαν πρὸς τήν ἔξοδο. Αὐτό τό κάτι πολύ σπουδαῖο πού ἔπρεπε νά κάνουν, τό εἶχαν κιόλας κάνει. Τώρα, δέν ἔμενε παρά νά γνωρίσουν τόν κόσμο, καί νά δοῦν ἐπιτέλους τή μεγάλη μπάλα πού ἔβγαζε φῶς καί ζέστη καί τήν ἔλεγαν ἥλιο. Τρία κεφαλάκια κοίταζαν τώρα ἔξω ἀπό τήν τρύπα τῆς μερμηγκοπολιτείας. Τρεῖς μικρές καρδοῦλες πλημμύριζαν ἀπό εὐτυχία στό ἀντίκρισμα τῆς ὁμορφῆς γῆς, πού ἦταν σκεπασμένη μέ ξανθά σιτάρια.

(Ἀπό τό βιβλίο *Πέζ μου κάτι, Μανούλα*)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Ὁ Ἥλιος καὶ ὁ Ἀέρας

Ὁ Ἀέρας θύμωσε,
μέ τόν Ἥλιο μάλωσε.

Ὁ Ἀέρας ἔλεγε:

«Εἶμαι δυνατότερος!»

Καί ὁ Ἥλιος ἔλεγε:

«Σέ περνῶ στή δύναμη!»

Ἕνας γέρος ἄνθρωπος
μέ τή μαύρη κάπα του
στό χωράφι πήγαινε.

Ὁ Ἀέρας λάλησε:

«Ὅποιος ἔχει δύναμη
παίρνει ἀπό τό γέροντα
τή χονδρή τήν κάπα του!»
Φύσησε, ξεφύσησε,
ἔσκασε στό φύσημα·

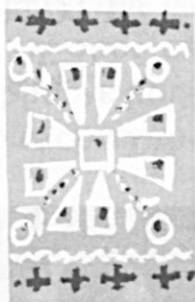
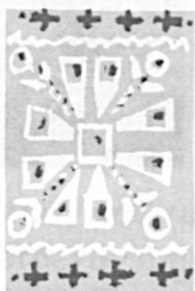
ἄδικος ὁ κόπος του.
Κρύωσεν ὁ γέροντας
καί διπλά τυλίχθηκε
στή χονδρή τήν κάπα του.

Καί ὁ Ἡλιος λάλησε:
«Ὅποιος ἔχει δύναμη
παίρνει ἀπό τό γέροντα
τή χονδρή τήν κάπα του!»

Ἐφεξεν ὀλόλαμπρος·
καλοσύνη σκόρπισεν,
ἔβγαλεν ὁ γέροντας
τή χονδρή τήν κάπα του.

Πάλι ξαναλάλησε:
«Ἄκουσε καί μάθε το·
σέ περνῶ στή δύναμη,
γιατί πᾶς μέ τό κακό
κι ἐγώ πάω μέ τό καλό!»

(Ἀπό τό βιβλίον Παραμύθια)

ΦΑΝΗ ΠΑΠΑΛΟΥΚΑ

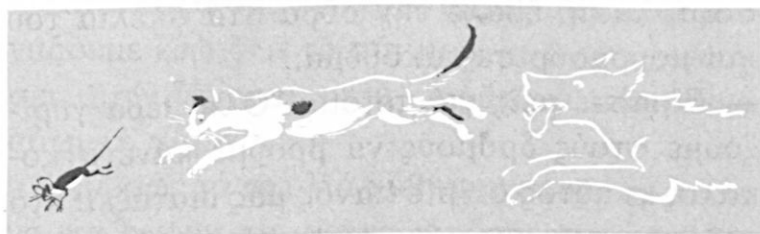
Γιατί τὰ σκυλιά κυνηγᾶνε τίς γάτες καί οἱ γάτες τούς ποντικούς

Ι ΣΚΥΛΟΙ μέ τίς γάτες κι οἱ γάτες πάλι μέ τούς ποντικούς ἦτανε πρῶτα φίλοι, ὅπως εἶναι ὅλα τὰ ζῶα μεταξύ τους. Μά κάποτε τσακώθηκαν, κι ἀπό τότε κρατάει τό μίσος τους ἀπό γενιά σέ γενιά, κι ὅλοι μας σήμερα ξέρουμε πόσο ἐχθρεύονται οἱ σκύλοι τίς γάτες κι οἱ γάτες τὰ ποντίκια.

Καί νά πῶς ἐγιναν τὰ πράγματα.

Μιά φορά κι ἓναν καιρό, πᾶνε χρόνια ἀπό τότε, τὰ σκυλιά μπλέχτηκαν δίχως νά τό θέλουν σέ μιá δίκη. Τά καημένα ὁμως, σάν σκυ-

λιά πού ἦταν, δέν ἤξεραν ἀπό δίκες καί τά εἶχανε χαμένα. Ἔτρεχαν ἀπό δῶ, ἔτρεχαν ἀπό κεῖ... Μέ τά πολλά, κάποιος τούς ὀρμήνευσε νά πάνε σ' ἓνα δικηγόρο, μά κι ὁ δικηγόρος σέ ἄλλες σκοτοῦρες τούς ἔβαλε. Νά βροῦνε μάρτυρες, νά βροῦνε λεφτά, νά ὑπογράψουν χαρτιά. Θεέ μου, πόσα χαρτιά!

Καί σά νά μὴν ἔφταναν ὅλα αὐτά, μιά μέρα ὁ δικηγόρος τούς παρέδωσε μέ μεγάλη ἐπισημότητα ἓνα σωρό χαρτιά καί τούς εἶπε νά τά φυλάξουν μέ προσοχή, γιατί ἀπό αὐτά τά χαρτιά ἐξαρτιόταν ἡ τύχη τῆς δίκης. Τά σκυλιά ντράπηκαν, δέν εἶπαν λέξη στό δικηγόρο καί πῆραν τά πολύτιμα χαρτιά κι ἔφυγαν... Μά ἄντε πάλι, ἄλλη σκοτούρα κι αὐτή. Ποῦ νά κρύψουν τά χαρτιά, ποιός νά τά φυλάει; Ἄνάστατο ὀλόκληρο τό σκυλολόι.

Ὁ πιό γέρικος σκύλος, αὐτός πού ὄλοι σέβονταν κι ὄλοι λογάριαζαν πώς θά βρεῖ μιά

σοφή λύση, έβαλε τήν ουρά στά σκέλια του
καί μουρμούρισε κακόθυμα:

— Είμαστε μεις για τέτοια; "Όλη μέρα γυρίζουμε στους δρόμους να βρούμε κανένα κόκαλο, κι αυτός ο χριστιανός μας διατάζει: «τόνοῦ σας στά χαρτιά», σάν να μην ξέρει από σκυλιά!

Κείνη τήν ώρα, να και μία γάτα. "Άσπρη άσπρη και καθαρή, μ' έναν κόκκινο μεταξωτό φιόγκο στό λαιμό της και μία γαλάζια χάντρα να μην τήν πιάνει μάτι, καλοταϊσμένη, καλοζωισμένη, κατέβαινε από τής κυρῆς της τό σπίτι, να κάνει βόλτα στή λιακάδα. Τή βλέπουν τά καημένα τά σκυλιά σάν σωτηρία μέσα στήν άπελπισία τους κι ευθύς τή φωνάζουν και τής λένε:

— "Ε, κυρα-γάτα, δέν παίρνεις έσύ να μας φυλάξεις τούτα τά πολύτιμα χαρτιά, πού 'σαι νοικοκυρά κι έχεις και σπίτι δικό σου;

"Η γάτα γύρισε και κοίταξε τούς σκύλους ένα γύρο, τούς είδε άναστατωμένους, άναμαλλιασμένους, ταραγμένους, κατάλαβε πώς αυτά τά χαρτιά θά ήταν πολύ πολύτιμα και σκέφτηκε να μην αναλάβει μόνη της τόση μεγάλη ευθύνη.

— Μμ, τί νά σᾶς πῶ; τούς ἀποκρίθηκε, ἄς φωνάξουμε ἐδῶ ὄλο τό σοί μου, κι ἂν συμφωνήσει, ἐγώ δέχομαι μετά χαρᾶς νά σᾶς κάνω αὐτή τή χάρη.

Ἄμέσως τά σκυλιά χύθηκαν στούς δρόμους νά μαζέψουν τίς γάτες κι ὕστερα ἀπό λίγο μιά μιά ψιψίνα ἄρχισε νά ξεπροβάλει ἀπό τά στενά.

Ὅταν μαζεύτηκε ὀλόκληρο τό γατόσογο, τούς εἶπαν οἱ σκύλοι τί χάρη ζητοῦσαν. Οἱ γάτες σκέφτηκαν κάμποσο κι ἀποφάσισαν νά δεχτοῦν νά βοηθήσουν τά σκυλιά, μιά κι αὐτό πού ἤθελαν δέν ἦτανε τίποτα σπουδαῖο γι' αὐτές, κι ἀπό τήν ἄλλη μεριά θά κέρδιζαν ἔτσι τήν παντοτινή εὐγνωμοσύνη τοῦ σκυλόσογου, πού μιά μέρα μποροῦσε νά τούς σταθεῖ χρήσιμο.

Οἱ σκύλοι παρέδωσαν μ' ἀνακούφιση τά πολύτιμα χαρτιά στίς γάτες καί σκόρπισαν εὐθύς στούς δρόμους νά χώσουν τή μουσούδα τους σέ κανένα σκουπιδοντενεκέ. Οἱ γάτες πάλι παρέλαβαν μέ τήν ἐπισημότητα πού ταίριαζε τά χαρτιά καί πήδηξαν ἀπό ἓνα παράθυρο σ' ἓνα γειτονικό σπίτι. Στό πρῶτο δωμάτιο βρῆκαν τό τραπέζι τῶν ἀνθρώπων στρω-

μένο και τό φαγητό στά πιάτα.
— Νά μήν τ' αφήσουμε ἐδῶ τά χαρτιά, νιαού-
ρισε μιά γάτα, μπορεί νά τά πάρουν οί ἄν-
θρωποι και νά τά σκίσουν, πᾶμε πιά μέσα.

“Ὅλες οί γάτες βρῆκαν τά λόγια της σοφά
και εὐθύς τρύπωσαν στό δεύτερο δωμάτιο.

“Ἐνα μικρό ἀγόρι καθόταν χάμω στό πά-
τωμα και ἔπαιζε μ' ἕνα σωρό παιχνίδια.

— Πά, πά, πά, ψιθύρισε μιά ἄλλη γάτα, ἀπό
τοῦτο τό μικρό τίποτε δέ θά γλιτώσει, πᾶμε,
πᾶμε.

Ἄφοῦ γύρισαν ἔτσι πολύ εὐσυνείδητα —τό
σωστό πρέπει νά τό ποῦμε— ὅλο τό σπίτι, στό
τέλος συμφώνησαν πῶς τό πιά κατάλληλο μέ-
ρος γιά νά κρύψουν τά πολύτιμα χαρτιά ἦταν
τό κελάρι.

— Ἀκοῦστε και μένα πού εἶμαι τοῦ σπιτιοῦ,
εἶπε ἡ γάτα μέ τήν κόκκινη κορδελίτσα, ἐδῶ νά
τά κρύψουμε, ἡ νοικοκυρά μπαίνει ἀραιά και
ποῦ νά πάρει κάτι, κι ὕστερα ἐδῶ μέσα εἶναι
τόσο σκοτεινά, πού και νά μπεῖ, δέ θά τά δεῖ.

Πήδηξε τότε ἡ πιά σβέλτη γάτα πάνω σ' ἕνα
τενεκέ μέ λάδι κι ἀπό ἐκεῖ τοποθέτησε ὠραῖα
ὠραῖα τά χαρτιά στό πιά ψηλό ράφι. Ὑστερα
ἔκλεισαν μέ προσοχή τήν πόρτα τοῦ κελαριοῦ

καί βγήκαν έξω. "Ομως οί καημενοϋλες οί γά-
τες δέν είχαν λογαριάσει καλά:

Σ' έκείνο τό κελάρι πραγματικά ή νοικο-
κυρά τοϋ σπιτιοϋ έμπαινε άραιά καί ποϋ, άλ-
λά... αλλά έμενε μιά όλόκληρη οίκογένεια
ποντικῶν. Μόλις έκλεισε ή πόρτα καί ξανά-
γινε στό κελάρι σκοτάδι, τό πιό μικρό ποντι-
κάκι βγήκε από τήν τρύπα του καί πήγε νά δεϊ
τί ήταν τάχα τό καινούργιο δέμα. 'Αμέσως
άρχισαν τά δοντάκια του νά δουλεύουν σάν
πριόνι καί κρούτς κρούτς σκιζόταν λίγο λίγο
τό χαρτί.

Τ' αδέρφια του, πού άκουσαν τό θόρυβο,
έτρεξαν περίεργα, καί σά νά μήν έφταναν τά
ποντικάκια, νά σου σέ λίγο ή ποντικομάνα
καί ο ποντικοπατέρας. "Ετσι όλόκληρη ή φα-
μίλια ρίχτηκε μέ κέφι στά πολύτιμα χαρτιά.
Κρούτς κρούτς.

Πέρασε καιρός, καί μιά μέρα ο μεγάλος
δικηγόρος ζήτησε από τά σκυλιά νά τοϋ φέ-
ρουν τά χαρτιά. Τά σκυλιά έτρεξαν στίς γάτες,
κι οί γάτες άνύποπτες στό κελάρι. Μά τί ήταν
αυτό πού άντίκρισαν τά μάτια τους; Τά πολύ-
τιμα χαρτιά είχαν γίνει κόσκινο. 'Αμέσως κα-
τάλαβαν τί είχε συμβεϊ. 'Απελπισμένες χύθη-

καν στό δρόμο τραβώντας τά μουστάκια τους. Τίς βλέπουν στή στιγμή οί σκύλοι, τίς ρωτούν τί έγιναν τά χαρτιά, καί μόλις μαθαίνουν τήν ἀλήθεια, ρίχνονται ἀπάνω τους καί ἀρχίζουν νά τίς κυνηγοῦν. Οί γάτες πάλι, σάν λυσσασμένες ἀπό τό κακό τους, τρέχουν, ξετρυπώνουν τά ποντίκια καί τά παίρνουν τό κατόπι. Τότε έγινε μεγάλο κακό. Γέμισαν οί δρόμοι ποντίκια, γάτες, σκυλιά. Μπρός τά ποντίκια τρέχανε δῶθε κείθε ζαλισμένα, πίσω τους οί γάτες μέ σηκωμένες τίς τρίχες τῆς γούνας τους καί ἀπό πίσω τά σκυλιά. Νιαουρίσματα, γαβγίσματα, μέγανος σαματάς. Καί τρέχανε, τρέχανε, κυνηγιόνταν, ὥσπου ἀποκαμε τό ποντικολόι, τό γατολόι, τό σκυλλόι.

Τότε κοίταξε ὁ καθείς νά κρυφτεῖ, ὅπως μπορεῖ, γιά νά σωθεῖ· τά ποντίκια ἀπ' τίς γάτες κι οί γάτες ἀπό τά σκυλιά.

Ἔτσι, ἀπό κείνη τήν ἡμέρα γεννήθηκε ἡ ἔχθρα, κι ὅπου πιά συναντήσῃ σκύλος γάτα τήν παίρνει στό κυνηγητό, τό ἴδιο κι ἡ γάτα μέ τόν ποντικό...

(Ἀπό τό βιβλίον Ἱστορίες σάν παραμῦθια)

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ὁ Ποντικούλης

Στό σκοτάδι μαστορεύουν
πέντε ποντικοί.

Τί σκεπάρνια! Τί πριόνια!
Τί μαστορική!

Σέ ντουλάπι νοικοκύρη
βάλθηκαν νά μπουν·
κράτς! ὁ ἕνας, κρίτς! ὁ ἄλλος,
κόβουν καί τρυπουν.

Εἶναι νύχτα καί στό σπίτι
τό ῥιξαν βαριά.

Ἐτεμπέλιασεν ὁ γάτος
δίπλα στή φωτιά.

Μόνο ἡ φάκα στό ντουλάπι
κάθεται ξυπνή
κι ἀφουγκράζεται τόν κλέφτη
κι ὄρες ἀγρυπνεῖ.

Μέ τά δόντια τους ἀνοῖξαν
τρύπα φοβερή.

Νά τους! μπαίνουν ἕνας ἕνας,

βόσκουν στό τυρί,
παξιμάδια ροκανίζουν,
στό γλυκό βουτοῦν,
κουβεντιάζουν, σουλατσάρουν,
σιγοπερπατοῦν.

Κι ὁ μικρός ὁ Ποντικούλης,
πού ὄλο τριγυρνᾷ,
μές στή φάκα μπαινοβγαίνει
καί τήνε κουνᾷ.

Φράπ! ἐκείνη τόν γραπώνει
καί τόν ἔχει ἐκεῖ.

Γιά τούς πέντε ὁ Ποντικούλης
μπῆκε φυλακή.

(Ἀπό τό βιβλίο *Παιδικά τραγούδια*)

ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Τό ρολόι

— Γυρνᾷς τόσον καιρό
καί ποτέ δέν κοιμᾷσαι,
σέ κοιτῶ καί θαρρῶ
κουρασμένο πώς θά 'σαι.
Τίκι-τάκ, τίκι-τάκ,
σέ κοιτῶ καί θαρρῶ
κουρασμένο πώς θά 'σαι.

Τόσα χρόνια πιστό
μᾶς χτυποῦσες τήν ὥρα,
στάσου κι ἕνα λεπτό
γιά ξεκούραση τώρα.
Τίκι-τάκ, τίκι-τάκ,
στάσου κι ἕνα λεπτό
γιά ξεκούραση τώρα.

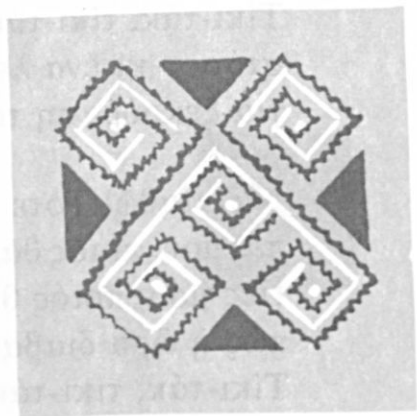
— Νά σταθῶ! Τότε πιά,
πές μου, ποιός θά σημαίνει;
Πές μου, ποιός θά χτυπᾷ
πώς ἡ ὥρα διαβαίνει;
Τίκι-τάκ, τίκι-τάκ,

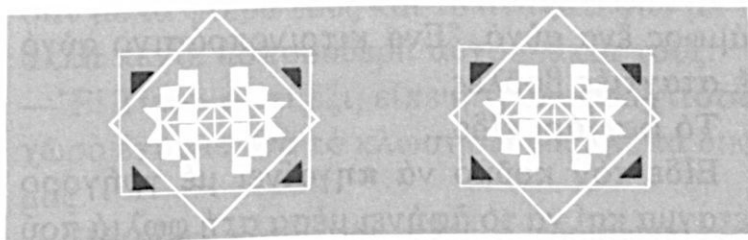

πές μου, ποιός θά χτυπᾷ
πώς ἡ ὥρα διαβαίνει;

Τή δουλειά μου ἀγαπῶ,
καί στό τοῖχο ἐδῶ πάνω
θά μετρῶ, θά χτυπῶ,
ὅσο πού νά πεθάνω.
Τίκι-τάκ, τίκι-τάκ,
θά γυρνῶ, θά χτυπῶ,
ὅσο πού νά πεθάνω.

(Από τό βιβλίο *Ἄρμονία*)

ΕΛΕΝΗ ΒΑΛΑΒΑΝΗ

Τό ξένο αυγό

ΔΙΝΑΙ νύχτα. Στο φεγγαρόφωτο γυάλιζε μιά καλοχτισμένη όλοστρόγγυλη φωλιά, πάνω στο γερό κλαρί ενός καταπράσινου πεύκου. "Όλα τά πουλιά και τά δέντρα κοιμούνται μέσα στό δάσος. Οί δύο κοκκινωποί τρυποφράχτες κοιμούνται κι αὐτοί βαθιά τούτη τή νύχτα μέσα στήν καινούρια φωλιά τους και δέν μπορούν ν' ἀκούσουν τίποτα μά τίποτα. Εἶχαν ἀποκοιμηθεῖ ἀπάνω στά πέντε νεογέννητα αυγουλάκια τους.

Μόνο τό φεγγάρι εἶδε...

Εἶδε τόν κοῦκο, τό μαυριδερό πουλί μέ τίς σταχτιές γραμμές, νά κρατάει στό μαῦρο του

ράμφος ένα αυγό. "Ένα κιτρινοπράσινο αυγό μέ σταχτιές βούλες.

Τό φεγγάρι είδε...

Είδε τόν κοῦκο νά πηγαίνει μέ γρήγορο πέταγμα καί νά τό αφήνει μέσα στή φωλιά πού κοιμοῦνται οί δύο μικροί τρυποφράχτες.

Κι ὅταν βγήκε ὁ ἥλιος τήν ἄλλη ἡμέρα τό πρωί, οί δύο τρυποφράχτες ἄνοιξαν τά ματάκια τους μέ μεγάλη ἔκπληξη καί ὁ ἕνας κοίταζε τόν ἄλλο σηκώνοντας ψηλά καί κουνώντας γρήγορα τίς στρογγυλές οὐρίτσες τους πάνω κάτω, πάνω κάτω, πάνω κάτω. Ἄνοιγόκλεισαν πολλές φορές τά κοντά τους ράμφη καί ρωτοῦσαν:

— Ποιός; ποιός; ποιός;

Τό καταπράσινο πεῦκο ἄκουσε τή φασαρία καί τίναξε δυνατά τίς βελόνες του.

— Ὁ κοῦκος! ὁ κοῦκος! ὁ κοῦκος! φώναξε δυνατά τρεῖς φορές.

— Πότε; πότε; πότε; ρώτησαν πάλι καί τά δύο πουλιά μαζί.

— Τή νύχτα, εἶπε τό πεῦκο. Μοῦ τό εἶπε τό φεγγάρι...

Τότε τά δύο πουλιά κοίταξαν ἀκόμη μία φορά τό ξένο αυγό, καί ἀφοῦ κοιτάχτηκαν μέσα στά μάτια, σά νά συμφώνησαν, τ' ἀγκάλια-

σαν μέ τά φτερά τους καί τό ἀνακάτεψαν μέ τά
ἄλλα πέντε ἀσπρουδερά αὐγουλάκια τους.

—“Ε! Τί πέντε, τί ἕξι, εἶπε ἡ τρυποφράχτισσα·
χῶρο ἔχουμε. Θά τό κλωσήσω μαζί μέ τά δικά
μας.

— Θά γίνει παιδί μας, εἶπε ὁ τρυποφράχτης
κι ἄνοιξε τά φτερά του μέ χαρά κι ἔφυγε νά
φροντίσει γιά φαγητό.

Τή δέκατη τρίτη ἡμέρα, ἕξι μικρά, μικρού-
τσικα πουλάκια βγήκαν ἀπό τά ἕξι αὐγά.

—“Ενα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε... τά δικά
μας, μέτρησε ἡ μαμά.

—“Ἐξι, θέλεις νά πεῖς! τή διόρθωσε ὁ μπα-
μπάς. “Ἐξι δικά μας παιδάκια...

— Καί τό κουκάκι; καί τό κουκάκι; ρώτησε
ἀνήσυχο τό πεῦκο καί κούνησε δυνατά τίς βε-
λόνες του.

— Δικό μας καί τό κουκάκι, εἶπαν τρυφερά οἱ
δύο τρυποφράχτες κι ἄρχισαν νά τραγουδᾶνε
χαρούμενα.

Σέ τρεῖς ἑβδομάδες, τά ἕξι πουλάκια εἶχαν
μεγαλώσει ἄρκετά. Οἱ γονεῖς τους ἔτρεχαν
ὄλημερίς καί τούς ἔφερναν τροφή: κάμπιες,
μύγες, σπόρους, χόρτα γιά νά χορτάσουν.
“Ὅλα, ὅλα τά παιδιά χόρταιναν, ἐκτός ἀπό τό

πιό μεγάλο μέ τά σκουρα φτερά.

— Γιατί δέ χορταίνει τοῦτο τό παιδί; ρωτοῦσε ὁ μπαμπάς ὁ τρυποφράχτης.

— Γιατί εἶναι τό κουκάκι! τό κουκάκι! γέλασε ὁ ἥλιος ἀπό ψηλά.

— Γιατί εἶναι τό κουκάκι! τό κουκάκι! τίναξε καί τό πεῦκο τίς βελόνες του.

Σέ ἕξι ἑβδομάδες τό κουκάκι εἶχε τόσο πολύ μεγαλώσει πού δέ χωροῦσε καλά καλά μέσα στή φωλιά.

Καί τά πέντε ἄλλα μικρά τρυποφραχτάκια δέν πρόφταιναν νά χορτάσουν τά καημένα. Τό κουκάκι ἔπαιρνε πρῶτο καί καλύτερο τό φαγητό ἀπό τό στόμα τῶν γονιῶν του καί ἄφηνε τά μικρά νά τό κοιτάζουν μ' ἀνοιχτά τά ράμφη τους καί νηστικά.

— Γιατί δέ χορταίνουν τά μικρά; ρώτησε ὁ τρυποφράχτης τή γυναίκα του.

Ὁ ἥλιος γέλασε δυνατά.

Τό πεῦκο γέλασε ἀκόμη πιό δυνατά... Καί τ' ἄλλα πουλιά στό δάσος γέλασαν κι αὐτά.

— Φταίει τό κουκάκι... τό κουκάκι... τό κουκάκι... εἶπαν τότε ὅλα μαζί.

Καί ὁ ἥλιος καί τό πεῦκο καί τά ἄλλα πουλιά.

— Όταν πέρασαν λίγες ημέρες ακόμα, τὰ πουλάκια ἄρχισαν νά μαθαίνουν νά πετᾶνε. Ὁ μπαμπᾶς ὁ τρυποφράχτης πετοῦσε ἀπό δεξιά καί ἡ μαμά ἡ τρυποφράχτισσα πετοῦσε ἀπό ἀριστερά, καί στή μέση τὰ ἕξι παιδιά τους, κι ἄρχιζε ἔτσι τό μάθημα τῆς πτήσης. Ὅμως, μόνο τό κουκάκι πέταξε ἀμέσως· ἦταν τό πιό μεγάλο.

— Κοίτα τί γρήγορα ἔμαθε νά πετάει τό κουκάκι! φώναξε ὁ ἥλιος.

— Ἀλήθεια! ἀλήθεια! εἶπαν καί τ' ἄλλα πουλάκια. Τό κουκάκι ἔμαθε πολύ γρήγορα νά πετάει.

— Ναί, ἀλήθεια! εἶπε τό πεῦκο καί χαμήλωσε λίγο τήν κορφή του γιά νά δεῖ καλύτερα.

Εἶναι νύχτα. Στό φεγγαρόφωτο γυαλίζει μιὰ καλοχτισμένη φωλιά, πάνω στό μεγάλο κλαρί τοῦ καταπράσινου πεύκου. Οἱ δύο κοκκινωποὶ τρυποφράχτες κοιμοῦνται βαθιά τούτη τή νύχτα, καθώς καί τὰ πέντε ἀπό τὰ παιδιά τους. Μόνο τό ἕνα, τό μεγαλύτερο παιδί, τό μαυριδερό, δέν κοιμᾶται. Πάει στήν πόρτα τῆς φωλιάς, πηδώντας στά κοντά κίτρινα ποδαράκια του, σηκώνει λίγο τό κεφάλι του, κοιτάζει λίγο τό φεγγάρι κι ἀπλώνει τὰ φτερά του καί πετάει

μέσα στη νύχτα μακριά από τη φωλιά... Κα-
νείς δέν τό είδε.

Μόνο τό φεγγάρι είδε... Είδε τόν κοῦκο, τό
πουλί πού μεγάλωσαν οί τρυποφράχτες, νά
φεύγει από τή φωλιά τους.

Κι ὅταν βγήκε ὁ ἥλιος τήν ἄλλη μέρα τό
πρωί, οί δύο τρυποφράχτες ἄνοιξαν τά ματάκια
τους καί κοιτάχτηκαν μέ μεγάλη ἔκπληξη.

Μέ τήν ἴδια ἔκπληξη κοιτάχτηκαν καί τά
ἄλλα πέντε τρυποφραχτάκια καί σήκωσαν
ὄλα μαζί τίς στρογγυλές τους οὐρίτσες πάνω
κάτω, πάνω κάτω, πάνω κάτω...κι ἄνοιγοκλεί-
νοντας τά κοντά τους ράμφη ρωτοῦσαν:

— Γιατί; γιατί; γιατί;

Τό πεῦκο ἄκουσε τή φασαρία καί τίναξε
δυνατά τίς βελόνες του:

— Γιατί εἶναι κοῦκος! γιατί εἶναι κοῦκος! Γι'
αὐτό ἔφυγε. Ὁ κοῦκος ζεῖ μόνος...

— Ὁ κοῦκος ζεῖ μόνος! εἶπε καί ὁ ἥλιος
κι ἔστειλε τίς ἀκτίνες του στή φωλιά τῶν τρυ-
ποφράχτηδων.

— Ὁ κοῦκος ζεῖ μόνος!... εἶπαν καί τ' ἄλλα
πουλιά.

Τότε οί δύο τρυποφράχτες πῆραν τά πέντε
παιδιά τους καί πέταξαν ὄλοι μαζί γιά νά

βροῦνε τροφή.

— Είναι κούκος... είπαν κι αυτοί. Ὁ κούκος ζεῖ μόνος. Τώρα πιά μεγάλωσε. Δέν πειράζει.

Ὁ ἥλιος μάζεψε ἀργά τίς ἀκτίνες του, καθώς ἐρχόταν τὸ βράδυ. Τὴν ὥρα ἐκείνη οἱ τρυποφράχτες γύριζαν πίσω χορτάτοι στὴ φωλίτσα τους.

— Κούκου... κούκου... ἀκούστηκε ἀπὸ μακριά τὸ τραγούδι τοῦ κούκου.

(Ἀπὸ τὸ βιβλίο *Τὸ χρυσὸ ρόδι*)

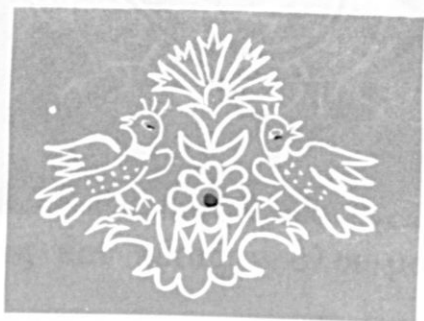
Κοῦκος

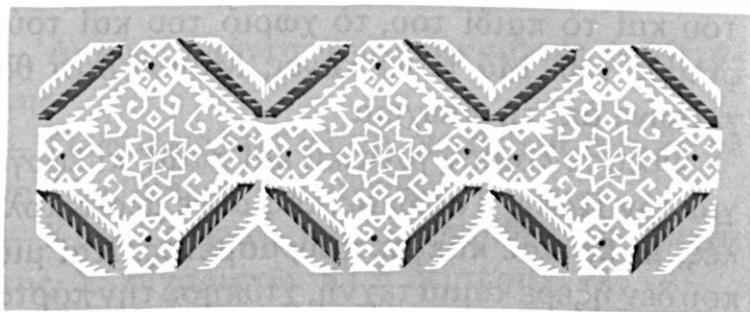
«Κούκου! κούκου!» κοῦκος καί λαλεῖ.
Τί χαρά! τ' ἀκούσατε, παιδιά;
Ἄνοιξη φωνάζει τό πουλί!

«Κούκου! κούκου!» δεύτερη φωνή.
«Δέντρα, ἀνθίστε, βγάλετε κλαδιά!
χαίρεστε καί λάμπετε, οὐρανοί!»

«Κούκου! κούκου!» τρίτωσες, πουλί.
— Ἀγαθή, χαρούμενη καρδιά,
σ' ἀγαπῶ (νά τό ἔξερεις!) πολύ.

(Ἀπό τό περιοδικό Ἡ Διάπλασις τῶν Παίδων)

ΛΟΤΗ ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ-ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Οί τρεις συμβουλές

ΑΠΟΤΕ, τά πολύ παλιά χρόνια, ζούσε σ' ένα χωριό ένας καλός άνθρωπος μέ τή γυναίκα του καί τό γιό του. Τόν έλεγαν Μιχάλη καί δούλευε σκληρά γιά νά κερδίζει τό ψωμί του. "Όμως οί καιροί ήταν δύσκολοι, κι όσο κι αν κοπίαζε, δύσκολα, πολύ δύσκολα κατάφερνε νά τά βγάξει πέρα.

"Αποφάσισε λοιπόν μιά μέρα νά ξενιτευτεί, νά πάει στήν Πόλη νά δουλέψει. "Έτσι θά μπορούσε νά στέλνει από κει χρήματα στους δικούς του. Θά νοσταλγοῦσε βέβαια τή γυναίκα

του και τό παιδί του, τό χωριό του και τούς φίλους του. Μά τί νά κάνει; Μόνον ἔτσι θά γλίτωνε ἀπ' τή φτώχεια.

Φίλησε λοιπόν γυναίκα και παιδί, κι ἔφυγε γιά τήν Πόλη. Ταξίδεψε, ταξίδεψε μέρες πολλές, κι ἔφτασε κάποτε κουρασμένος. Και μιά πού δέν ἤξερε καμιά τέχνη, χτύπησε τήν πόρτα ἑνός ἀρχοντικοῦ και ζήτησε ἀπό τόν Ἄρχοντα νά τόν πάρει γιά ὑπηρέτη. Ἐκεῖνος δέχτηκε, κι ἔτσι ὁ Μιχάλης βρῆκε σπίτι και τροφή κι ἄρχισε νά κερδίζει χρήματα. Ὅλα ὅμως τά ἔστειλε στους δικούς του. Γιά κείνον δέν κρατοῦσε τίποτε.

Πέρασαν δέκα χρόνια, κι εἶπε πιά νά γυρίσει στό χωριό του. Ἄρκετά εἶχε στείλει στό σπίτι του. Καιρός πιά νά φιλήσει τή γυναίκα του και τό παιδί του. Πρίν φύγει, ὁ Ἄρχοντας τόν φώναξε και τοῦ εἶπε:

— Δούλεψες τίμια τόσα χρόνια, Μιχάλη. Εἶσαι καλός ἄνθρωπος. Γι' αὐτό κι ἐγώ θά σοῦ δώσω γιά δῶρο τρεῖς πολύτιμες συμβουλές. Νά τίς θυμᾶσαι ὅμως! Ἐχεις πολύ δρόμο γιά νά φτάσεις στό χωριό σου. Πολλά μπορεῖ νά σοῦ συμβοῦν. Μά ἂν ἀκολουθήσεις τίς συμβουλές αὐτές, τίποτα δέν ἔχεις νά φοβηθεῖς.

— Ἄκουω, ἀφέντη μου ἀποκρίθηκε ὁ Μιχάλης.

— Πρῶτα πρῶτα, νά μή ρωτᾶς γιά ὅ,τι δέ σε νοιάζει, εἶπε ὁ Ἄρχοντας.

— Καλά, ἀφέντη μου, ἀποκρίθηκε ὁ Μιχάλης. Σ' εὐχαριστῶ. Κι ἡ δεύτερη;

— Ἀπό τό δρόμο σου ποτέ μήν ξεστρατίζεις, εἶπε ὁ Ἄρχοντας.

— Καλά, ἀφέντη μου, ἀποκρίθηκε ὁ Μιχάλης. Σ' εὐχαριστῶ. Κι ἡ τρίτη;

— Τόν βραδινό σου τό θυμό νά τόν φυλᾶς τό πρωινό, τοῦ εἶπε ὁ Ἄρχοντας. Ἄντε τώρα, ὦρα καλή!

— Σ' ἀφήνω γειά, ἀφεντικό ἀπάντησε ὁ Μιχάλης καί ξεκίνησε.

Χρήματα βέβαια δέν εἶχε γιά νά ἀγοράσει ἄλογο, ἀφοῦ ὅλα τά ἔστελνε στό σπίτι του. Ἔτσι, τί νά κάνει, πήγαινε μέ τά πόδια.

Περπάτησε δύο μέρες καί δύο νύχτες, καί ξαφνικά, τ' ἄλλο πρωί, βλέπει ἕναν ἄνθρωπο, παράξενα ντυμένο, νά κολλᾷ χρυσά φλουριά στά φύλλα μιᾶς ἐλιᾶς. Περίεργο, σκέφτηκε, γιατί τό κάνει αὐτό; Γιατί εἶν' ἔτσι ντυμένος; Ὅμως θυμήθηκε τή συμβουλή τοῦ ἀφεντικού του, νά μή ρωτᾷ γιά ὅ,τι δέν τόν νοιάζει, καί

συνέχισε τό δρόμο του.

—“Ε! Σταμάτησε καί θέλω νά σοῦ μιλήσω, τοῦ φώναξε ὁ ἄνθρωπος μέ τά παράξενα ροῦχα. Χρόνια τώρα εἶμαι ἐδῶ καί κάνω αὐτό πού βλέπεις. Περιμένω νά δῶ ἄν θά περάσει κανείς χωρίς νά μέ ρωτήσῃ τό γιατί. “Ομως, μόνον ἐσύ δέ μέ ρώτησες. Μπράβο, δέν εἶσαι καθόλου περίεργος. Πάρε λοιπόν ὅλα τά φλουριά πού εἶναι στό δέντρο καί στό σακούλι γιά ἀνταμοιβή σου.

Χαρούμενος ὁ Μιχάλης μάζεψε τά φλουριά, τά ἔβαλε ὅλα στό σακούλι, εὐχαρίστησε τόν ἄνθρωπο καί συνέχισε τό δρόμο του.

Περπάτησε μιά μέρα καί μιά νύχτα, καί τό ἄλλο πρωί βλέπει πέντε ἀγωγιάτες, μέ τά γαϊδουράκια τους φορτωμένα τρόφιμα, νά παίρνουν τό δρόμο τόν δικό του.

—“Ε! καλοί μου ἄνθρωποι, τούς φώναξε. Κάνετε μου μιά χάρη. “Αστε με νά φορτώσω αὐτό τό σακούλι σ’ ἓνα γαϊδουράκι. “Ερχομαι ἀπό μακριά καί κουράστηκα νά τό κρατῶ.

— Μετά χαρᾶς, ἀποκρίθηκαν ἐκεῖνοι.

“Ετσι, συνέχισαν τό δρόμο τους ὅλοι μαζί, κι ὁ Μιχάλης εὐχαριστοῦσε τό Θεό γιά τήν καλή του τύχη.

Ξάφνου, βλέπουν ἀπό μακριά ἓνα παλιό, ἑτοιμόρροπο σπίτι.

— Ἐκεῖ μέσα εἶναι μιά ταβέρνα, φώναξε ὁ ἓνας ἀγωγιάτης. Πᾶμε νά πιοῦμε κρασί.

— Ἐλα κι ἐσύ μαζί μας, εἶπαν ὅλοι τοῦ Μιχάλη.

Ἐκεῖνος ὅμως θυμήθηκε τή δεύτερη συμβουλή τοῦ ἀφεντικοῦ του, ποτέ νά μήν ξεστρατίζει ἀπό τό δρόμο του, καί δέν μῆκε στήν ταβέρνα. Κάθισε ἔξω καί φύλαγε τά γαῖδουράκια καί τά πράγματα.

Οἱ ἀγωγιάτες στήν ταβέρνα, ὅλο κι ἔπιναν, ἔπιναν κρασί, ὥσπου μέθυσαν κι ἄρχισαν νά χοροπηδοῦν καί νά φωνάζουν. Κι ἀπό τό πολύ τό χοροπηδητό, σέ μιά στιγμή, γκρεμίζεται ἡ ταβέρνα καί πέφτει τό ταβάνι στά κεφάλια τους.

Εἶδε κι ἔπαθε ὁ καημένος ὁ Μιχάλης νά τούς βγάλει ἀπό κεῖ. Τούς περιποιήθηκε, τούς ἔδωσε τίς πληγές τους, τούς ἔδωσε νερό νά πιοῦν καί τούς ἔβαλε νά ξαπλώσουν κάτω ἀπό ἓνα δέντρο. Ἐκεῖνοι γιά νά τόν εὐχαριστήσουν:

— Πάρ' τα ὅλα, τοῦ εἶπανε, καί τά γαῖδουράκια καί τά τρόφιμα, γιά τό καλό πού μᾶς ἔκανες.

Μέ τά γαιδουράκια φορτωμένα τώρα, ό Μιχάλης συνέχιζε χαρούμενος τό δρόμο του καί σκεφτόταν τί χαρά θά έκανε ή γυναίκα του, όταν θά τον έβλεπε νά φτάνει μέ όλα τουτα τά καλά στό σπιτικό τους.

Περπάτησε άκόμη μία μέρα, καί τή νύχτα έφτασε έπιτέλους στό χωριό τους. "Όταν όμως πλησίαζε τό σπίτι του, βλέπει έναν άντρα νά μπαίνει μέσα καί τή γυναίκα του νά τον καλωσορίζει.

«"Α! έτσι» σκέφτηκε θυμωμένα. «'Εγώ δουλεύω τόσα χρόνια γιά νά τής στέλνω χρήματα, κι εκείνη μέ ξέχασε καί παντρεύτηκε άλλον. Θά φύγω λοιπόν κι έγώ. Θά πάω πίσω στην Πόλη.»

Κι έκανε νά ξεκινήσει. Σκέφτηκε όμως τήν τρίτη συμβουλή του άφεντικού του, τον βραδινό του τό θυμό νά τον κρατά τό πρωινό. Πήγε λοιπόν εκεί δίπλα σέ μία καλύβα καί κοιμήθηκε ώσπου νά ξημερώσει.

Πρωί πρωί τήν άλλη μέρα, άκουσε νά μιλουں στην πόρτα του σπιτιού του. Βγαίνει απ' τήν καλύβα καί βλέπει τον άντρα, πού είχε δεϊ τό βράδυ, νά φεύγει καί νά λέει στή γυναίκα του:

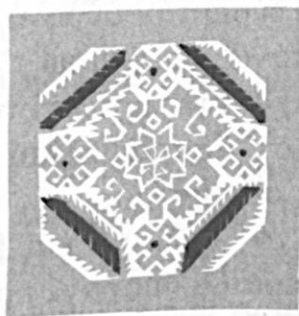
— Γειά σου μάνα, θά γυρίσω τό μεσημέρι.

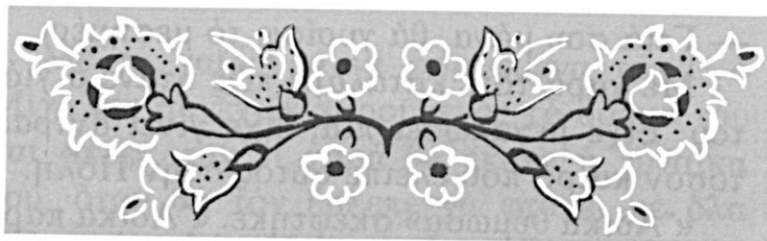
Μέ χαρά τότε κατάλαβε πώς ήτανε ό γιός του. Είχε μεγαλώσει πιά, είχε γίνει άντρας, τόσον καιρό πού έλειπε αυτός στήν Πόλη.

«Άδικα θύμωσα» σκέφτηκε. «Άδικα παρά λίγο νά φύγω πάλι.»

Έτρεξε τρελός άπ' τή χαρά του, τούς άγκάλιασε και τούς δυό, γυναίκα και παιδί, και ξεφόρτωσε τά καλά πού είχε φέρει. Κι άπό τότε δέν ξανάφυγε ποτέ άπ' τό χωριό του. Έζησε εκεί χρόνια πολλά, μέ όλα τά καλά του, μέ τή γυναίκα και τό γιό, τά έγγόνια πού ήρθαν έπειτα και τά δισέγγονά του.

(Άπό τό βιβλίο 17 έλληνικά λαϊκά παραμύθια)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ-ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

Τό γεφύρι τ' ούρανοῦ

Α ΜΟΥΝΑ ψηλός, νά 'μουνα
καί μάγος! ἔλεγε ὁ Γιαννιός
καταμόναχος στοῦ ποταμοῦ τήν
ἄκρια. Θέ νά 'στηνα γεφύρι νά
δέσω τόν οὐρανό μέ τή γῆς. Νά
περπατάω ἀπάνω, νά φτάσω τ' ἄστρα, νά γε-
μίζω φῶς τίς χουφτες μου καί νά τό κατεβάζω.
Νά τό ρίχνω στ' ἄσπρα μαλλιά τῆς μάνας μου,
νά λάμπουνε σάν ἀσήμι.

Ἐκεῖ πού τό ἔλεγε, νά καί βγαίνει ἀπό τό
ποτάμι μιά νεράιδα. Φόραγε πράσινο φουστά-
νι, διάφανο, καί τά πόδια, τά χέρια κι ἡ θωριά
της μοιάζανε μέ κρίνα.

Τοῦ Γιαννιοῦ τοῦ κόπηκε ἡ μιλιὰ ἀπό τό φόβο. Τό ἔχε δά ἀκουστά, πῶς οἱ ξωθιές παίρνουνε τή μιλιὰ τῶν ἀνθρώπων. Μά ἡ Νεράιδα τοῦ γέλασε καί τοῦ εἶπε:

— Γεφύρι θές, Γιαννιό, νά δένει τόν οὐρανό μέ τή γῆς; Μονάχος σου τό φτιάνεις, μονάχος τό χαλαῶς.

Ἦ Γιαννιός τά ἔχασε. Ἐκανε νά ρωτήσῃ τή νεράιδα, μά αὐτή εἶχε κιόλας χαθεῖ μπροστά στή ρίζα τῆς βελανιδιᾶς, πού ἄπλωνε τόν ἴσκιο τῆς στό ποτάμι. Ἦ Γιαννιός τό κοίταξε. Κι ὅπως τρεμόπαιζε τό φῶς ἀπάνω στά ἴσκιωμένα νερά, ἀφήνοντας ποῦ καί ποῦ ἄσπρες βουλές, τοῦ φάνηκε πῶς ἔβλεπε πλῆθος μικρές, μικρούτσικες νεράιδες, πού σαλεύανε τά κρινένια τους χέρια καί τραγουδοῦσαν μ' ἀσημένια φωνή:

— Μονάχος σου τό φτιάνεις, μονάχος τό χαλαῶς.

— Πῶς γίνεται; εἶπε φωναχτά ὁ Γιαννιός, γιά νά σιγουρευτεῖ πῶς δέν ἔχασε τή μιλιὰ του.

Μ' ἀπό κείνη τήν ὥρα ἔχασε τήν ὄρεξή του. Δέν ἤθελε νά φάει, δέν ἤθελε νά πιεῖ. Μονάχα τό γεφύρι εἶχε στό νοῦ. Πήγαινε πρωί καί βράδυ στό ποτάμι καί φώναζε στίς νεράιδες:

— Πῶς γίνεται; Πῶς γίνεται μονάχος νά το φτιάχνω, μονάχος νά τό χαλῶ τό γεφύρι;

Κι ἄκουγε τό ποτάμι πού κυλοῦσε τραγουδιστά τά νερά του καί τά δέντρα πού σειόυσανε τά φύλλα τους, κι ἔτσι, πάλι, τ' ἄκουγε νά τοῦ ἀποκρίνονται:

— Μονάχος σου τό φτιάνεις, μονάχος τό χαλᾶς.

Ἡ μάνα του τόν ἔβλεπε πού δέν εἶχε κέφι μήτε γιά παιχνίδι, μήτε γιά φαῖ, μήτε γιά γέλιο καί τοῦ ἔλεγε:

— Τί ἔχεις, Γιαννιό μου, καί δέν τρῶς; Τί ἔχεις καί δέ γελᾶς καί δέν παίζεις, ὅπως πρῶτα;

— Τίποτα, μάνα. Θέλω μονάχα νά στήσω γεφύρι, νά δέσω τόν οὐρανό μέ τή γῆς, ν' ἀνέβω στ' ἄστρα καί νά γεμίσω τίς φοῦχτες μου φῶς ν' ἀσημώσω τά μαλλιά σου.

— Σέ καλό σου, παιδί μου, εἶπε ἡ μάνα του καί τόν ἀγκάλιασε νά τόν φιλήσει. Αὐτά οἱ ἄνθρωποι δέν μποροῦνε νά τά κάνουνε. Κοίτα μονάχα μή χάσεις κάνα γίδι στή βοσκή.

— Μήν ἔχεις φόβο γιά μένα, μάνα, μήτε γιά τά γίδια. Μ' ἂν δέ φτιάσω τό γεφύρι, δέ θά ἴβρω ποτές μου ἡσυχία.

Κι ὅλο κιτρίνιζε ἀπό τήν ἀφαγιά καί τήν

πίκρα, νά συλλογιέται τά λόγια τῆς νεραΐδας.
Μιά μέρα, κεῖ πού ἔπαιζε τή φλογέρα στό
βουνό, βλέπει μπροστά του μιά γριούλα.

—“Ὡρα καλή, παιδί μου.

— Καλῶς τήν κυρούλα. Κάτσε ν’ ἀρμέξω τή
γίδα νά σοῦ δώσω γάλα.

Σάν ἦπια τό γάλα, ἡ γριά εἶπε:

—“Ἐχε τήν εὐκή μου. Κι ὅ,τι λαχταρᾶς νά
γίνει.

— Μά πῶς νά γίνει αὐτό πού λαχταρᾶ; εἶπε ὁ
Γιαννιός. Ἡ μάνα μου λέει πῶς οἱ ἄνθρωποι
δέν μποροῦν νά κάνουνε τέτοια πράματα.

Καί τῆς εἶπε γιά τό γεφύρι.

Ἡ γριά γέλασε.

—“Ἀκουσε τά λόγια μου καί δέ θά χάσεις, τοῦ
εἶπε. Τό βράδυ, σά θά γυρίσεις στό σπίτι σου,
νά πᾶς στή μάνα σου τό πιό ὁμορφο ἀχλάδι
πού θά βρεῖς, νά τῆς γελάσεις γλυκά καί νά τή
ρωτήσεις: Πῶς τά πέρασες, μάνα; Καί σά
θ’ ἀρχίσει ἐκείνη νά σοῦ μιλά, νά μήν ξεκολ-
λήσεις τά μάτια σου ἀπό τά δικά της.

— Καλά, κυρούλα, εἶπε ὁ Γιαννιός. “Ἐτσι θά
κάνω.

Βόσκησε τά γίδια του ὅλη μέρα, καί σάν
πῆρε τόν κατήφορο γιά νά τά κλείσει στό μαν-

τρί, ἔφαχνε μέ τά μάτια τίς ἀγριαχλαδιές. Μά ὄλα τ' ἀχλάδια πού 'βλεπε, τοῦ φαινόντανε πράσινα, ἄγουρα καί στυφά.

Εἶδε καί μίαν ἀχλαδιά ξεμοναχιασμένη, φορτωμένη φροῦτα. Ἀποπάνω της πετούσανε πουλιά. Κατεβαίνανε, τσιμπούσανε τ' ἀχλάδια καί πάλι φεύγανε.

— Μμ! εἶπε ὁ Γιαννιός. Τούτη ἡ ἀχλαδιά θά 'χει ὄριμα ἀχλάδια.

Ἀνέβηκε στό δέντρο γιά νά βρεῖ τό καλύτερο. Τ' ἀγκάθια τοῦ τρυπούσανε πότε τά χέρια, πότε τά πόδια, μά ὁ Γιαννιός τό σκοπό του. Δέν ἔβρισκε καλό ἀχλάδι, γιατί τά εἶχαν ὄλα τσιμπημένα τά πουλιά. Δοκίμασε νά φάει, καί τά βρῆκε ὄριμα καί νόστιμα. Μά πῶς νά πάει στή μάνα του χαλασμένο ἀχλάδι; Κεῖ πού ψαχούλευε, ἀνάμεσα σέ κάτι φύλλα, πῆρε τό μάτι του ἓνα ἀχλάδι γινωμένο, ὁμορφο καί γερό. Ἀπλωσε νά τό κόψει, μά δέν μπορούσε. Τό ἀχλάδι βαστοῦσε γερά.

— Γιά τή χαρά τῆς μάνας μου θά σέ κόψω, εἶπε ὁ Γιαννιός καί τράβηξε δυνατά καί μέ πείσμα τό ἀχλάδι.

Αὐτό βγῆκε μονομιᾶς, σά νά 'ταν ἀκουμπισμένο σέ μπαμπάκια, κι ὁ Γιαννιός ἄκουσε

νά βγαίνει ἀπ' τὸ δέντρο μιά φωνή:

— Χαλάλι, ἀφοῦ ἔναι γιὰ τὴ μάνα σου.

Ὁ Γιαννιὸς παραξενεύτηκε πολὺ. Πῆρε ὡστόσο τ' ἀχλάδι, τὸ ἔβαλε στὴν τσέπη του κι ἔτρεξε νά μαζέψει τὰ γίδια πού εἶχανε σκορπίσει.

Σάν ἐκλείσειε τὰ γίδια στὸ μαντρί, πῆγε στὴ μάνα του κι ἔκανε ὅπως τοῦ εἶπε ἡ γριά.

— Νά ἔχεις τὴν εὐκὴ μου, παιδάκι μου, εἶπε ἡ μάνα του κι ἔσκυψε νά φιλήσει τὸν Γιαννιό.

Κι αὐτὸς εἶδε στά μάτια της ἓνα φῶς ὁμορφο καὶ δυνατὸ, σάν τὸν ἥλιο. Τὸ φῶς πετάρισε μιά στιγμή καὶ χάθηκε.

Ὁ Γιαννιὸς ἀπόμεινε συλλογισμένος. Μά ἡ καρδιά του ἦτανε πιὸ ἤσυχη, πιὸ ξαλαφρωμένη, καὶ γέλασε τῆς μάνας του. Αὐτὴ, πού τὸν ἔβλεπε τόσες μέρες πικραμένο, χάρηκε, καὶ πάλι εἶδε ὁ Γιαννιὸς στά μάτια της τὸ ἴδιο φῶς.

Τὴν ἄλλη μέρα, κεῖ πού ἔβοσκε ὁ Γιαννιὸς τὰ γίδια, ξαναπέρασε ἡ γριά.

— Ἐκανες ὅπως σοῦ εἶπα; τὸν ρώτησε.

— Ναί. Μά τί νά τὰ κάνει ἡ μάνα μου τ' ἀχλάδια; Ἐγὼ θέλω νά φτιάξω τὸ γεφύρι, νά τῆς ἀσημώσω τὰ μαλλιά μέ τὸ ἄστρινο φῶς.

— Ἐ! Τότε πηγαινέ της ἀπόψε ἓνα λαγὸ.

— Καλά, θά τῆς πάω, εἶπε ὁ Γιαννιός.

Παιδεύτηκε, παιδεύτηκε, ὥσπου ἔπιασε ἓνα λαγό καί τόν πῆγε. Πάλι χάρηκε ἡ μάνα του καί πάλι πετάρισε στά μάτια τῆς τό φῶς. Τοῦ Γιαννιοῦ τοῦ φάνηκε πῶς, ἐτούτη τή φορά, ἔμοιαζε σάν ἀχτίνα.

Τήν τρίτη μέρα, ἡ γριά τοῦ εἶπε νά πάει στή μάνα του ἓνα πουλί. Ὁ Γιαννιός κυνήγησε ὅλη τή μέρα, κουράστηκε, ἴδρωσε, μά πῆγε στή μάνα του τό πουλί, γελαστός καί χαρούμενος. Κι ἡ ἀχτίνα στά μάτια τῆς τοῦ φάνηκε ἀκόμα πιό μεγάλη.

Μά τί κακό ξαφνικά! Ἡ ἀχτίνα σβήστηκε στά μάτια τῆς μάνας, πού σκοτεινιάσανε καθῶς γύρισε καί τοῦ εἶπε:

— Γιαννιό μου, τήν ἔβγαλες πιά ἀπό τό μυαλό σου τήν ἰδέα νά χτίσεις τό γεφύρι;

Κάτι ἄστραψε μεμιᾶς μέσα στό μυαλό τοῦ Γιαννιοῦ. Θυμήθηκε τά λόγια τῆς νεράιδας: «Μονάχος σου τό χτίζεις, μονάχος τό χαλᾶς».

— Τοῦτο δῶ εἶναι τό γεφύρι, εἶπε μέσα του.

Ρίχτηκε στήν ἀγκαλιά τῆς μάνας του καί τῆς εἶπε:

— Τό ἄχτισα, μάνα, τό γεφύρι μου. Τό ἄχτισα!

Ἡ μάνα του σταυροκοπήθηκε, κι ὁ Γιαννιός

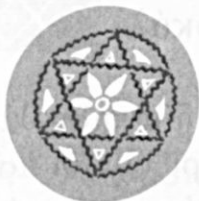
ἔτρεξε στό ποτάμι. Τό φεγγάρι γελοῦσε μέσα ἀπό τά φύλλα τῆς βελανιδιάς. Οἱ ἴσκιοι γλιστρούσανε στά νερά, πού λάμπανε σά νά 'τανε σπαρμένα μ' ἀμέτρητα χρυσά πετράδια.

— Νεραίδα, καλή νεραίδα, φώναξε ὁ Γιαννιός. Δέ θά τό ξαναχαλάσω πιά τό γεφύρι μου.

Ἄπ' τό ποτάμι ἀκούστηκε ἕνα γλυκό μурμουρίσμα, σά νά γελοῦσανε χίλιες νεραίδες μαζί.

Σήκωσε ὁ Γιαννιός τά μάτια στόν οὐρανό. Κι εἶδε νά ζυγιάζεται ψηλά, σ' ἕνα χρυσό γεφύρι, ἡ μάνα του. Τά μαλλιά της ἦταν σάν ἀσήμι. Τά μάτια της λάμπανε σάν ὄλα τ' ἄστρα. Καί τό φῶς τους τύλιγε τόν Γιαννιό καί τοῦ ἔφερνε τόση χαρά, μά τόση χαρά!

(Ἀπό τό βιβλίο Ὁ Νάνος τραλάς)

ΛΙΝΑ ΚΑΣΣΑΓΛΗ

Τά παιδιά τῆς γῆς

Λεμόνι

Ὁ χειμώνας κι ἂν θυμώνει,
λεμονιά γερτή ὡς τό χῶμα,
τόν καρπό της καμαρώνει:
δροσερή χαρά στό στόμα,
ζουμερό, ξανθό λεμόνι.

Πορτοκάλι

Μόλις ἡ ἄνοιξη θά ἔρθεϊ,
πῶς μυρίζουν οἱ ἄσπροι ἄνθοί!
Καί στό κρύο, στή συννεφιά,
φῶς καί χρῶμα κι ὁμορφιά–
πορτοκάλια χρυσαφιά.

Κρεμμύδι

Λέει τό κρεμμύδι: «Δέν μπορῶ νά νιώσω
γιατί ὄλοι κλαῖνε σάν βρεθοῦν κοντά μου.
Ἐγώ εἶμαι τρυφερό κι ἡμερο τόσο
κι ὄλους τούς ἀγαπῶ μέ τήν καρδιά μου».

Φασολάκι

Τό φασολάκι σκαρφαλώνει ὅπου κι ἄν βρεῖ
κι ἔκανε τό φουστάνι του κουρέλι.
Μά λέει ἡ μητέρα ἡ φασολιά: «Ἄς χαρεῖ,
κι ἐγώ τοῦ τό μπαλώνω, δέ μέ μέλει».

Τά κεράσια

«Τό Μάη θά γίνουν τά κεράσια» λένε
οἱ σπουργίτες, «καλά θά βουλευτοῦμε!»
καί τά κεράσια πού τ' ἀκοῦνε, κλαῖνε
καί ρωτᾶν: «Ποῦ θά πᾶμε νά κρυφτοῦμε;»

Μουριά

Μόλις ή μουριά τά πρώτα
φύλλα της πετάξει,
μεγαλώνουν τά σκουλήκια
πού μᾶς κάνουν τό μετάξι.
Κι ὅταν ἔρθει τό ζεστό,
τ' ἀγαπημένο καλοκαίρι,
στά παιδιά μέ τά πανέρια
μουρα ὀλόγλυκα θά φέρει.

Μηλιά

Ἄπ' τή μηλιά, γλυκόμηλο,
κατέβα σέ παρακαλῶ.
Σέ περιμένουν τά παιδιά
μέ τή χαρούμενη καρδιά.

Κυδωνιά

Χρυσοχέρα ή Κυδωνιά,
δέν προφταίνει στή δουλειά.

Χίλια δυό γλυκά μᾶς δίνει
καί πελτέ σάν τό ρουμπίνι.

(Από τό περιοδικό *Ἡ Ὀδηγός*, 1952)

ΕΛΙΖΑ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ

Ὁ Κουτόγιαννος

ΤΟ Κουτοχώρι, ὅπως ξέρετε, δέν υπάρχουν ἔξυπνοι, ἀλλά μόνο κουτοί. Ἐκεῖνο τόν καιρό, ὁ πιό κουτός ἀπ' ὄλους ἦταν σίγουρα ὁ Γιάννος ὁ Κουτόγιαννος. Δέ φτάνει πού εἶχε κληρονομήσει ἀπ' τὸ σόι του σπάνια κουταμάρα, τοῦ κατέβαινε κάθε τόσο καί μιὰ παράξενη ἰδέα. Λέει μιὰ μέρα ὁ Κουτόγιαννος στή γυναίκα του:
— Γυναίκα, τή βαρέθηκα πιά αὐτή τή ζωή. Νά σηκώνομαι μέ τό χάραμα, νά τρέχω πότε στο

χωράφι, πότε στό περβόλι καί στ' ἀμπέλι, καί
διαρκῶς νά κάνω τίς ἴδιες κουραστικές δου-
λειές.

— Μέ τό δίκιο σου, ἄντρα μου, νά βαρεθεῖς,
εἶπε ἡ κυρα-Κουτογιάνναινα, πού ἐδῶ πού τά
λέμε δέν ἦταν δά καί τόσο κουτή. Τό ἴδιο καί
τό ἴδιο, καταντάει βαρετό στό τέλος, κι ἄν θές
ν' ἀλλάξουμε γιά λίγο καιρό, εἶμαι πρόθυμη.
Πηγαίνω ἐγώ νά δουλέψω τή γῆς κι ἐσύ κάθε-
σαι στό σπίτι, κάνεις τή λάτρα, τό μαγείρεμα,
καί νοιάζεσαι τό μωρό.

— Ἄμ δέν τά καταφέρνω ἐγώ αὐτά, εἶπε ὁ
Γιάννος ὁ Κουτόγιαννος. Αὐτές εἶναι γυναι-
κεῖες δουλειές καί δέ μοῦ ταιριάζουν καθόλου.

— Μά τότε τί θά κάνεις, ἄντρα μου; ἀπόρησε
ἡ Κουτογιάνναινα, πού φοβήθηκε, μέ τό δίκιο
της, πώς ἄν ἔμεναν ἀδούλευτα τά χτήματα,
ὅλοι τους θά πεινοῦσαν μιά μέρα.

— Δέν θά κάνω τίποτα, δήλωσε ἡσυχά ὁ Κου-
τόγιαννος. Θά κάθομαι στό κατώφλι τοῦ σπι-
τιοῦ μας καί θά περιμένω νά διαβεῖ ἡ μοίρα
μου, νά τῆς κάνω τά παράπονά μου.

«Ἄλλο πάλι καί τοῦτο» εἶπε μέ τό νοῦ
της ἡ καλή γυναίκα. «Ἔ, θά τοῦ περάσει κι
αὐτό, ἄς κάνω λίγη ὑπομονή...»

Ἐκανε λίγη ὑπομονή, ὕστερα ἔκανε περισσότερη γιατί χρειάστηκε, ἀλλά ὁ Κουτόγιαννος τό χαβά του. Ἐτρωγε, ἔπινε καί καθόταν ἔξω ἀπ' τό σπίτι του στή δροσιά, μιά κι ἔμπαινε καλοκαίρι. Ἡ μοίρα του δέν πέρασε, ἀλλά κάποια μέρα ἔτυχε νά περάσει ὁ δήμαρχος τοῦ χωριοῦ.

— Τί κάθεσαι ἐδῶ καί χαζεύεις; ρώτησε τόν Γιάννο τόν Κουτόγιαννο. Ἄρρωστος εἶσαι, γιά τεμπέλης καί δέν πᾶς νά δουλέψεις στά χωράφια;

— Ἐχω ἄλλη δουλειά σπουδαιότερη, ἀποκρίθηκε ὁ Κουτόγιαννος. Περιμένω τή μοίρα μου νά περάσει, νά τῆς κάνω τά παράπονά μου, γιὰτί πολύ μέ ἀδίκησε.

— Ὅποιος ἔχει παράπονα ἀπό τή μοίρα του, δέν κάθεται νά τήν περιμένει μέ σταυρωμένα χέρια, μόνο πάει καί τή βρίσκει ὁ ἴδιος, εἶπε σοβαρά ὁ κύρ δήμαρχος.

Ἐ, ὅπως καί νά τό κάνεις, δήμαρχος ἦτανε καί ὁ λόγος του βάραινε. Τήν ἄλλη μέρα πρωί πρωί, ὁ Κουτόγιαννος ἐτοιμάστηκε. Καλοντύθηκε, φόρτωσε τό γαῖδουράκο του τόν Κίτσο μέ θυμαρίσιο μέλι καί μιά νταμιτζάνα κρασί καί οἱ δύο μαζί ξεκίνησαν χαρούμενοι.

Βγήκαν ἀπ' τό χωριό, μπήκανε στό μεγάλο δρόμο καί περπάτησαν ἀρκετή ὥρα, γιατί ἀργοῦσε νά βρεθεῖ ἡ μοίρα τοῦ Κουτόγιαννου. Ἐκεῖνος, μιά φορά, τόν κάθε περαστικό τόν ρωτοῦσε.

— Ἐ πατριώτη, μπάς καί εἶδες τή μοίρα μου νά γυροφέρνει ἀπό δῶ;

Ὁ ἕνας τόν κοίταζε καί γελοῦσε, ὁ ἄλλος τοῦ ἔριχνε μιά φοβισμένη ματιά, γιατί τόν ἔπαιρνε γιά τρελό, μά κανείς δέν τοῦ ἔδινε ἀπάντηση. Ὡσπου ἔτυχε νά συναντήσῃ στό δρόμο του κάποιον ἔξυπνο. Ὁ ἔξυπνος αὐτός δέν ἦταν μόνο ἔξυπνος, ἀλλά τοῦ ἄρεσε νά κάνει καί τόν ἔξυπνο κοροϊδεύοντας τούς ἄλλους. Πράγμα πού μᾶς δείχνει πῶς δέν εἶχε καί τόσο μεγάλη ἔξυπνάδα! Ἄς εἶναι... Ὅταν ἄκουσε ὁ ἔξυπνος τήν ἐρώτηση τοῦ Γιάννου: «Μπάς καί εἶδες τή μοίρα μου, πατριώτη;» γυρίζει καί τοῦ λέει:

— Μάλιστα, μοῦ φαίνεται πῶς τήν εἶδα. Μιά ψηλή, ἀρχοντοκυρά δέν εἶναι, φορτωμένη χρυσαφικά, βραχιόλια καί δαχτυλίδια;

— Θά σέ γελάσω, ἀποκρίθηκε στενοχωρημένος ὁ Κουτόγιαννος: βλέπεις, δέν ἔτυχε νά συναντηθοῦμε ὡς τώρα.

— Έ, μή στενοχωριέσαι, τοῦ λέει ὁ ἄλλος, μόνο ἂν θές νά σέ βοηθήσω, χάρισέ μου τ' ὄνομά σου.

— Μπά, καί τί θά'χω ἐγώ ἄμα τό χάρισω ἐσένα;

Ἦ ἔξυπνος γέλασε καί βιάστηκε νά ἡσυχάσει τόν κουτό.

— Ἐγώ δέν ἤθελα νά σοῦ πάρω τ' ὄνομα, τοῦ ἐξήγησε, ἀλλά μόνο νά μάθω πῶς σέ λένε.

— Πῶς μέ λένε; Γιάννο μέ λένε. Πῶς ἀλλιῶς νά μέ ποῦνε, ἀφοῦ ἔτσι μέ βάφτισαν;

— Τό σωστό, σωστό, εἶπε καί γέλασε πάλι ὁ ἔξυπνος. Τώρα εἶμαι σίγουρος πῶς ἐσένα ἔψαχνε ἡ κυρα-μοίρα πού ἀντάμωσα. Βλέπεις, μοῦ εἶπε κατά λέξη: «Γυρεύω κάποιο Γιάννο, ἕνα παλικάρι γεροδεμένο κι ὁμορφο, πού τό μάτι του λάμπει ἀπό ἐξυπνάδα!»

— Ἐ μά τότε, οὔτε συζήτηση! φώναξε χαρούμενος ὁ Γιάννος. Ἦ μοίρα μου ἦτανε, καί μένα γύρευε, ὅπως κι ἐγώ τή γυρεύω. Πές μου κατά ποῦ τράβηξε νά πάω νά τή βρῶ...

Ἦ ἔξυπνος ἦταν πρόθυμος νά συνεχίσει τίς ἐξυπνάδες του καί τά ψέμματα πού ἔλεγε γιά νά κοροϊδέψει τόν καημένο τόν Κουτόγιαννο.

— Τό βλέπεις, παλικάρι μου, τοῦ λέει, ἐτοῦτο

δῶ τό βουναλάκι πού ὀρθώνεται μπροστά μας;
— Καί βέβαια τό βλέπω, εἶναι κοτζάμ βουνό.
— Καί βλέπεις, παλικάρι μου, ἓνα πλούσιο
ἀρχοντικό, χτισμένο στήν πάνω πλαγιά τοῦ
βουνοῦ;

— Ὅχι, αὐτό δέν τό βλέπω, μόνο ἓνα φτωχό
καλυβάκι ξεχωρίζουν τά μάτια μου.

— Ἐ, τότε, παλικάρι μου, τά μάτια σου θέλουν
κοίταγμα, γιατί δέ βλέπουν καθόλου καλά.
Αὐτό πού λές φτωχό καλυβάκι, εἶναι τό παλα-
τάκι τῆς ἀρχοντοκυρᾶς τῆς μοίρας σου, καί
κατά κεῖ τήν εἶδα νά τραβάει.

Ὁ Κουτόγιαννος γούρλωσε τά μάτια του γιά
νά δεῖ καλύτερα, εἶδε ἀκριβῶς τό ἴδιο, μά δέν
ἀντιμίλησε. Εὐχαρίστησε τόν ἔξυπνο γιά τίς
χρήσιμες πληροφορίες πού τοῦ ἔδωσε, ὅπως
νόμιζε, καί βάλθηκε νά σκαρφαλώνει τό βουνό
μαζί μέ τό γαίδαρό του. Βρῆκαν ἓνα στριφτό
μονοπάτι, προχωροῦσαν, ἀνέβαιναν εὐκόλα
κι οἱ δύο τους, καί πότε ὁ ἓνας, πότε ὁ ἄλλος,
σταματοῦσε. Ὁ Γιάννος, γιά νά βγάλει μέ τό
σουγιά του μερικά ἄγρια ραδίκια, καί ὁ Κίτσος
πάλι, γιά νά μασουλήσει κάποιο τρυφερό βλα-
στάρι πού τραβοῦσε ἡ ὄρεξή του. Καμιά φορά,
φτάσανε μπροστά στό καλύβι, γιατί καλύβι

ήτανε πραγματικά και ὄχι ἀρχοντόσπιτο, και ὁ Γιάννος βιάστηκε νά χτυπήσει τήν πόρτα. Χτύπησε πολλές φορές μά κανείς δέ φάνηκε, και τότε ἄρχισε νά τραγουδάει μέ βροντερή φωνή:

Μοίρα μου, καλομοίρα μου,
ἄνοιξέ μου τήν πόρτα·
σοῦ φέρνω μέλι και κρασί
και τοῦ βουνοῦ ἄγρια χόρτα.

Τώρα, ἀπό μία παράξενη σύμπτωση, στό καλυβόσπιτο αὐτό καθόταν μία πολύ γριά γυναίκα, πού τήν ἔλεγαν Καλομοίρα. Και ὄχι μόνο τήν ἔλεγαν ἔτσι, ἀλλά ἦταν και συγγένισσα τοῦ Κουτόγιαννου, Κουτοχωρίτισσα κι αὐτή, πού εἶχε φύγει ἀπ' τό Κουτοχώρι πρὶν ἀπό ἀρκετά χρόνια. Πού λέτε, σάν ἄκουσε τ' ὄνομά της ἢ γριά Καλομοίρα, ξεθαρρεύτηκε νά πάει ν' ἀνοιξει τήν πόρτα, κι ἀφοῦ ἀναγνώρισε τό ἀνίψι της, καταχάρηκε ἢ καημένη. Ἔμπασε μέσα τόν Γιάννο, τόν φίλεψε φρέσκο κατσίκισιο γάλα, νά ξεδιψάσει, κι ὕστερα εἶπανε τά δικά τους. Ὁ Κουτόγιαννος ἐξήγησε τῆς θείας του γιά ποιό λόγο εἶχε πάρει τούς δρόμους, και ἡ γερόντισσα πάλι τοῦ ἐμπιστεύ-

θηκε τίς ἔννοιες της. Τοῦ εἶπε λυπημένη πῶς τό 'χε πολύ μετανιώσει πού ἔφυγε ἀπ' τό Κουτοχώρι γιά ν' ἀλλάξει ἀέρα καί κινδύνευε τώρα νά πεθάνει μόνη κι ἔρημη ἀπάνω στό βουνό. Ὁ Κουτόγιαννος ἦταν βέβαια κουτός, παραῆταν μάλιστα, ἀλλά ἄπονος δέ στάθηκε ποτέ του.

— Καί δέ γυρίζεις πίσω, θειά μου, τῆς πρότεινε ἀμέσως. Θά σέ γεροκομήσουμε μιά χαρά, ἡ γυναίκα μου κι ἐγώ.

Ἡ γερόντισσα δάκρυσε ἀπό συγκίνηση:

— Μετά χαρᾶς θά 'ρχόμουνά, γιέ μου, τοῦ ἀποκρίθηκε, ἀλλά ὑπάρχει κάποιο μεγάλο ἐμπόδιο.

— Μπά, καί τί ἐμπόδιο εἶναι αὐτό;

Ἡ γριούλα δίστασε προτοῦ ν' ἀπαντήσει.

— Δυό σακιά μέ λίρες, εἶπε ἐπιτέλους ψιθουριστά, λές καί κρυφάκουγαν κλέφτες πίσω ἀπ' τήν πόρτα.

— Δυό σακιά λίρες! φώναξε μέ ὄλη του τή δύναμη ὁ Κουτόγιαννος. Τί λές, καλέ θειά;

— Ναί, νά σέ χαρῶ. Δύο σακιά λίρες, βαριά βαριά, κληρονομιά τοῦ μακαρίτη τοῦ θείου σου, πού στάθηκε κομμάτι σφιχτοχέρης, ὅπως γνωρίζεις. Σάν ἦρθα ἐδῶ, φόρτωσα τίς λίρες μου πάνω στό ζωντανό μου, μά τώρα πῶς νά τίς

γυρίσω πίσω, ή κακομοίρα, πού ζωντανό δέν ἔχω;

Κάτσανε κι οί δύο τους πολλή ὥρα καί σκεπτόντουσαν, μέ ποιό τρόπο θά μπορούσαν νά φέρουν πίσω στό χωριό ὄλο αὐτό τό χρῆμα. Μέ τά πολλά, ή θειά ή Καλομοίρα χτύπησε τό μέτωπό της.

— Ένα κι ἓνα κάνουν δύο, εἶπε. Ἐφοῦ τό γαῖδουράκι μου ψόφησε, δέν μπορεῖ πιά τό ἄμοιρο νά ξαναπάει στό Κουτοχώρι ὄλ' αὐτά τά χρυσά νομίσματα.

— Σωστά, εἶπε σοβαρά ὁ Κουτόγιαννος.

— Τό λοιπόν, συνέχισε ή γριά Καλομοίρα, τό λοιπόν, Γιάννο παιδί μου, πρέπει νά φροντίσομε νά βροῦμε κάποιο ἄλλο γαῖδουράκι.

— Σωστά, ξανάπε ὁ Γιάννος καί δέν ἄργησε καί πολύ νά προσθέσει:

— Κρίμα νά 'ναι φορτωμένος ὁ γαῖδουράκος μου ὁ Κίτσος μέ μέλι καί κρασί, πού τά πάω πεσκέσι στή μοίρα μου!

Τότε τῆς γριούλας τῆς κατέβηκε ξαφνικά μιá καλή ἰδέα.

— Ἐγώ λέω νά μήν κουραστεῖς περισσότερο, εἶπε. Μιά καί μέ βρῆκες ἐμένα, τί νά τήν κάνεις, γιέ μου, τήν προκομμένη τή μοίρα σου;

Νά τί θά κάνουμε: Θά φᾶμε μέλι καί θά πιούμε κρασί, νά μὴν πᾶνε ὀλότελα χαμένα. Ὑστερα, θά φορτώσουμε τὸν Κίτσο μὲ τὰ δύο σακιά τίς λίρες, θ' ἀνέβω κι ἐγὼ ἀπάνω του, πού εἶμαι ἐλαφριά σάν πούπουλο, κι ἐσύ πιά μᾶς ἀκολουθᾷς σιγά σιγά, μὲ τὰ πόδια.

— Ἐν τάξει, συμφώνησε ὁ ἀνιψιὸς της.

Κι ἂν δέν ἔγιναν ὅλα ἔτσι ἀκριβῶς, ἔγιναν ἀκόμα καλύτερα... Πρῶτος στή σειρά, γελαστός κι εὐχαριστημένος, πήγαινε ὁ Γιάννος ὁ Κουτόγιαννος. Κρατοῦσε ἀπ' τό καπίστρι του τὸν Κίτσο, μὴν τυχόν καί σκουντουφλήσει, τόσο φορτωμένος πού ἦτανε. Τό ἄξιο γαιδουράκι κουβαλοῦσε στή ράχη του, ἐκτός ἀπ' τή θειά τήν Καλομοίρα καί τὰ σακούλια της, διάφορα μικροπράγματα, ἓνα μπογαλάκι ροῦχα, τρεῖς κότες κι ἓναν κόκορα. Πιό πίσω, σέ μικρὴ ἀπόσταση, ἐρχόταν ἡ Μαυρούκω, ἡ κατσίκα τῆς γριούλας, πού τήν φώναζε κάθε τόσο κι ἐκείνη προχωροῦσε. Ὅλη ἡ συνοδεία κατηφόρισε ὁμορφα ὁμορφα τό βουνό καί βρέθηκε στὸν κάμπο. Ἐκεῖ, νά σου πάλι ὁ ἔξυπνος μέσα στά πόδια τοῦ κουτοῦ. (Ἡ γνώμη μου εἶναι πὼς τὸν περίμενε γιὰ νά τὸν κοροϊδέψει ἀκόμα λίγο.)

—“Έ πατριώτη, τοῦ λέει εἰρωνικά, τῆ βρῆκες
τῆ μοίρα σου;

—“Αμ δέν τῆ βρῆκα, γυρίζει καί τοῦ ἀπαντάει
ὁ Γιάννος, ἀλλά λίγο μέ νοιάζει τώρα. Βρῆκα
ἐγώ τῆ θειά μου τήν Καλομοίρα καί τό ἴδιο μοῦ
κάνει. Μπορεῖ νά μήν ἔχει χρυσαφικά, βρα-
χιόλια καί δαχτυλίδια, ἔχει ὅμως καί κείνη
τόν τρόπο της!

Χτύπησε μέ δύναμη τά σακιά μέ τίς λίρες,
πού κουδούνισαν χαρούμενα, καί ὁ ἔξυπνος
ἔμεινε μέ ἀνοιχτό τό στόμα, νά χαζεύει γιά
πολλή ὥρα.

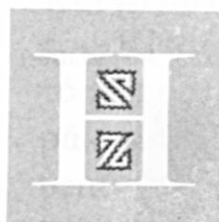
(Ἀπό τό βιβλίο *Πιρλιπίνος Μικρούτσικος*)

ΔΑΝΑΗ ΤΣΟΥΚΑΛΑ

‘Ο Πιτσιρίκος

ΜΑΝΟΥΛΑ είχε βάλει μπουγάδα εκείνη τήν ημέρα. Πήρε τόν Πιτσιρίκο από τό χέρι, τόν κάθισε στό περιβολάκι πού ήταν μπροστά στό σπίτι καί τοῦ σύστησε νά ’ναι φρόνιμος. ‘Ο Πιτσιρίκος ἦτανε τόσοσ δά, ὄλο λακκάκια καί μαλακώματα. Εἶχε δύο στρογγυλά βελουδένια μάτια σάν κεράσια, κάτι μαγουλάκια κατακόκκινα καί λίγο ξανθό κνουδι στό κεφάλι του, ἴδιο κλωσόπουλο.

‘Ο Πιτσιρίκος κάθισε φρόνιμος γιά κάμποσιν ὥρα. Εἶχε δώσει τό λόγο του στή μανούλα, κι εἶχε σκοπό νά τόν κρατήσει. “Επαιξε μέ τά πετραδάκια πού ἦταν τριγύρω, ἔχωσε τό δα-

χτυλάκι του στή μερμηγκοφωλιά, «βοτάνισε» λιγάκι, δηλαδή ξερίζωσε τά φιντάνια πού 'πρέπε νά μείνουν κι ἄφησε τ' ἄγριοβότανα πού 'πρεπε νά ξεριζωθοῦν, κι ἔπειτα σηκώθηκε καί πῆγε νά καλημερίσει τήν κατσίκα πού τοῦ 'δινε τό γάλα της.

— Καλημερούδια! τῆς εἶπε.

Ἡ κατσίκα ὁμως δέν τοῦ 'δωσε σημασία. Γι' αὐτό ὁ Πιτσιρίκος ἔκαμε μιά βόλτα ὀλοτρόγυρα: πῆγε καί βρῆκε τήν κότα, χτύπησε παλαμάκια γιά νά σηκωθοῦν τά περιστέρια, κυνήγησε τή χήνα φωνάζοντας «βίκ-βίκ», κουβέντιασε μέ τό χελιδόνι, πού εἶχε τή φωλιά του κάτω ἀπό τό τζαμωτό τοῦ σπιτιοῦ, τρώμαξε τή γάτα, κι ἔπειτα ἄρχισε νά βαριέται.

Γιατί συνήθως ὁ Πιτσιρίκος ἤ ἔτρωγε ἤ κοιμόταν ἤ ἔκανε ἀταξίες. Πῶς νά περάσει ἀλλιῶς τήν ὥρα του; Μέ τή φρονιμάδα δέν περνοῦσε εὐκόλα ἤ ὥρα. Πῆγε, λοιπόν, καί πλατσούρισε μέ τά χεράκια του μέσα στό χαντάκι πού κάνανε τά νερά κι οἱ σαπουνάδες πού 'χυνε ἤ μανούλα ἀπό τή σκάφη καί τρέχανε ἀπό τό πλυσταριό, ὡς ἔξω στό περιβολάκι, καί πασαλείφτηκε καλά καλά. Ἄμα βαρέθηκε κι αὐτό τό παιγνίδι, σκούπισε τά λερωμένα χεράκια

του πάνω στην ποδίτσα του για να τά παστρέψει κι άρχισε να κυλιέται χάμω στό γρασίδι.

Τό μεσημέρι πού πήγε να τον πάρει ή μανούλα για να τοῦ δώσει να φάει, τον βρήκε γεμάτο λάσπη και πρασινάδα. Τόν άλλαξε, τον τάισε, κι έπειτα τον ξάπλωσε πάνω σε μία κουβέρτα, στη σκιά τής καρυδιᾶς, να κοιμηθεῖ.

Τόν Πιτσιρίκο όμως δεν τον έπαιρνε ο ύπνος. Δεν τον άφηναν ήσυχο οι άταξίες πού δεν είχε προφτάσει να κάμει εκείνη την ήμερα. "Αμα βεβαιώθηκε πώς ή μανούλα δε θα ξανάβγαινε πιά, σηκώθηκε για να προλάβει.

Σηκώθηκε με δυσκολία, γιατί δεν ήταν πολὺς καιρός πού ο Πιτσιρίκος είχε πάψει ν' άρκουδίζει. Στερεώθηκε καλά πάνω στα ολοστρόγγυλα και γερά ποδαράκια του, έχωσε το δάχτυλό του στο στόμα, γιατί αυτό τον βοηθούσε να σκεφτεῖ καλύτερα, και συλλογιζόταν τί να σκαρώσει. Να τραβούσε τή γάτα από την ουρά; Να τρώμαζε την κατσικά; Να μαδοῦσε τή χήνα; "Η να 'ριχνε πέτρες στα περιστερία;

Κι άφοῦ τά δοκίμασε όλα τουτα με τή σειρά, χωρίς μεγάλη έπιτυχία, γιατί οὔτε ή κατσικά τον φοβήθηκε, οὔτε τή γάτα και τή

χήνα κατάφερε νά πιάσει, οὔτε τὰ περιστέρια νά πετύχει, ἀπογοητευμένος ἔβαλε μέ τό νοῦ του νά κάμει κάτι ἄλλο. «Θά πάω νά βρῶ τό πουλάκι πού τὰ μαρτυράει ὅλα τῆς μανούλας. Θά τό μαδήσω, τό ἄτιμο. Θά τοῦ στρίψω τό λαρύγγι». Καί μιά καί δύο, ἄνοιξε τήν πορτούλα τοῦ φράχτη, πράμα ἀπόλυτα ἀπαγορευμένο, καί, γεμάτος πολεμική διάθεση, τράβηξε κατά τὰ πεῦκα.

Ἦταν ἀκόμα μικρός ὁ Πιτσιρίκος, μόλις μόλις τόν βαστοῦσαν τὰ ποδαράκια του, μά προχωροῦσε θαρρετά. Πέρασε τό φρεσκοοργωμένο χωράφι, σκαρφαλώνοντας πάνω στά μαλακά βουναλάκια του καί κατρακυλώντας στά ἰσιοχαραγμένα χαντάκια, καί βγῆκε στόν κάμπο. Ἐκεῖ πού πήγαινε, σκουντούφλησε σ' ἓνα ἀγκάθι καί πάρ' τον κάτω. Ὁ Πιτσιρίκος ἄρχισε νά κλαίει, γιά νά τόν ἀκούσει ὁ τόπος καί νά μάθει τί ἔπαθε. Ἦταν πολύ φουρκισμένος μ' ἐκεῖνο τό ἀγκάθι πού τόν ἔριξε. Ἐκλαιγε, ἔκλαιγε, μά ἀφοῦ εἶδε κι ἀπόειδε πώς κανεῖς δέν τόν ἄκουγε, νά ἴρθει νά τόν παρηγορήσει, θεώρησε περιττό νά κλάψει περισσότερο, σταμάτησε ἄξαφνα, ξανασηκώθηκε, καί τράβηξε στό δάσος. Τώρα δά ἦταν ἀκόμα

πιό θυμωμένος μέ τό πουλάκι, σάν ἐκεῖνο νά τόν εἶχε ρίξει κάτω.

Τί μεγάλο πού ἦταν τό δάσος! Ποῦ νά καθόταν τό πουλάκι; Ὁ Πιτσιρίκος ἔτρεχε ἀπό τό ἓνα δέντρο στ' ἄλλο καί φώναζε: «Πουλάκι, πουλάκι, ψίτ, ψίτ!» Μά τό πουλάκι φτερούγιζε ἀνάμεσα στά κλαριά, ἀπό δέντρο σέ δέντρο, καί δέν καθότανε νά τό πιάσει ὁ Πιτσιρίκος καί νά τοῦ στρίψει τό λαιμό. Τά δέντρα ἦταν ὅλα ἴδια, μοιάζανε τόσο πολύ τό ἓνα μέ τ' ἄλλο, πού δέν τά ξεχώριζες. Ὁλοτρόγυρα χτυποῦσαν τά τρυπόκάρυδα τούς κορμούς μέ τίς μύτες τους, σφύριζε ὁ κότσυφας, βούιζε τό κουνούπι «ζούμ, ζούμ, ζούμ», καί δέν ἦταν εὔκολο νά ξεχωρίσει ὁ Πιτσιρίκος τό θόρυβο πού ἔκαναν τά φτερά τοῦ πουλιοῦ.

Μέ τό κυνηγητό τοῦ πουλιοῦ, πέρασαν ὄρες. Ὁ Πιτσιρίκος εἶχε ξεχαστεῖ, ὅταν ἄξαφνα ἔνιωσε κάτι μέσα του νά τοῦ λέει πώς ἦταν καιρός νά γυρίσει στό σπίτι. Δέν ἔπρεπε νά πάρει εἶδηση ἢ μανούλα πώς τό εἶχε σκάσει. Στάθηκε, κοίταξε γύρω του νά δεῖ τό σπίτι, μά τό σπίτι δέ φαινόταν πουθενά. Ὅσο ἔφτανε τό μάτι του, δέν ἔβλεπε παρά κορμούς, μόνο κορμούς. Ὁ Πιτσιρίκος τά σάστισε. Τί εἶχε γίνει

τό σπίτι; Γύριζε γύρω από τούς κορμούς κι ἔψαχνε νά τό βρεῖ, μά τό σπίτι εἶχε φύγει.

Ἦταν μονάχος του, ὀλομόναχος, μέσα στό μεγάλο δάσος, πού τώρα σκοτεινίαζε γύρω του. Πῶς φοβόταν ὀλομόναχος ἐκεῖ μέσα! Σίγουρα ὁ λύκος τόν παραμόνευε, κρυμμένος πίσω ἀπό κεῖνα τά μεγάλα δέντρα. Ἦταν ὀλομόναχος τόν ἄκουγε. Νά, τώρα ἀκόνιζε τά δόντια του. Φοβισμένο, τό παιδάκι ἔκαμε πίσω. Μά πίσω του ἦταν οἱ σκιές. Οἱ σκιές, πού μεγάλωναν κι ἄπλωναν τά χέρια τους ἀπάνω του. Ἦθελαν νά τόν φτάσουν, τόν κυνηγοῦσαν νά τόν τσακώσουν, νά τοῦ κάμουν κακό. Ποιός ξέρει τί θά κάνανε, ἂν τόν ἔφταναν. Οὔ-οὔ-οὔ, πῶς φοβόταν!

Ἦθελαν νά τό βάλει στά πόδια, μά τόν κάρφωσε στόν τόπο ἕνα μούγκρισμα. Αὐτός θά ἦταν ὁ λύκος! Ἦταν ὀλομόναχος ἔτρεμε ὀλάκερος καί δέν ἤξερε ποῦ νά πάει νά κρυφτεῖ. Ἦταν ἄχ! ἄχ! Τί τρομερό πού ἦταν τό δάσος! Ἦταν ὀλομόναχος πάλι τόν παραμόνευε πίσω ἀπό τούς κορμούς, ἡ ἀλεπού σκάλιζε τό χῶμα μέ τά νύχια της κι ἔρχόταν ὀλο καί πιό κοντά, οἱ σκιές τόν κυνηγοῦσαν. Μιά μεγάλη κουκουβάγια πέταξε στό δέντρο πού ἦταν πάνω ἀπό τό κεφάλι του. Ἦταν ὀλο τό

δάσος τὰ εἶχε μαζί του. Τί ἀξιολύπητος πού ἦταν, χαμένος μέσα στό ἐχθρικό δάσος μέ τὰ πανύψηλα δέντρα! Ὁ Πιτσιρικός κάθισε κάτω ἀπελπισμένος κι ἄρχισε νά κλαίει. Ἔκλαιγε, ἔκλαιγε ἀπαρηγόρητα.

Τό παιδάκι βρισκόταν τόσο μακριά, πού τό κλάμα του δέν ἔφτανε ὡς τό σπίτι, δέν ἔφτανε ὡς τ' αὐτιά τῆς μανούλας του. Οἱ μανούλες ὅμως δέν ἔχουν μόνο αὐτιά στό κεφάλι, ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι. Ἔχουν καί κάτι αὐτιά στήν καρδιά, πού ἀκοῦνε πολύ μακριά, ἀκοῦν ὅσο μακριά κι ἄν εἶναι τό παιδί τους. Ἐκεῖ πού ἔπλενε ἡ μανούλα, ἡ καρδιά της ἄκουσε τό κλάμα. Γιατί ἔκλαιγε ἔτσι ὁ Πιτσιρικός; Τί ἔχει πάθει; Τόν πείραξε κανένας; Ἡ μανούλα ἄφησε τὰ ροῦχα καί πετάχτηκε ἔξω. Ὁ Πιτσιρικός δέ φαινόταν πουθενά. Ἡ πορτούλα τοῦ φράχτη ἦταν ἀνοιχτή. Ὁ οὐρανός εἶχε σκοτεινιάσει. Ψιχάλιζε.

Ἡ μανούλα ἔτρεξε κατά τή συστάδα τῶν πεύκων. Ἐκεῖ καθόταν ὁ Πιτσιρικός, εἶχε σκεπάσει τό μουτράκι του μέ τὰ δύο του χέρια, κι ἔκλαιγε, κι ἔκλαιγε, πού τοῦ κοβόταν ἡ ἀνάσα ἀπό τό κλάμα.

— Τί ἔχεις, Πιτσιρικό; ρώτησε ἡ μανούλα.

Τό μουτράκι ξεπρόβαλε πίσω από τά χέρια, καταμουντζουρωμένο από χώματα ανακατωμένα μέ δάκρυα. Ἡ μανούλα τόν σήκωσε στήν ἀγκαλιά της. Καί μόλις ὁ Πιτσιρίκος ἔνιωσε τά μπράτσα της γύρω του, παρηγορήθηκε. Ἀναστέναξε ἄλλη μιά φορά, κι ἔπειτα χαμογέλασε. Τί σίγουρο πού ἔνιωθε τόν ἑαυτό του στήν ἀγκαλιά της! Ἄς ἦταν μισοβρεμένη ἀπό τό πλύσιμο. Ὅλα γύρω μονομιᾶς ἄλλαξαν ὄψη· τό δάσος μίκρυνε, ὁ λύκος δέ μούγκριζε πιά, μούγκριζε μονάχα ἡ ἀγελάδα τοῦ γείτονα, πού βοσκοῦσε ἐκεῖ σιμά στόν κάμπο. Πάνω στό πεῦκο, ἐκεῖ πού πρῶτα τόν παραμόνευε ἡ κουκουβάγια, τώρα καθόταν ἕνας σπουργίτης. Ὅλα ἡμέρεψαν μόλις εἶδαν τή μανούλα κι ἔγιναν διαφορετικά.

Ἡ μανούλα πῆγε τόν Πιτσιρίκο στό σπίτι, τοῦ ἔπλυνε τό μουντζουρωμένο μουτράκι του καί τά χέρια, τοῦ ἔδωσε τό γάλα του, τόν ἔγδυσε, καί τόν ξάπλωσε στό κρεβατάκι του. — Τί πῆγες νά κάμεις στά δέντρα; τόν ρώτησε.

Μά ὁ Πιτσιρίκος δέν τῆς εἶπε τό μυστικό του. Ὅλα καλά, μά δέν ἦταν ἀνάγκη νά ξέρει ἡ μανούλα πῶς εἶχε σκοπό νά ξεμπερδέψει τό πουλάκι. Μπορεῖ νά τό ἔλεγε καί τοῦ πατέρα,

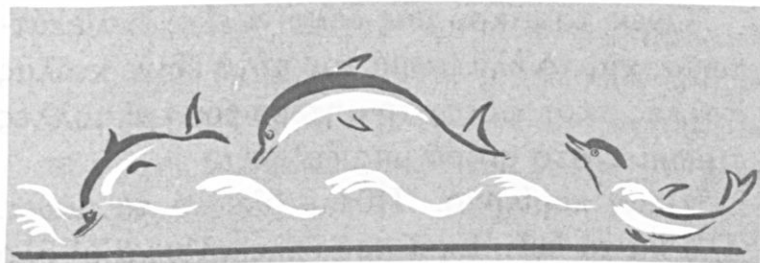
πού μάλωνε ἄσκημα. Μὲ τὴ μανούλα τὰ κατά-
φερνε ὁ Πιτσιρικός, γιατί μαλάκωνε εὐκολα·
ὁ πατέρας ὅμως δὲν ἔπαιρνε ἀπὸ χαμόγελα
ἅμα ἦταν θυμωμένος. Καλύτερα νὰ κρατοῦσε
τὸ μυστικό του. Ὁ Θεός ἤξερε πῶς ὁ Πιτσι-
ρικός εἶχε μετανιώσει καὶ δὲ θὰ τὰ ξανάβα-
ζε μὲ τὸ πουλάκι. Γι' αὐτό εἶπε τὴν προσευ-
χή του:

Πέφτω, κάνω τὸ σταυρό μου,
ἄγγελο ἔχω στό πλευρό μου,
δοῦλος τοῦ Θεοῦ λογιόμαι,
καὶ κανένα δὲ φοβοῦμαι,

κι ὕστερα ἀποκοιμήθηκε ἡσυχος.

(Ἀπὸ τὸ βιβλίο *Τὰ παραμύθια τῆς Νεφέλης*)

ΦΑΝΗ ΠΑΠΑΛΟΥΚΑ

Τά δελφίνια

ΤΑΝ μιά φορά ένα μικρό δελφίνι.

Ζούσε μέ τό κοπάδι του στ' άνοιχτά τής θάλασσας ξένοιαστο κι εϋτυχισμένο, κι ήταν ή χαρά καί τό καμάρι τής μάνας του. "Όλη μέρα έπαιζε μέ τά κύματα, καί πότε πηδοϋσε ψηλά στόν άέρα, πότε βυθιζόταν βαθιά στά νερά. Τό σταχτόμαυρο κορμί του γυάλιζε σάν άτσάλι στόν ήλιο κι ή σβελτάδα του δέν είχε ταίρι. "Όλο τό κοπάδι τών δελφινιϋν τό ήξερε καί τό άγαποϋσε. "Ηταν τό χαϊδεμένο τους, «τό μικρό μας δελφίνι», όπως τό έλεγαν.

“Ομως τό μικρό μας δελφίνι εἶχε ἓνα ἐλάττωμα, καί τό ἐλάττωμά του αὐτό ἔδινε κιόλας πολλές σκοτοῦρες στή μητέρα του καί πολλές τιμωρίες στό μικρό μας δελφίνι.

Ἦταν περίεργο. Ἦθελε ὅλα νά τά μάθει, ὅλα νά τά δεῖ. Ἐκεῖ πού ἔπλεε ἤσυχα μ’ ὄλο του τό κοπάδι, κι ἔλεγαν τ’ ἄλλα δελφίνια μέ θαυμασμό: δές, τό μικρό μας δελφίνι ἔβαλε μυαλό! ξάφνου τό ἔχαναν. Τό κοπάδι σκόρπιζε τότε νά τό βρεῖ, κι ἡ μητέρα του ἀνησυχοῦσε, συγχυζότανε, τήν ἔπιανε ἡ καρδιά της, κι ὕστερα, ὅσο νά ἴναι, ντρεπόταν καί τ’ ἄλλα δελφίνια πού μουρμούριζαν:

— Πάλι τά ἴδια!

Στό τέλος βέβαια κάθε φορά τό ἔβρισκαν τό μικρό μας δελφίνι ἢ γύριζε καί μόνο του.

— Τί ἔκανες πάλι; τό ρωτοῦσε ἡ μητέρα του.

Κι ἐκεῖνο ἔπαιρνε τό πιό ἀθῶο ὕφος τοῦ κόσμου κι ἐξηγοῦσε τόσο φυσικά:

— Εἶδα ἓνα μεγάλο ξερονήσι στή θάλασσα.

— Ἔ, κι ὕστερα;

— Σκέφτηκα νά, τί νά ἴναι ἄραγε ἀπό πίσω...

Πάλι τά ἴδια καί πάλι τά ἴδια...

Ἦ ἄδικα προσπαθοῦσε νά τοῦ βάλει μυαλό ἡ μητέρα του, ἄδικα δοκίμασαν οἱ γεροντότεροι

τοῦ κοπαδιοῦ νά τοῦ ἐξηγήσουν τούς κινδύνους πού ὑπῆρχαν. Πότε βρισκόταν μιά βαθιά, φαγωμένη ἀπ' τή θάλασσα κουφάλα, πότε... ἔχει τόσα παράξενα καί θαυμαστά ὁ κόσμος!

Κάποτε ὅμως τό μικρό μας δελφίني χόρτασε τή θάλασσα καί τοῦ μπῆκε στό νοῦ νά γνωρίσει καί τήν ξηρά. Μέρης ὀλόκληρες πάλευε νά διώξει τήν καινούρια του ἐπιθυμία. Εἶχε ἀκούσει τόσες φορές τ' ἄλλα δελφίνια νά λένε: «Ἡ ξηρά εἶναι ἄλλος κόσμος, δέν εἶναι γιά μᾶς». Μά τό μικρό μας δελφίني δέν μπορούσε νά ἡσυχάσει. «Εἶναι ἄλλος κόσμος! Καλά, μά τί κόσμος;» ἀναρωτιόταν, καί τό μυαλουδάκι του δέν μπορούσε νά δώσει ἀπόκριση.

Ἦξερε ἀκόμα πώς στήν ξηρά βασίλευε ἓνα παντοδύναμο θηρίο, ὁ ἄνθρωπος. Τό μικρό μας δελφίني, βέβαια, τόν φοβόταν τόν ἄνθρωπο, ὅμως ἤθελε τόσο πολύ νά δεῖ τήν ξηρά! Καί μιά μέρα δέν ἄντεξε ἄλλο. Κεῖ πού ἔπλεε μέ ὀλόκληρο τό κοπάδι, ἀντίκρισε ἀπό μακριά μιάν ἀμμουδιά. Καμώθηκε τότες πώς κουράστηκε, ἔμεινε ἐπίτηδες ξοπίσω, τό κοπάδι σιγά σιγά ξεμάκραινε, κι ὅταν ἔφυγε ἀρκετά μπροστά, τό μικρό μας δελφίني ὄρμησε σάν τρελό

γιά τήν ξηρά.

“Όταν ἔφτασε κοντά, ἔκοψε τό δρόμο του καί γλίστρησε νά κρυφτεῖ πίσω ἀπό ἕνα βράχο. Τότε ἔβγαλε τό κεφάλι του ἀπ’ τό νερό. Τί ὁμορφη πού ἦταν ἡ ξηρά! Οἱ βαρκοῦλες, κόκκινες, λουλακιές, ξαπόστειναν τραβηγμένες στή στεριά, τά δίχτυα ἀπλωμένα στέγνωσαν στόν ἥλιο, στό βάθος μιά σειρά φρεσκοασβεστωμένα σπιτάκια.

Τό μικρό μας δελφίني ξεθάρρεψε, ἄφησε τό σῶμα του ἐλεύθερο, κι ἕνα κύμα τό ἔβγαλε ἔξω στήν ἀμμουδιά...

— Τί ἦσυχια πού εἶναι ὅλα, μουρμούρισε.

Δυό τρεῖς ἄνθρωποι πιό κεῖ, καθισμένοι κατάχαμα, μάλωναν τά δίχτυα τους. Σήκωσε τό δελφίني μας τό κεφάλι του νά τούς δεῖ. “Άλλοι κουβέντιαζαν ὅσο δούλευαν, ἄλλοι σιγοτραγουδοῦσαν.

«Ἡ μητέρα δέ θά ξέρει καλά» σκέφτηκε τό δελφίني καί πλησίασε πιό πολύ. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι καλοί. Κι ἔπιασε νά κοιτάζει τριγύρω του ἄπληστα... Μά ξαφνικά ζαλίστηκε, σά νά μήν ἔνιωθε καλά... Γιά μιά στιγμή τοῦ πέρασε ἀπ’ τό νοῦ νά φύγει, νά γυρίσει πάλι στή θάλασσα, μά δέν μποροῦσε. Τό σῶμα του ἔγινε μεμιᾶς

βαρύ, τό κεφάλι του αντίθετα λαφρύ, κι ὄλο ἐλάφραινε, σά νά ἄδειαζε. Τότε τρόμαξε, σκέφτηκε τή μητέρα του, τό κοπάδι του, κι ἡ καρδιά του σφίχτηκε. Γύρω του ἄκουγε τώρα ἕνα βουητό, κι ἔνιωθε ἀπό πάνω του σκυμμένους πολλούς ἀνθρώπους. Ἐνοιξε τά μάτια του μέ κόπο. Εἶδε κόσμο μαζεμένο καί τά ξανάκλεισε. Ἡ καρδιά του πήγαινε νά σπάσει.

«Τώρα ἤρθε τό τέλος μου» σκέφτηκε «οἱ ἄνθρωποι, τά πιό μεγάλα θηρία, μέ βρήκανε».
— Δέστε ἕνα δελφίни, ἄκουσε μιά φωνή νά λέει κοντά του.

— Τί ὁμορφο πού εἶναι, εἶπε μιά ἄλλη.

Κι ἕνα μικρό παιδάκι ἔσκυψε καί τό χαιδεψε στή ράχη.

— Ποῦ νά βρέθηκε;

— Μά θά πεθάνει, ἂν τό ἀφήσουμε. Ἄκόμα ζεῖ. Ἄντε ὄλοι μαζί νά τό σπρώξουμε στή θάλασσα.

Ἐπιάσαν τότε ὄλοι μαζί οἱ ἄνθρωποι καί τό σύραν σιγά σιγά καί μαλακά στό νερό. Τό μικρό μας δελφίни ἔνιωσε ἀμέσως καλύτερα, καί σέ λίγο ἀκόμα καλύτερα, ὥσπου συνῆλθε ἐντελῶς. Ἐβγαλε τότε τό κεφάλι του μιά στιγμή ἀπ' τό νερό, εἶδε τούς ἀνθρώπους στήν

παραλία νά τό κοιτοῦν καί τοῦ ἦρθε νά κάνει
δυό τρία πηδήματα γιά νά τούς χαιρετήσῃ.
“Υστερα βυθίστηκε καί χάθηκε...

Στ’ ἀνοιχτά τῆς θάλασσας βρῆκε τό κοπάδι
του. Ἡ μητέρα του κόντευε νά πεθάνει ἀπ’ τήν
ἀγωνία της. Μόλις τό εἶδε, ἔτρεξε ἀπάνω
του, κι οὔτε βρῆκε τή δύναμη νά τό μαλώσῃ.

— Ποῦ ἦσουνά πάλι; τό ρώτησε μόνο.

— Στήν ξηρά, στούς ἀνθρώπους, ἀποκρίθηκε
περήφανα τό μικρό μας δελφίνι.

Τό κοπάδι αὐτή τή φορά τά ἔχασε. Ἀμέ-
σως μαζεύτηκε τριγύρω του ν’ ἀκούσῃ.

— Ναί, στούς ἀνθρώπους, ξανάπε τό μικρό
μας δελφίνι, καί ξέρετε τί ἔχω νά σᾶς πῶ, οἱ
ἀνθρωποι δέν εἶναι ὅπως λέτε· εἶναι καλοί,
πολύ καλοί μάλιστα. Δέν ἔχουν κακιά καρδιά,
πονοῦν γιά τό πάθημα τοῦ ἄλλου καί ξέρουν
νά τόν βοηθοῦν.

Τό κοπάδι τῶν δελφινιῶν σάστισε ν’ ἀ-
κούει τέτοια λόγια καί τό μικρό μας δελφίνι
κάθισε κειδά καί τούς διηγήθηκε τή μεγάλη
περιπέτεια. “Όταν τέλειωσε, ὁ ἀρχηγός τοῦ
κοπαδιοῦ, τό πιό μεγάλο καί δυνατό δελφίνι,
ἔδωσε ἕναν πῆδο καί βρέθηκε μέσ στή μέση.
— Ἀδέλφια μου, εἶπε, ὅσα μᾶς διηγήθηκε τό

μικρό μας δελφίνι είναι θαυμαστά. Ἄφοῦ λοιπόν οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τόσο καλή καρδιά, ἐμεῖς τὰ δελφίνια δέν πρέπει νά ὑστερήσουμε· πρέπει νά τούς ἀνταποδώσουμε τό καλό πού ἔκαναν, πρέπει νά τούς δείξουμε τήν εὐγνωμοσύνη μας.

— Σωστά μιᾶς, μά τί καλό μπορούμε νά κάνομε ἐμεῖς τὰ δελφίνια στόν ἄνθρωπο; ἀπόρησε ἓνα δελφίνι.

— Μποροῦμε, εἶπε τότε ὁ ἀρχηγός, καί τό ὕφος του ἔδειχνε πώς ἤξερε κιόλας τί θά πεῖ.

Τότε ἐγινε μεμιᾶς ἀπόλυτη ἡσυχία.

— Νά εἰδοποιήσουμε ἀμέσως τ' ἀδέλφια μας σ' ὅλες τίς θάλασσες. Ἄπό σήμερα, ὅποιο κάραβι πλέει στό πέλαγος, νά τό ἀκολουθεῖ πάντα ἓνα κοπάδι δελφινιῶν. "Όταν τυχαίνει καί πιάνει φουρτούνα καί πέφτουν οἱ ἄνθρωποι ναυαγοί στή θάλασσα, ὅπως εἶδαμε τόσες φορές, νά βρίσκονται πάντα κοντά τους τὰ δελφίνια, νά τούς παίρνουν στή ράχη τους καί νά τούς βγάζουν στήν ξηρά...

Τό κοπάδι τῶν δελφινιῶν θαύμασε τήν ὀμορφή ιδέα τοῦ ἀρχηγοῦ τους, ἀμέσως δέχτηκε μέ χαρά τήν πρόταση καί μέ μεγάλους πήδους σκόρπισε, νά πάει τήν εἶδηση σ' ὅλα τὰ

δελφίνια τῆς θάλασσας.

Ἔτσι τό μικρό μας δελφίни, μέ τήν περιέργειά του, ἔγινε ἀφορμή ν' ἀρχίσει ἀπό κείνη τή μέρα μιὰ ὁμορφη φιλία, πού ἀκόμα κρατάει ὡς σήμερα. Γι' αὐτό, ὅταν ξανοιγόμαστε στό πέλαγος, βλέπουμε ἕνα κοπάδι δελφινιῶν ν' ἀκολουθεῖ πιστά τό καράβι μας στό δρόμο του...

(Ἀπό τό βιβλίο Ἱστορίες σάν παραμύθια)

Νανουρίσματα

1.

Ἕπνε, πού παίρνεις τά παιδιά,
ἔλα πάρε καί τοῦτο,
μικρό μικρό σοῦ τό ἄδωκα,
μεγάλο φέρε μού το·
μεγάλο σάν ψηλό βουνό,
ἴσιο σάν κυπαρίσσι
κι οἱ κλῶνοι του ν' ἀπλώνονται
σ' ἀνατολή καί δύση.

2.

Νάνι νάνι, νάνι νάνι
ὕπνον ἤσυχο νά κάνει.
Νά κοιμᾶται νά μερώνει,
νά ξυπνᾶ νά μεγαλώνει·
νά κοιμᾶται σάν τ' ἀρνάκι,
νά ξυπνᾶ σάν τ' ἀηδονάκι.
Μὴν πατᾶτε, μὴ βροντᾶτε·
τό παιδάκι μου κοιμᾶται...

3.

Νάνι, θά 'ρθει ἡ μάνα σου
ἀπ' τό δαφνοπόταμο
κι ἀπό τό γλυκό νερό,
νά σοῦ φέρει λούλουδα,
λούλουδα, τριαντάφυλλα
καί μοσκογαρούφαλα.

(Δημοτικά)

Πάπιες, χήνες τοῦ γιαλοῦ

Πάπιες, χήνες τοῦ γιαλοῦ,
πέρδικες τοῦ ποταμοῦ,
ἔχει ἡ γούρνα σας νερό,
νά ἴρθει ἡ κόρη μου νά πιεῖ
κι ὕστερα νά στολιστεῖ,
στό γιαλό νά κατεβεῖ;

Χελιδονάκι μου γοργό!

— Χελιδονάκι μου γοργό
πού ἴρθες ἀπ' τήν ἔρημο,
τί καλά μᾶς ἔφερες;
— Τήν ὑγείά καί τή χαρά
καί τά κόκκινα ἀῦγά.

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ
καί Ἰνφρίλη δροσερέ,
τά πουλάκια κελαηδοῦν,
τά δεντράκια φύλλα ἀνθοῦν,
τά πουλάκια ἀῦγά γεννοῦν
κι ἀρχινοῦν νά τά κλωσοῦν.

(Δημοτικά)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΛΛΗΣ

Καλημερούδια

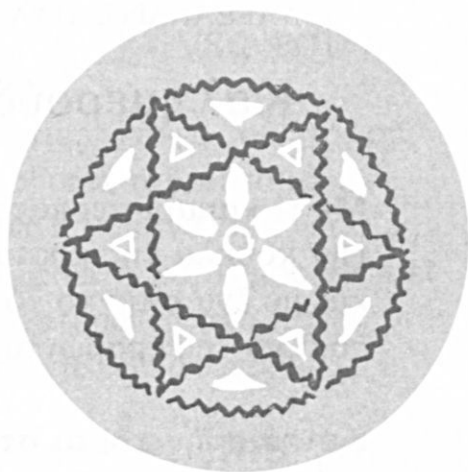
Μέ τί καμάρι περπατεῖ
τήν κούκλα της κρατώντας
καί μέ ἕνα σπάγκο τό γατί
ξοπίσω της τραβώντας!

Κοντά στήν πόρτα σταματᾶ
πρίν πάει πιά παραπέρα,
καί τά πουλιά της χαιρετᾶ
μέ μιά της καλημέρα.

Καλημερούδια σας, πουλιά,
καλημερούδια, χήνα...
Τήν κούκλα λέν Τρανταφυλλιά
καί τό γατί Ψιψίνα.

Κι ἄν μέ ρωτᾶτε καί γιά ποῦ,
νωρίς τί τάχα βγῆκα,
πάω νά προφτάσω τόν παππού
πού μέ φιλεῦει σύκα.

(Ἀπό τό βιβλίο *Κούφια καρῦδια*)

ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΒΑΛΙΑ-ΓΟΥΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Τό παιδί καί τ' άστέρια

Λάμπουν τ' άστέρια
στόν ούρανό.
Τό φεγγαράκι
λάμπει κι αυτό·

Ένα παιδάκι
άκουμπισμένο
σέ παραθύρι
μισανοιγμένο·

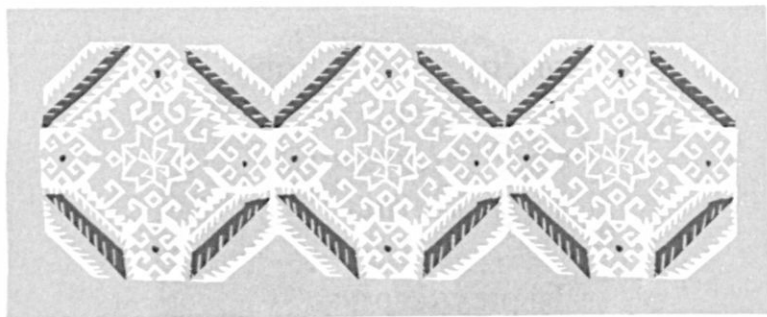
τά δαχτυλάκια του
πότε μετράει,
πότε τ' άστέρια
ψηλά κοιτάει.

Τώρα έμέτρησε
ώς τά έννια,
μά είν' άκόμα
τόσα πολλά...

Έκείνο άραγε
τό 'χει μετρήσει;
άχ! πρέπει πάλι
νά ξαναρχίσει...

Σέ λίγο χώνεται
γλυκά γλυκά
μές στής μανούλας του
τήν άγκαλιά.

Κι ως τό χαϊδεύουνε
τά δύο της χέρια,
ξεχνάει καί μέτρημα,
ξεχνάει κι άστέρια...

ΒΑΣΑ ΣΟΛΩΜΟΥ-ΞΑΝΘΑΚΗ

Πῶς ὁ Λιάς εἶδε κάτι
πού οἱ ἄλλοι δέν μπορούσαν
νά δοῦν

ΙΑ μέρα, ὁ Λιάς εἶδε θαῦμα!
Μὴν ταραζέστε, παιδιά μου.
Εἶν' ἀλήθεια πὼς πολὺ σπάνια
παρουσιάζονται θαύματα στὸν
ἄνθρωπο, ἀλλὰ φαίνεται πὼς ὁ
Λιάς θὰ ἦταν ἀπ' αὐτοὺς τοὺς σπάνιους ἀνθρώ-
πους. Αὐτὰ τὰ πράγματα μπορούμε νὰ τ' ἀκοῦ-
με, ποτέ ὅμως νὰ τὰ κρίνουμε. Βουλή Θεοῦ,
λοιπόν, ἦταν νὰ δεῖ ὁ Λιάς θαῦμα! Καί μάλιστα
σ' αὐτὴ τὴν ἡλικία, μισὴ μερίδα ἄνθρωπος!

“Οχι, δέν κοιμήθηκε τό βράδυ στήν ἐκκλησιά γιά νά ’ναι ἀγιασμένος, οὔτε τοῦ ’χαν βάλει σκόρδο τή νύχτα κάτω ἀπ’ τό μαξιλάρι του. Εἶδε θαῦμα στά καλά καθούμενα, μέρα μεσημέρι, κατακαλόκαιρα, τήν ὥρα πού ὁ παππούς ροχάλιζε στό χαγιάτι. Κι ὅπως ἐσεῖς ξέρετε, ὅταν οἱ μεγάλοι ροχαλίζουν τά μεσημέρια στό χαγιάτι, οἱ μικροί ἔχουν χρέος νά τριγυρίζουν στόν κῆπο ἤ στά κελάρια, ἤ στήν ἀνάγκη, καί λίγο παραέξω, στό δρόμο, γιά νά δοῦν ἄν τά πράγματα εἶναι ὅλα στή θέση τους.

“Ἐτσι ὁ Λιάς ἔφτασε μέχρι τό κοτέτσι. Καί πραγματικά, ὅλα ἦταν στή θέση τους. Οἱ φωλιές εἶχαν τ’ αὐγά τους, κι ὁ κόκορας, κρατημένος στό ἕνα πόδι του, λαλοῦσε στά κεραμίδια. “Ὅλα ἐν τάξει, ἐκτός ἀπό ἕνα. Στή μεγάλη καλάθα, ὅπου βρισκόταν ἡ πιό περιποιημένη φωλιά, στρογγυλοκαθόταν μιά κότα, καί μάλιστα μιά κότα ἀποφασισμένη νά μὴν τό κουνήσει ἀπό κεῖ οὔτε ρούπι.

Νά τα μας! Εἴμαστε τώρα ὑποχρεωμένοι, σκέφτηκε ὁ Λιάς, νά σεβαστοῦμε καί τήν κυρία κότα. Καί τί κάνει ἐδῶ, παρακαλῶ; Βέβαια, ἄν εἶχε λίγη εὐγένεια, ὁ Λιάς θά ’πρεπε νά σκεφτεῖ πῶς ἡ κυρία κότα, ζαλισμένη ἀπό τόν

ήλιο, άπλώς μεσημέριαζε. 'Ο Λιάς όχι μόνο δέν είχε τήν ευγένεια αυτή, αλλά πήρε κι ένα ξύλο και ζουλουσε τήν κότα στά φτερά. 'Ε, λοιπόν, τί καταλαβαίνετε! 'Η μάχη ήταν άναπόφευκτη, κι ό Λιάς δέν έπρεπε νά παραπονιέται για ό,τι είδε παραπέρα, μιά και πήγαινε γυρεύοντας.

Τσίμπα ό Λιάς μέ τό ξύλο, τσίμπα ή κότα μέ τό ράμφος, τό πράμα έφτασε στό άπροχώρητο. Μά και νά τό κουνήσει ή καλή σου άπό κει πού ήταν, δέν τό 'λεγε. Τό μόνο πού άφησε στό Λιά νά δεϊ σ' όλη τή διάρκεια τής μάχης, ήταν τά πολλά αυγά πού είχε ή φωλιά κάτω άπ' τήν κοιλιά της. Εΐδατε τόπο πού βρήκε ή άνάποδη για νά πάει νά μεσημεριάσει! Τί νά πει κανείς μέ τίς ιδιοτροπίες μερικων μερικων.

Και νά 'ταν αυτή μόνο ή άναποδιά της! 'Ενω στήν αρχή ριχνόταν μέ μανία μιά στό ξύλο του Λια, μιά στά δάχτυλά του, ξαφνικά άρχισε νά τσιμπάει τ' αυγά τής φωλιάς.

'Ο Λιάς κατατρόμαξε! Και φυσικά δέν ενδιαφέρθηκε για τ' ασπράδια των αυγων, πού θα πήγαιναν χαμένα, όσο για τους κρόκους, πού του άρεσαν. 'Η κυρία κότα όμως ήξερε τί έκανε. 'Επειδή μισούσε πολύ τό Λιά εκείνη τή

στιγμή, πού ήταν τό πιό κακό παιδί τῆς ἡμέρας, ἤθελε νά τόν ἐκδικηθεῖ χύνοντας τά κροκάδια.

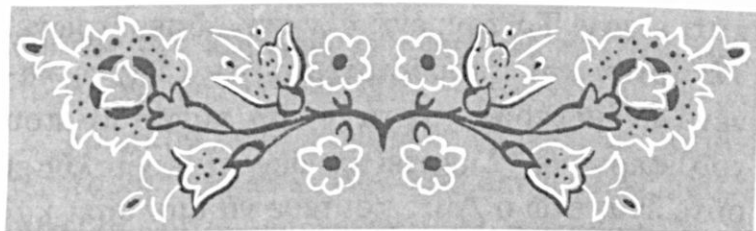
“Ὅμως, τότε ἀκριβῶς ἔγινε νά δεῖ ὁ Λιάς θαῦμα! Ἄπ’ τό ἓνα αὐγό, πού μέ τό τσίμπα τσίμπα τό ἔκανε θρύψαλα ἢ κυρία κότα, ἀντί νά χυθῆ ὁ κροκός πού περίμενε ὁ Λιάς, ξεπήδησε ἓνα ὀλόκληρο πουλάκι! Ἄληθινό; Ρωτᾶτε; Ἄληθινότατο! Ἄφοῦ ἔκανε καί τσίου τσίου! Καί περπάτησε, καί τσίμπησε μέ τό μουσούδι του ἓνα ψίχουλο, καί γιά πόδια του εἶχε δύο ὀδοντογλυφίδες!

Ἦ ὁ Λιάς κουτροβάλησε, σά νά κοιμόταν ὀρθός, ἔξω ἀπ’ τό κοτέτσι: Εἶδα θαῦμα! Ἐνα ὅμως δέν καταλάβαινε, πού κι ἐγώ ἐπίσης δέν τό καταλαβαίνω καί πού καί σεῖς –θά δεῖτε– θά ἔχετε δίκιο νά μὴν τό καταλαβαίνετε. Πῶς τό θαῦμα παρουσιάστηκε στό Λιά, πού ήταν τό πιό κακό παιδί τῆς ἡμέρας, ἀφοῦ πείραζε τὴν κυρία κότα πού μεσημέριαζε ἤσυχα; Ἐδῶ πιά ἔχουμε μπερδευτεῖ ὄλοι μας. Στά κακά παιδιά καί περίεργα εἶναι σωστό νά παρουσιάζονται τά θαύματα, ἢ στά καλά καί ὑπάκουα πού κοιμοῦνται τά μεσημέρια; Βλέπω ἀδικία! Μεγάλη ἀδικία, παιδιά μου!

Τέλος πάντων ὁ Λιάς ἔτρεξε παντοῦ νά πει πώς εἶδε θαῦμα. Τράβηξε τόν παππού ἀπ' τό μπαστούνι, τή μάνα ἀπ' τήν ποδιά, τή θείτσα ἀπ' τή φουστάνα, καί τούς ἔσυρε στή φωλιά. Πράμα ὅμως περίεργο! Κανείς δέν τόν πιστευε πώς εἶδε θαῦμα. Καμάρωναν τό πουλάκι, χαμογελοῦσαν κοιτάζοντας ὁ ἕνας τόν ἄλλο, ἀλλά νά πιστέψουν αὐτό πού τούς ἔλεγε μπουρδουκλώνοντας ἀπ' τή βία τά λόγια του ὁ Λιάς, πώς δηλαδή τό πουλάκι βγῆκε ἀπ' τ' αὐγό μπροστά του, ἀδύνατον! Ἡ σειρά ἦταν πολύ ἀπλή: Ἡ κότα μεσημέριαζε. Ὁ Λιάς σκάλισε τήν κότα πού μεσημέριαζε. Ἡ κότα θύμωσε. Ἡ θυμωμένη κότα τσίμπησε τ' αὐγό θέλοντας νά τοῦ χύσει τόν κροκό. Ἀπ' τό τσιμπημένο ὅμως αὐγό βγῆκε ἕνα πουλί.

Αὐτά ὅλα τά καταλάβαιναν, ἀφοῦ τούς τά ἐξηγοῦσε τόσο καθαρά ὁ Λιάς, μά δέν τά πίστευαν, ἀφοῦ καθόλου δέν ἀποροῦσαν. Δέν ξέρω ἄν ἔκανε καλά ὁ Λιάς πού ἐπέμενε νά τούς τά λέει καί νά τούς τά ξαναλέει. Ἐγώ νομίζω πώς, ἄν ἔβλεπα θαῦμα, θά τό κρατοῦσα γιά τόν ἑαυτό μου, καί πεντάρα δέ θά ἴδινα ἄν οἱ ἄλλοι μέ πιστεύουν ἢ ὄχι.

(Ἀπό τό βιβλίον *Περιπέτειες τοῦ μικροῦ Λιά*)

ΒΑΣΑ ΣΟΛΩΜΟΥ-ΞΑΝΘΑΚΗ

Πῶς ὁ Λιάς διάγνωσε μιὰ ἀρρώστια

ΛΙΑΣ ἄλλαξε τή γροθιά καί τήν ἔβαλε κάτω ἀπ' τό ἄλλο μάγουλο. Καί βέβαια, γιά νά τό σκεφτεῖ ὁ Λιάς, παιδιά μου, σίγουρα ὁ μικρός πρωτευουσιάνος θά ἔταν ἔτσι ὅπως τόν εἶπε —μακριά ἀπό μᾶς! Ἄλλωστε, ὁ Λιάς εἶχε τά ἐπιχειρήματά του. Πρῶτον, δέκατον, ὄγδοον! Φοροῦσε ἢ δέ φοροῦσε ἀπ' τό πρῶί τοῦ Θεοῦ μέχρι τά μαῦρα μεσάνυχτα στά πόδια του παπούτσια; Κι ὄχι παπούτσια τῆς προκοπῆς, ἀλλά παπούτσια ὀλοκαίνουργα. Φῶς φανάρι πῶς τά πόδια του

κάτι εἶχαν! Τρίτον: ἐνῶ δὲν πεινοῦσε, ἔτρωγε. Τέταρτον καὶ σπουδαιότερο: δὲν ἔδειχνε κα-
νένα ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ ὠραῖα παιγνίδια πού
τοῦ φέρνανε. Σκεφτεῖτε: δὲν εἶχε διαλύσει
οὔτε ἓνα, ἐνῶ ὁ Λιάς κόντευε νὰ διαλύσει καὶ
τό ἴδιο του τό σπίτι.

Τοῦ Λιά τοῦτο τό τελευταῖο τοῦ ἔκανε
πολλή ἐντύπωση. Καί, καθὼς ἦταν ἄνθρωπος
πού ἀπό φύση του ἤθελε νὰ σκορπάει κάθε
δυνατὴ γνώση γύρω του, προσπάθησε, ὕστερα
ἀπὸ λίγο καιρὸ, μὲ κάθε τρόπο, νὰ μάθει καὶ
στό μικρὸ πρωτευουσιάνο πῶς διαλύεται ἓνα
αὐτοκίνητο καί, στήν ἀνάγκη, πῶς ξαναφτιά-
χνεται. Τό δεύτερο βέβαια μέρος τῆς δου-
λειᾶς, ἐξαιτίας πού ἦταν ἀσήμαντο, δὲν ἐνδιέ-
φερε πολὺ, κι ὅποιος ἤθελε μποροῦσε νὰ
προσπαθήσει, ὅποιος βαριότανε, ἄς τ' ἄφηνε.
Ὁ Λιάς ὅμως, πάνω ἀκριβῶς στήν ἐπιχεί-
ρηση, ὅταν σήκωσε τό κεφάλι του, ἔφριξε.
Ἄντί νὰ τόν εὐχαριστήσουνε γιὰ τὰ πολύτιμα
μαθήματά του —τόν κορακοδάσκαλο, βλέ-
πετε, τόν πληρώνανε!— ἀντί νὰ λάμψουν
πρόσωπα καὶ μύτες, ἀντί νὰ κατεβοῦνε ὅλες οἱ
μηχανές, τ' ἀεροπλανάκια, οἱ βάρκες, τὰ τάνκς
ἀπ' τὰ ντουλάπια, καὶ νὰ πάρουν μέρος στή

δράση τοῦ κόσμου, σηκώνει τό κεφάλι του, πού λέτε, καί τί βλέπει!

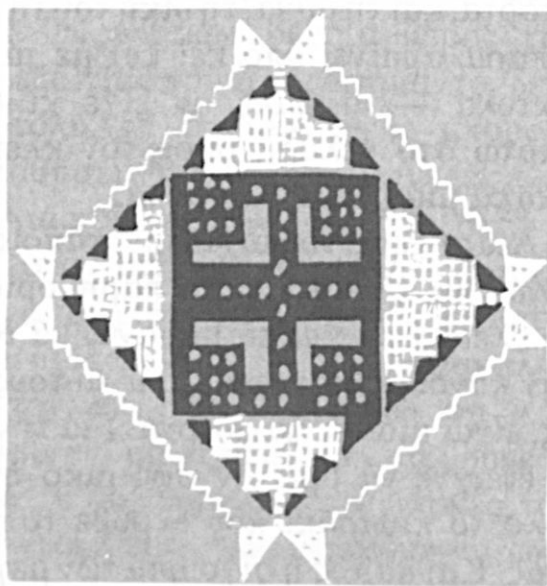
Τό μικρό πρωτευουσιάνο νά ρουφάει τίς μύτες του ἀπ' τό κακό του πού δέν μπορούσε νά διαλύσει οὔτε ἓνα αὐτοκίνητο — ἄρρωστο, τό καημένο! — καί νά ρίχνει δάκρυ κορόμηλο στά ὀλοκαίνουργα παπούτσια του, τή «μαμάααα», στητή καί κρύα, σάν τό ἄγαλμα τοῦ Ἰωσήφ Ρωγῶν στήν πλατεία τοῦ χωριοῦ, νά τόν ἀγγίζει εὐγενικά, σά συναχωμένο μαντίλι, μέ τά δυό της μόνο δάκτυλα — μή καί συναχωθοῦν καί τά ὑπόλοιπα — καί νά τόν μεταφέρει ὡς τήν πόρτα, καί τή μάνα, τή δική του τή μάνα, νά τόν παραλαβαίνει ἀπό κεῖ καί μέ τά δέκα της δάκτυλα — καί βάλε ἄν εἶχε κι ἄλλα! — ὡς κάτω στό κελάρι, ὅπου τόν κλείδωσε γιά τά καλά μιά ὀλόκληρη μέρα.

Ἄν ὁ Λιάς ἤξερε, τουλάχιστον, κάποιον ἀπ' τούς μεγάλους ἐφευρέτες, θά παρηγοριότανε γιά τήν κλεισούρα καί τά βάσανα, μά δυστυχῶς ὅταν κάνουμε τή γνωριμία μ' αὐτούς τούς κυρίους, εἶναι κιόλας πολύ ἄργά. Γιά τήν ὥρα, ὁ Λιάς ἔψαχνε νά βρεῖ ἄν σφαιρικό ἦταν ἡ μακρουλό τό πιθαράκι πού ἔκρυβε τό γλυκό της μάνας. Καί καθῶς ἡ σιγουριά τῶν μεγάλων

ἀνδρῶν δέ δέχεται ἀργοπορίες, ὅταν μάλιστα εἶναι καί μισοσκόταδο, ὁ Λιάς ἔχωσε τό χέρι του μέσα στό σφαιρικό πιθάρι κι ἔβγαλε μιά χούφτα, μά τί χούφτα, ντομάτα μπελτέ, πού τήν ἔφερε ὀλόισια στό στόμα.

Παρακαλῶ, μήν ξινίζετε τά μοῦτρα σας! Στό κάτω κάτω ντομάτα ἦταν, δέν ἦταν καί δηλητήριο! Μόνο πού ὁ Λιάς ἀναγκάστηκε νά φτύνει μιά ὀλόκληρη βδομάδα.

(Ἀπό τό βιβλίο *Περιπέτειες τοῦ μικροῦ Λιά*)

ΒΑΣΑ ΣΟΛΩΜΟΥ-ΞΑΝΘΑΚΗ

Πῶς ὁ Λιάς ἔσπαζε
τό κεφάλι του
γιά τό ποῦ θά ἔβρισκε
ἡ μάνα του ψάρι

ΙΑ μέρα ὁ Λιάς πέθανε. Ἀλήθεια σᾶς λέω, ἔτρεξε τόσο πολύ αἷμα ἀπό τό γόνατό του πού δέν μπορούσε παρά νά εἶχε πεθάνει, γιατί ποτέ του ὁ Λιάς δέν εἶχε δεῖ τόσο ποτάμι αἷμα νά χύνεται. Κι ἐπειδὴ φοβότανε μήπως τό δεῖ κι ἡ μάνα του καί τά χάσει κι αὐτή σάν αὐτόν, κι ἀποπάνω τοῦ δώσει καί κανένα γερό ξύλο πού γκρεμοτσακίστηκε ἀπ' τήν ξένη μάντρα, ἔκανε τόν ἀνήξερο καί δέ μαρτυροῦσε πῶς ἦταν πεθαμένος. Μποροῦσε, βέβαια, νά μήν τό ἔχει πληρώσει τόσο ἀκριβά. Οὔτε γιά νά κλέψει τίποτα

ἀνέβηκε στή μάντρα, οὔτε νά βγάλει τή γλώσσα του στό κοριτσάκι τῆς γειτόνισσας, οὔτε νά σημαδέψει τίς γλάστρες στά παράθυρα, οὔτε κἀν νά χαζέψει τήν κίνηση τοῦ ξένου σπιτιοῦ. Νά, ὁ γείτονας κούρευε τά πρόβατα, κι ὁ Λιάς θέλησε νά δεῖ πῶς γίνεται τό κούρεμα. Πρόβαλε λοιπόν τή μούρη του στήν κορυφή τῆς μάντρας — ἴσα ἴσα νά ἐξέχουν τά δυό του μάτια πού χρειάζονταν, κι ὁ ὑπόλοιπος, πού δέν χρειάζονταν, ἔμεινε κρεμασμένος πίσω ἀπ' τή μάντρα.

Τό πῶς ἔγινε τώρα καί ξεγλίστρησε, καί φύγανε τά πόδια του ἀπ' τά στηρίγματα, καί βούλιαξαν ξαφνικά τά μάτια ἀπ' τήν κορυφή κορυφή τῆς μάντρας, οὔτε ὁ ἴδιος τό κατάλαβε, οὔτε κανένας ἄλλος πού νά μοῦ τό πει γιά νά σᾶς τό πῶ.

Πάντως ὁ Λιάς δέν εἶχε πόδι, καί φαίνεται δέν εἶχε πιά οὔτε κεφάλι, γιατί κι ἀπό κεῖ ἔτρεχε λίγο αἷμα. "Όταν ὁ Λιάς διαπίστωσε πῶς ἔχασε καί τό κεφάλι, καταέσκασε, γιατί ἡ μάνα του πάντα τοῦ ἔλεγε τό κεφάλι νά προσέχει καί ποτέ δέν τοῦ ἔλεγε νά προσέχει τά πόδια.

Καθώς θυμήθηκε τή μάνα του, τήν ἔφερε ξαφνικά ὀλοζώντανη μπροστά του, τί κλάμα

καί κακό θά 'κανε όταν τόν ἔβλεπε πόσο πολύ ἦταν πεθαμένος, κι ὕστερα σκέφτηκε καί τόν παππού πού θά μασουλοῦσε τά μουστάκια του γιά νά μή φανεῖ ὅτι ἤθελε νά κλάψει, κι ἡ θείτσα θά 'κλαιγε, κι οἱ γείτονες θά τσίριζαν, κι ὁ πατέρας θά 'κοβε βόλτες... ἔ, ἐκεῖ πιά δέν ἄντεξε, παιδιά μου, μέσα σέ τόσους θρήνους ὁ Λιάς, ἔβαλε κι αὐτός τά κλάματα. Κι ὄχι κλάματα μαλακά· κλάματα μεγάλα καί φωναχτά, ὅπως ταιριαίνει στήν περίπτωση.

Αὐτά τά διαφορετικά λοιπόν κλάματα ἄκουσε ὁ ἀγροφύλακας τοῦ χωριοῦ, καθώς περνοῦσε ἀπό κεῖ δίπλα, κι ἔτρεξε στό Λιά. Ὁ Λιάς, ὅμως, καί τώρα ἀκόμα δέ μαρτύρησε τίποτα. Μόνο πού καθώς τόν πῆρε στά χέρια του ὁ ἀγροφύλακας, ὁ Λιάς κατάλαβε πώς τό κεφάλι δέν εἶχε φύγει ὀλωσδιόλου, μά κάτι κρατοῦσε ἀκόμα ἀπ' τό λαιμό. Καί καθώς δέν εἶχε φύγει τό κεφάλι, δέν εἶχε φύγει καί τό στόμα, καί τά δόντια, κι ἡ γλώσσα, κι ὁ Λιάς ἀποφάσισε νά κάνει χρήση αὐτοῦ τοῦ μέρους τοῦ προσώπου του, ἄν μπορούσε. Ψιθύρισε λοιπόν στόν ἀγροφύλακα, ὅσο πού ἀκούστηκε, μιά καί δέ βρίσκονταν στή ζωή:

— Ὅχι, ὄχι στή μάνα μου.

Θέλησε νά πεῖ καί παρακάτω: πώς δέν ἤθελε νά τόν δεῖ ἡ μάνα του πεθαμένο, μά πάνω σ' αὐτό τό σημεῖο λυπήθηκε τόσο πολύ τόν ἑαυτό του, πού ἔβαλε ξανά τά κλάματα.

Ἐπίσης ὁ ἀγροφύλακας τότε εἶπε:

— Καλά. Θά σέ πάω ὅμως στό κοινοτικό γραφεῖο, γιατί σήμερα εἶναι Τρίτη, καί κάθε Τρίτη ἔρχεται ὁ ἀγροτικός γιατρός.

Ἐπίσης ὁ Λιάς κλότσησε, καί τότε κατάλαβε πώς κλότσησε καί μέ τά δυό του πόδια.

Ἐπίσης ὁ ἀγροφύλακας ἔπρεπε νά ἀπαντήσῃ, γιατί ὅταν κάποιος κλοτσάει, δέ συμφέρει νά μήν τοῦ ἀπαντᾶμε, γιατί θά ξανακλοτσήσῃ. Εἶπε λοιπόν:

— Ἐκεῖ πού ἔπεσες, ἦταν ὄλο κοπριές. Ἐπίσης ὁ γιατρός θά σοῦ κάνει ἕναν ἀντιτετανικό ὀρό.

Ἐπίσης ὁ Λιάς τά ἔχασε. Ἐπίσης ὁ ἄνθρωπος ἔξερε, στούς πεθαμένους κάνουν ἄλλα πράματα κι ὄχι ἀπ' αὐτό πού, πῶς τό λένε, εἶπε ὁ ἀγροφύλακας.

Ἐπίσης ὁ ἀγροφύλακας ὅμως τόν ἔστησε στήν πόρτα τοῦ κοινοτικοῦ γραφείου κι οὔτε ἔδειχνε καμιά διάθεση νά τόν κλάψῃ, μόνο εἶπε:

— Ἐγώ βιάζομαι. Θά πᾶς μόνος σου στό γιάτρο καί θά τοῦ πεῖς: Νά μοῦ κάνεις ἕναν ὀρό γιά τέτανο. Ἐπιπλέον το.

— Νά μοῦ κάνεις ἓναν ὀρό γιά τέτανο, ἐπανάλαβε ὁ Λιάς ξεψυχισμένος.

— Μπράβο! Ξαναπές το ἄλλη μιά φορά, γιά νά ἴμαστε σίγουροι τί θά πεῖς.

— Νά μοῦ κάνεις ἓναν ὀρό γιά τέτανο, μουρμούρισε ὁ Λιάς.

Καί τώρα τά ἔχε ὀλότελα χαμένα, καθώς μάλιστα δέν ἔβρισκε τί σχέση μποροῦσε νά ἔχε ἡ μάντρα μέ τόν τέτανο — πῶς τόν εἶπανε— κι ὁ γιατρός μέ τίς κοπριές. Ὅστούσο ἀνέβηκε τίς σκάλες κρατώντας τό μαντίλι τοῦ ἀγροφύλακα πάνω στό γόνατό του, ἔσπρωξε τήν πόρτα κι εἶπε στό γιατρό, ἀκριβῶς ὅπως τοῦ εἶπε ὁ ἀγροφύλακας νά πεῖ:

— Νά μοῦ κάνεις ἓναν τέτανο γιά τόν ὀρό.

Ὁ γιατρός ὅμως, φαίνεται, κατάλαβε πῶς τό παιδί ἦταν πεθαμένο καί πῶς, σάν τέτοιο, δέ γίνεται νά θέλει τίποτα, κι ἔβαλε τά γέλια.

Ὁ Λιάς θύμωσε. Δέν ξέρω καί καλά, ἀλλά θαρρῶ πῶς θύμωσε κυρίως μέ τόν ἀγροφύλακα. Καί πάνω στό θυμό του, τήν ὥρα πού ὁ γιατρός ἐτοίμαζε τόν τέτανο γιά νά μήν πάθει ὀρό, ὅπως διάταξε ὁ ἀγροφύλακας, κατάλαβε ὅχι μόνο πῶς ἦταν μπίτ ξεγραμμένος ἀπ' τόν κόσμο τοῦτο, μά πῶς ἦταν καί κρεμμύδι. Γιατί ὁ για-

τρός ἔβγαζε καί ἔβγαζε καί ἔβγαζε ροῦχα, γιά νά βρεῖ τό μπράτσο τοῦ Λιά, καί τελειωμό δέν εἶχαν ὅσα ἔβγαζε. Στό τέλος, τόν ξεφλούδησε ὀλότελα. Στό βάθος βάθος ἀπ' τίς φλοῦδες, ὁ γιατρός βρῆκε τό Λιά, ἀδυνατούλη κι ἀσπριδερό σάν καθαρισμένο ἀμυγδαλάκι. Μαζί μέ τό Λιά βρῆκε καί τό μπράτσο του, πού τοῦ ἔδωσε μιά μέ τή βελόνα. Ὑστερα τόν ἔκανε πάλι κρεμμύδι, τοῦ ἔδεσε καλά τό γόνατο νά μήν τοῦ φύγει, καί τόν ἔστειλε στή μάνα του, μέ ἄλλη διαταγή καί τοῦτος μέ τή σειρά του.

— Κοίτα, πές στή μάνα σου νά μή σοῦ δώσει ψάρι λίγες μέρες.

Ὁ Λιάς ἔφτασε στό σπίτι καί φώναξε στή μάνα του:

— Ὁ γιατρός μοῦ ἔκανε τέτανο, κι ὁ ἀγροφύλακας θυμώνει μέ τίς κοπριές, ἐγώ... ἐγώ τό κούρεμα ἤθελα νά δῶ, ὁ πατέρας εἶναι ἐδῶ; πρέπει νά πάρεις ψάρι, εἶπε ὁ ἀγροφύλακας, καί δέν κάνει νά μοῦ δώσεις ψάρι, καί ποῦ θά βροῦμε ψάρι;

— Σιγά σιγά, εἶπε ἡ μάνα, μοῦ τά ἔκανες σαλάτα στό μυαλό μου. Πρῶτα πές μου ποῦ γκρεμοτσακίστηκες, κι ὕστερα, τί σοῦ ἔκανε ὁ γιατρός.

‘Ο Λιάς ἀπάντησε σ’ ὅ,τι τόν ρώτησε ἡ μάνα του, ὅμως πάρα πολύ βιαστικά, γιατί ἀνησυχοῦσε πού θά βρῖσκανε ψάρι. Ἡ μάνα ἔπιασε καί μέ τά δύο της χέρια τό κεφάλι.

— Μά ὁ γιατρός εἶπε πώς δέν κάνει νά σοῦ δώσω ψάρι, κι ἐμεῖς εἶναι ζήτημα ἄν τρῶμε μιά φορά τό χρόνο ψάρι, γιατί θές ντέ καί καλά τώρα νά βροῦμε ψάρι, δέν καταλαβαίνω.

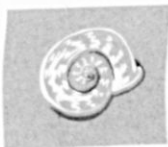
Ἡ ὁ γιατρός σοῦ εἶπε νά σοῦ δώσω ψάρι;

— Ὁχι, ὁ γιατρός μοῦ εἶπε νά μή μοῦ δώσεις ψάρι, ἀπάντησε ὁ Λιάς σκεπτικός, ἀλλά γιά νά μή μοῦ δώσεις ψάρι, πρέπει νά μαγειρέψεις ψάρι καί...

— Σταμάτα, εἶπε ἡ μάνα, πάλι μοῦ τά μπέρδεψες!

Κι ἔλυσε τήν ποδιά νά πάει ἡ ἴδια στό κοινοτικό γραφεῖο γιά νά ξεμπερδέψει τήν ὑπόθεση. Ὁ Λιάς στό μεταξύ ἔδειχνε τόσο ἀποροφημένος μέ τό ψάρι, πού ξέχασε ὁλότελα πώς ἦταν πεθαμένος, κι οὔτε πού τό ξαναθυμήθηκε στή ζωή του.

(Ἀπό τό βιβλίο *Περιπέτειες τοῦ μικροῦ Λιά*)

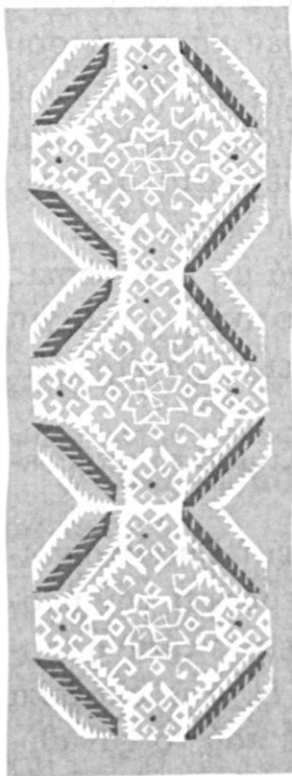
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Ἡ Ξανθοῦλα

Τὴν εἶδα τὴν Ξανθοῦλα,
τὴν εἶδα ψὲς ἄργά,
πού ἐμπῆκε στή βαρκοῦλα
νά πάει στήν ξενιτιά.

Ἐφούσκωνε τ' ἀέρι
λευκότατα πανιά,
ὡσάν τό περιστέρι
πού ἀπλώνει τὰ φτερά.

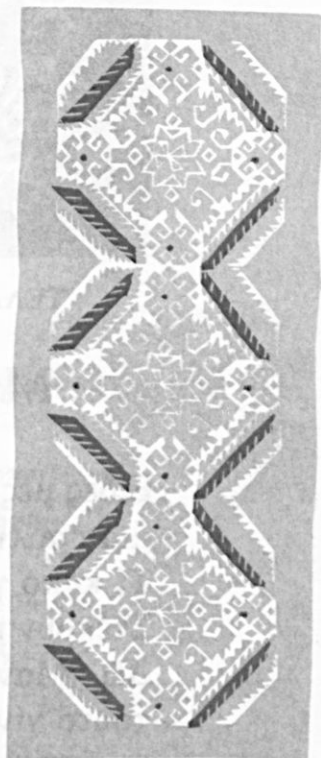
Ἐστέκονταν οἱ φίλοι
μέ λύπη, μέ χαρά,
καί αὐτὴ μέ τό μαντίλι
τούς ἀποχαιρετᾶ.

Καί τό χαιρετισμό της
ἐστάθηκα νά ιδῶ,
ὡσπου ἡ πολλή μακρότης
μοῦ τό ἔκρυψε καί αὐτό.

Σ' ὀλίγο, σ' ὀλιγάκι
δέν ἤξερα νά πῶ,
ἄν ἔβλεπα πανάκι,
ἢ τοῦ πελάγου ἄφρό.

Καί ἀφοῦ πανί, μαντίλι,
ἐχάθη στό νερό,
ἐδάκρυσαν οἱ φίλοι,
ἐδάκρυσαν κι ἐγώ.

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

Μητέρα

Είδες μέσ στή γειτονιά
μιάν αῦλή μέ λεμονιά;
Τί κακό γίνετ' ἐκεῖ!
Στέκουν κι οἱ περαστικοί...
Δῶ «Μανούλα!» κεῖ «Μητέρα!»
— τοῦτο γίνετ' ὅλη μέρα.

Ποιός πεινᾷ καί ποιός πονεῖ,
κι ὅλοι βάνουν τή φωνή.
“Ένα, νά τονέ χτενίσει,
ἄλλο, νά τόν σαπουνίσει.

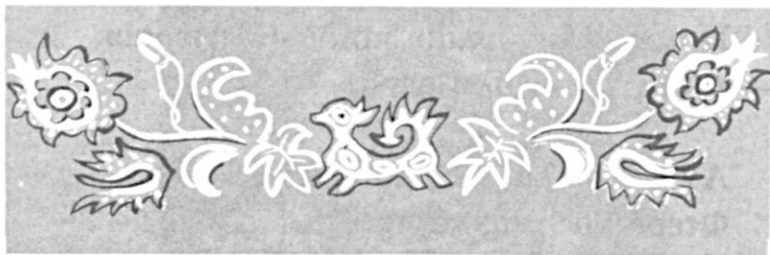
Ποιός «Μανούλα!» ποιός «Μητέρα!»
— τοῦτο γίνεται ὅλη μέρα.

Ἄχ, μανούλα! πῶς βαστάς;
Φτερά νά ἔχεις νά πετάς!
Πῶς μπορείς, παρακαλῶ,
καί δέ χάνεις τό μυαλό;
Δῶ «Μανούλα!» κεῖ «Μητέρα!»
— τοῦτο γίνεται ὅλη μέρα.

Ἔχεις κάποια πληρωμή
κι ἀπ' τά χεῖλια σου στιγμή
τό χαμόγελο δέ λείπει
καί δέν τά σουφρώνει λύπη;
Δῶ «Μανούλα!» κεῖ «Μητέρα!»
— τοῦτο γίνεται ὅλη μέρα.

Πάνω, κάτω: στή δουλειά,
στή βοήθεια, στά φιλιὰ.
Φαίνεται —ποιός τό πιστεύει;—
πῶς ὁ κόπος λιγοστεύει,
σά σέ κρᾶζουν ὅλη μέρα
ποιός «Μανούλα!» ποιός «Μητέρα!»

(Ἀπό τό περιοδικό Ἑὐ Διάπλασις τῶν Παίδων)

ΖΩΡΖ ΣΑΡΡΗ

Τό γαιτανάκι

ΙΑ φορά, δέν πάει καιρός, ζουσε σ' ένα μικρό χωριό, κάπου ἐδῶ κοντά, ένας ἄνθρωπος πολύ σοφός καί πολύ γέρος. Ἡ πλάτη του ἦταν σκυφτή, τόσο σκυφτή, πού ἡ ἄσπρη του γενειάδα ἄγγιζε τή γῆ. Εἶχε διαβάσει τά βιβλία ὅλου τοῦ κόσμου καί εἶχε μάθει τίς γλῶσσες ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ζοῦσε ἀπόμερα, σ' ένα μικρό σπιτάκι, ὀλομόναχος. Στόν κῆπο του φύτεωναν κι ἄνθιζαν ὅλων τῶν λογιῶν τά λουλούδια: τριαντάφυλλα, τουλίπες, μαργαρίτες, κυκλάμινα, ζουμπούλια κι ὄμορφα κατακόκκινα γαρίφαλα.

Οἱ συχωριανοί του πολύ τόν ἀγαποῦσαν κι

ὄλοι τὸν φώναξαν: ὁ κυρ Νικόλας ὁ Γαρίφαλος. Κάποιο δειλινό, ὅταν ὁ ἥλιος καλησπέριζε τὴ νύχτα πού σκαρφάλωνε πίσω ἀπὸ τὸ βουνό, τρία κοριτσάκια πέρασαν μπροστά ἀπὸ τὸν κῆπο τοῦ κυρ Νικόλα, τραγουδώντας τοῦτο τὸ ὁμορφο τραγούδι:

Ἄν ὅλα τὰ παιδιά τῆς γῆς
πιάναν γερά τὰ χέρια
κορίτσια ἀγόρια στή σειρά
καί στήνανε χορό
ὁ κύκλος θά γινότανε
πολύ πολύ μεγάλος
κι ὀλόκληρη τὴ Γῆ μας
θ' ἀγκάλιαζε θαρρῶ.

Ὁ γερο-σοφός, κείνη τὴν ὥρα, πότιζε τὰ λουλούδια του. Σήκωσε τὸ κεφάλι καί χαμογέλασε στὰ παιδιά. Τὸ γέρικο ρυτιδιασμένο χέρι του τοὺς ἔγνεψε φιλικά.

— Καλησπέρα, κύρ Νικόλα, τοῦ φώναξαν τὰ κοριτσάκια, καί χάθηκαν στή στροφή τοῦ δρόμου.

Ὅταν τέλειωσε τὸ πότισμα, ὁ κυρ Νικόλας μπῆκε στό σπίτι του καί κάθησε στό γραφεῖο

του. Μιά στοίβα χοντρά βιβλία τόν περίμενε. "Έπρεπε νά τά διαβάσει... Τί παράξενο όμως, εκείνο τό βράδυ, όσο κι αν πάσχιζε νά συγκεντρωθεί, δέν τά κατάφερνε. Ο λογισμός του έτρεχε άλλοϋ: στά τρία κοριτσάκια, στό τραγούδι τους.

Χρόνια τώρα ζοϋσε εϋτυχισμένος μέ τά βιβλία του, τά λουλούδια του, όλομόναχος, καί ξάφνου ή μοναξιά τοϋ φάνηκε άβάσταχτη. Κατάλαβε πώς ή ζωή του έφτανε στό τέρμα της, νοστάλγησε τά νιάτα του.

"Ήταν πολύ λυπημένος εκείνο τό βράδυ ό καλός κύρ Νικόλας. Κουνοϋσε τό χιονισμένο του κεφάλι καί μιλοϋσε δυνατά: «Είμαι μόνος, κανένας δέν μπορεί νά μέ βοηθήσει, κανέναν δέν μπορω νά βοηθήσω μέ τίς χίλιες γνώσεις μου. Είμαι άχρηστος. "Ας ήμουν τουλάχιστο νέος, άς είχα τή δύναμη νά ξανάρχιζα τή ζωή μου, θά μπορούσα...».

Μονομιās τό πρόσωπο τοϋ κύρ Νικόλα φωτίστηκε. Σηκώθηκε από τήν πολυθρόνα κι άρχισε νά χώνει βιαστικά κι άνάκατα μέσα σέ μία βαλίτσα τά πράματά του. Λίγα ροϋχα, τό χτένι του, τό σαπούνι, ένα ζευγάρι μάλλινες κάλτσες, τίς παντόφλες του...

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωί, οἱ χωριανές, ἀνοίγοντας τὰ παραθυρόφυλλά τους, εἶδανε ξαφνιασμένες τὸν κύρ Νικόλα, πού ποτέ δέν εἶχε βγεῖ τόσο νωρίς, νά κατευθύνεται πρὸς τὸ σταθμὸ τοῦ τραίνου.

«Ποῦ νά πηγαίνει ὁ γερο-Γαρίφαλός μας;» ἀναρωτήθηκαν.

Ὁ σταθμάρχης τὸν χαιρέτησε μέ σεβασμό καί τὸν βοήθησε ν' ἀνέβει στό βαγόνι. Ἀκούστηκε ἓνα σφύριγμα, ἡ ἀτμομηχανὴ ξεφύσηξε δυνατά, κι οἱ τεράστιες ρόδες ἄρχισαν νά κυλᾶνε πάνω στίς σιδερένιες ράγες. Ὁρες πολλές, τσάφ-τσούφ-τσάφ-τσούφ, καί τὸ τρένο ἔφτασε στή μεγάλη πόλη μέ τούς πολλούς ἀνθρώπους καί τὰ πολλά αὐτοκίνητα. Ὁ γερο-σοφὸς σάστισε, ζαλίστηκε ἀπὸ τὴ φασαρία καί τὴν κίνηση, ἀλλὰ δέν κοντοστάθηκε. Τράβηξε κατευθεῖαν γιὰ τὸ σπίτι τοῦ ξακουσμένου γιατροῦ Ξανανιώνη. Καθόταν στό γραφεῖο του, φορώντας τὴν κάτασπρη μπλούζα του. Ἦτανε νέος καί ὁμορφος.

— Γιατρέ, τοῦ εἶπε ἀμέσως ὁ κύρ Νικόλας, δέν εἶμαι ἄρρωστος. Εἶμαι γέρος, πολὺ γέρος. Ἔρχομαι σέ σᾶς γιὰ νά μοῦ δώσετε τὰ χάπια «Νεοζίλ», πού δίνουν ξανά νιάτα καί δύναμη.

Θέλω νά εξαφανιστοῦν οἱ ρυτίδες μου, θέλω τό κορμί μου νά γίνει εἰκοσάχρονο.

Ὁ γιατρός ἔσμιξε τά φρύδια.

— Αὐτά τά χάπια εἶναι σπάνια καί κοστίζουν ἀκριβά. Ἔχετε τόσα πολλά χρήματα γιά νά τ' ἀγοράσετε;

— Γιατρέ μου, εἶμαι ἀπένταρος, κι ὅμως τά θέλω. Θά σᾶς ἐξηγήσω ἀμέσως γιατί τά θέλω. Χτές τό βράδυ, ἔτσι ξαφνικά, μιά θαυμαστή Ἰδέα γεννήθηκε στό μυαλό μου. Ἡ Γῆ μας εἶναι στρογγυλή μέ 40.000 χιλιόμετρα περιφέρεια. Κάπου τρία δισεκατομμύρια ἄνθρωποι τήν κατοικοῦν. Ἔκανα ἕνα μικρό, ἀπλό ὑπολογισμό: Ἄν ὅλοι οἱ νέοι ὅλου τοῦ κόσμου, ἀγόρια καί κορίτσια, δώσουν τά χέρια μίαν ὀρισμένη μέρα, σέ μίαν ὀρισμένη στιγμή, μποροῦν νά φτιάξουν ἕνα γαῖτανάκι γύρω ἀπό τή Γῆ, κι ὅλοι μαζί, ἀγαπημένοι, νά τραγουδήσουν καί νά χορέψουν. Πρέπει νά γίνω νέος καί δυνατός. Θά κάνω τό γύρο τοῦ κόσμου καί θά μιλήσω σ' ὅλους γιά τήν Ἰδέα μου καί εἶμαι σίγουρος πώς θά τήν καταλάβουν καί θά τή δεχτοῦν.

Ὁ γιατρός ἄκουσε προσεχτικά τό γερο-Νικόλα, ὕστερα σηκώθηκε, ἄνοιξε μιά μεγάλη

ντουλάπα γεμάτη γιατρικά κι ἔβγαλε ἓνα μικρό κουτί.

— Ὅριστε, τοῦ εἶπε, σᾶς χαρίζω τὰ «Νεοζίλ». Ἡ Ἰδέα σας μοῦ ἀρέσει. Πάει τόσος καιρὸς πού δέν τραγούδησα, δέ χόρευσα. Πολλοί οἱ ἄρρωστοι, πολλές οἱ ἔγνοιες. Τὴν ἡμέρα πού θά γίνει τό γαῖτανάκι, εἰδοποιῆστε με, θά ἤθελα κι ἐγὼ νά μῶ μέσ στό χορό.

Ὁ κύρ Νικόλας, κρατώντας σφιχτά τό πολύτιμο κουτί, εὐχαρίστησε τόν καλό γιατρό καί βγῆκε στους δρόμους τῆς πολύβουης πόλης. Ἐνιωθε χαρούμενος καί τοῦ φαινόταν

πώς όλοι οί περαστικοί του χαμογελοϋσαν καλοκάγαθα, λές και μάντευαν τίς φωτεινές σκέψεις του.

Μπήκε σ' ένα ξενοδοχειό, ζήτησε νά του δώσουν ένα δωμάτιο και, πρίν ξαπλώσει, κατάπие τρία χάπια, πίνοντας ένα μεγάλο ποτήρι νερό, κι αποκοιμήθηκε...

Τήν άλλη μέρα ξύπνησε από τά χαράματα. Ένωσε καλοδιάθετος, θέλησε νά χαϊδέψει τά γένια του. Τό χέρι του όμως άγγιξε ένα δροσερό μάγουλο.

Πήδηξε μεμιάς από τό κρεβάτι και κοιτάχτηκε στόν καθρέφτη. Τί μεταμόρφωση! Ήταν νέος κι όμορφος. Του ήρθε νά φωνάξει από χαρά.

Σήκωσε μέ τό χέρι μιά καρέκλα, πήδηξε πάνω στό τραπέζι, σβέλτα ξανακατέβηκε, έδωσε μερικές μπουνιές στόν άέρα. Ήταν νέος και δυνατός, τί τόν ένοιαζαν τά έκατό του χρόνια!

Ό κύρ Νικόλας ταξίδεψε σέ πολλά μέρη και άντάμωσε άνθρώπους από όλες τίς φυλές τής γής. Οί πίο πολλοί τόν δέχτηκαν μέ χαρά και ύποσχέθηκαν νά πάρουν μέρος στό χορό σάθά 'ρθει ή ώρα. Βρήκε όμως και σκληρούς άνθρώπους, πού του φέρθηκαν άσχημα. Ένας μάλιστα κακός άρχηγός μιάς μεγάλης χώρας τόν έκλεισε δεκαπέντε μέρες στή φυλακή, γιατί τόν νόμισε επικίνδυνο για τήν ήσυχία τής χώρας του.

“Όταν βγήκε ο κύρ Νικόλας από τή φυλακή, βιάστηκε νά κερδίσει τό χαμένο καιρό. Δούλεψε σκληρά γιά νά βγάλει τά χρήματα πού χρειάζονταν γιά όλα τά τηλεγραφήματα πού ἔστειλε σέ ὅλον τόν κόσμο γιά νά ἀναγγεῖλει τή μέρα καί τήν ὥρα πού θά γινόταν τό γαῖτανάκι.

Παντοῦ ἔστειλε μηνύματα, στίς ἄκριες τῆς σφαίρας.

«Θά χορέψουμε καί θά τραγουδήσουμε ὅλοι μαζί, στόπ. Τήν πρώτη μέρα τῆς Ἐνοιξης, στόπ. Δῶστε τά χέρια, στόπ.»

Δέν ξέχασε κανέναν, οὔτε κι αὐτούς πού τοῦ εἶχαν πετάξει πέτρες. Ποιός ξέρει, ἴσως τήν τελευταία στιγμή νά μετάνιωσαν καί νά ἴδιναν κι αὐτοί τό χέρι.

Ἐπιτέλους ἔφτασε ἡ πρώτη μέρα τῆς Ἐνοιξης! Ἡ Γῆ στολισμένη τήν περίμενε. Τά λουλούδια εἶχανε ντυθεῖ μέ χίλια χρώματα καί τά πουλιά τραγουδούσανε τά πιό ὄμορφα τραγούδια τους. Ὁ οὐρανός ἦταν ἀσυννέφιαστος κι ὁ ἥλιος ἔλαμπε μ’ ὅλη τή δύναμή του, φωτίζοντας τίς ὀμορφιές τῆς πλάσης.

Μέ μιá κίνηση, κορίτσια κι ἀγόρια ἀπ’ ὅλες τίς χῶρες, ἀπ’ ὅλες τίς φυλές, δῶσανε τά

χέρια κι ἄρχισαν νά χορεύουν τραγουδώντας:

Ἄν ὅλα τὰ παιδιά τῆς γῆς
πιάναν γερά τὰ χέρια
κορίτσια ἀγόρια στή σειρά
καί στήνανε χορό
ὁ κύκλος θά γινότανε
πολύ πολύ μεγάλος
κι ὀλόκληρη τῆ Γῆ μας
θ' ἀγκάλιαζε θαρρῶ.

Ὁ Νικόλας κοιτοῦσε μέ μάτια θαμπωμένα ἀπό τὰ δάκρυα. Χιλιάδες νέοι περνοῦσαν μπροστά του. Τούς εἶχε συναντήσει στά ταξίδια του. Γαλανομάτηδες μέ ξανθά μαλλιά, μελαχρινοί μέ μαῦρα μάτια, νέγροι μέ κάτασπρα δόντια, Κινεζοῦλες μέ τραβηγμένα μάτια, ἐρυθρόδερμοι μέ πολύχρωμα φτερά δίνανε τὰ χέρια σ' αὐτό τό γαιτανάκι πού ἀγκάλιαζε τῆ Γῆ. Τούς ἄκουγε νά τραγουδᾶνε, νά μιᾶνε, νά γελᾶνε καί νά φωνάζουν. Ὁ Γιόχαν ἔσφιγγε τό χέρι τοῦ Γιάννη καί ἔλεγε: «Πόσο κουτοί ἦμασταν νά μή μιᾶμε ὁ ἕνας στόν ἄλλον. Μοιάζεις τοῦ ἀδελφοῦ μου». Ὁ Γιάννης ἔλεγε: «Δέ θά εἶμαι πιά μόνος τὰ βράδια τοῦ

χειμώνα, θά κάνουμε παρέα και θά λέμε ιστορίες».

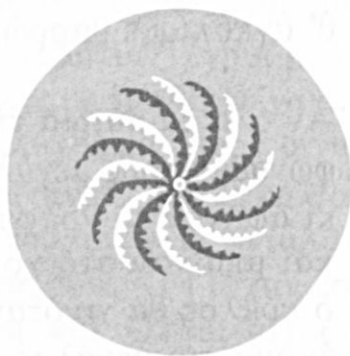
Οί φωνές τῶν νέων ἦταν τόσο δυνατές πού γκρέμισαν τούς τοίχους ὄλων τῶν φυλακῶν καί οἱ φυλακισμένοι ξεχύθηκαν λεύτεροι καί πιάσαν τό χορό καί τό τραγούδι μέ τούς ἄλλους νέους τῆς Γῆς.

Ἄν ὄλα τά παιδιά τῆς γῆς
πιάναν γερά τά χέρια
κορίτσια ἀγόρια στή σειρά
καί στήνανε χορό
ὁ κύκλος θά γινότανε
πολύ πολύ μέγας
κι ὀλόκληρη τή Γῆ μας
θ' ἀγκάλιαζε θαρρῶ.

Ἄν ὄλα τά παιδιά τῆς γῆς
φωνάζαν τούς μεγάλους
κι ἀφήναν τά γραφεῖα τους
καί μπαῖναν στό χορό
ὁ κύκλος θά γινότανε
ἀκόμα πιό μέγας
καί δύο φορές τή Γῆ μας
θ' ἀγκάλιαζε θαρρῶ.

Θά 'ρχόνταν τότε τά πουλιά
θά 'ρχόνταν τά λουλούδια
θά 'ρχότανε κι ἡ ἄνοιξη
νά μπεῖ μέσ στό χορό
κι ὁ κύκλος θά γινότανε
ἀκόμα πιό μεγάλος
καί τρεῖς φορές τή Γῆ μας
θ' ἀγκάλιαζε θαρρῶ!

(Ἀπό τό βιβλίο *Τό γαϊτανάκι*.
Τό ποίημα εἶναι τοῦ Γιάννη Ρίτσου)

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

*Εἶπαμε πολλά καὶ σώνει,
ἄς λαλήσει κι ἄλλο ἀηδόني.*

Ἀπαντήσεις στά Μαντέματα

Ἀπό τή σελίδα 82:

1. Τό χελιδόνη.
2. Ὁ ψύλλος.

Ἀπό τίς σελίδες 97-98:

1. Τό καντήλι.
2. Ὁ πετεινός.
3. Ἡ κουβαρίστρα.
4. Τά δόντια καί ἡ γλώσσα.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Οι έργασίες γιά τή σύνθεση τοῦ « Ἀνθολογίου γιά τά παιδιά τοῦ Δημοτικοῦ» ἄρχισαν τό φθινόπωρο τοῦ 1974, ἐπί ὑπουργίας Νικολάου Κ. Λούρου. Ἡ ἐκτύπωση καί τῶν τριῶν τόμων ἔγινε ἐπί ὑπουργίας Παναγιώτη Ζέπου.

Ὁ κάθε ἕνας ἀπό τοὺς τόμους τοῦ Ἀνθολογίου προορίζεται νά χρησιμοποιηθεῖ σέ δύο τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ. Ὁ πρῶτος εἶναι γιά τήν Α΄ καί Β΄ τάξη, ὁ δεύτερος γιά τή Γ΄ καί Δ΄, καί ὁ τρίτος γιά τήν Ε΄ καί ς΄.

Οἱ τόμοι εἶναι ἀφιερωμένοι, μέ τή σειρά, στή μνήμη τριῶν σπουδαίων λογοτεχνῶν, πού ἀσχολήθηκαν μέ τήν παιδική λογοτεχνία καί ἔχουν διαπαιδαγωγήσει γενεές Ἑλληνοπαίδων μέ τό ἔργο τους: τόν Ζαχαρία Παπαντωνίου, τόν Γρηγόριο Ξενόπουλο καί τήν Πηνελόπη Δέλτα.

Ἐγινε προσπάθεια ὥστε τό Ἀνθολόγιο νά εἶναι προσαρμοσμένο στίς πνευματικές ἀνάγκες τῶν παιδιῶν τοῦ Δημοτικοῦ. Μέσα στοὺς τόμους του δέν ἐπιδιώκεται —καί οὔτε ἦταν, ἄλλωστε, κατορθωτό— νά δοθεῖ ἀντιπροσωπευτική εἰκόνα τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας. Οἱ Νεοέλληνες συγγραφεῖς, ἀκόμα καί οἱ καλύτεροι, πού δέν διέθεταν κείμενα κατάλληλα γιά τήν παιδική ἡλικία, δέν περιλαμβάνονται ἐδῶ. Πάντως, ἡ εὐθύνη τῆς τελικῆς ἐπιλογῆς τῶν κειμένων βαρύνει ὀλόκληρη τήν Ἐπιτροπή τοῦ Ἀνθολογίου.

Τέλος, τό Ἀνθολόγιο αὐτό δέν ἔγινε γιά νά ὑποκαταστήσει τά βιβλία τῶν Ἀναγνωστικῶν, ἀλλά γιά νά προσφέρει στοὺς μικροὺς μαθητές μιά σειρά ἀπό γνήσια λογοτεχνικά κείμενα, ποιητικά καί πεζά, πού θά τοὺς φέρουν σέ μιά πρώτη ἐπαφή μέ τή Νέα Ἑλληνική Λογοτεχνία, θά τοὺς βοηθήσουν σημαντικά νά καλλιεργήσουν τόν προφορικό καί γραπτό λόγο τους καί θά τοὺς κάνουν νά ἀγαπήσουν ἀκόμα περισσότερο τό βιβλίο καί τό διάβασμα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το παρόν έγγραφο αποτελεί το βασικό πλαίσιο για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων της Εθνικής Στρατηγικής. Περιλαμβάνει τους στόχους, τις δράσεις και τους δείκτες που θα χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της προόδου. Η υλοποίηση του προγράμματος θα απαιτήσει την ενεργή συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών και την εξασφάλιση των απαραίτητων πόρων. Η επιτυχία του προγράμματος θα εξαρτηθεί από την αποτελεσματική διαχείριση των πόρων και την έγκαιρη παρακολούθηση της προόδου. Η υλοποίηση του προγράμματος θα απαιτήσει την ενεργή συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών και την εξασφάλιση των απαραίτητων πόρων. Η επιτυχία του προγράμματος θα εξαρτηθεί από την αποτελεσματική διαχείριση των πόρων και την έγκαιρη παρακολούθηση της προόδου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γιά σένα πού πήρες αυτό τό βιβλίο (<i>Πρόλογος</i>) ...	11
Προσευχή (<i>ποίημα</i>)	13
(Δημοτικό. Συλλογή <i>Κούνια-μπέλα</i> , λαϊκά παιχνίδια και τραγούδια γιά πολύ μικρά παιδιά, διαλεγμένα από τή Φανή Σαρεγιάννη, 'Αθήνα 1950)	
Φεγγαράκι μου λαμπρό! (<i>ποίημα</i>)	13
(Δημοτικό. Συλλογή <i>Παιχνίδια και τραγούδια λαϊκά</i> , 'Αθήνα 1957)	
Κικιρίκου! νά ή αυγή!	14
(<i>Αλφαβητάρι μέ τόν ήλιο</i>)	
Ό γερο-Βαγγέλης, ό τσαγκάρης	15
(<i>Αλφαβητάρι μέ τόν ήλιο</i>)	
Καλύτερα βρεμένος παρά φορτωμένος	17
(<i>Αλφαβητάρι μέ τόν ήλιο</i>)	
Τό πουλάκι	19
(<i>Αλφαβητάρι μέ τόν ήλιο</i>)	
Τό πουλάκι (<i>ποίημα</i>)	20
(<i>Αλφαβητάρι μέ τόν ήλιο</i>)	
Μπροστά στή θάλασσα	21
(<i>Αλφαβητάρι μέ τόν ήλιο</i>)	
Τραγουδάκια γιά τό μωρό (<i>ποιήματα</i>)	23
(Δημοτικά. Νεοελληνική Βιβλιοθήκη, Παράρτημα άριθ. 1. <i>Νανουρίσματα, Ταχταρίσματα, Παιχνιδάκια</i> . 'Ανθολόγηση με σημειώσεις Φανής Σαρεγιάννη, 'Αθήνα 1953)	
Μήν τό κάνεις αυτό, μητέρα	24
(Δημοσθένη 'Ανδρεάδη, <i>Αλφαβητάριο τό Νέο</i> . Μέρος Β', 'Αθήνα, 'Εκδοτικός Οίκος Δημητράκου)	

Τό πρωινό ντύσιμο	26
(Γεωργίας Ταρσούλη, <i>Στῆς Μαιῶς τήν ἀγκαλιά</i> . Ἐκδόσεις Μ. Πεγλιβανίδης καί Σία Α.Ε., Ἀθήναι)	
Ντίλι-ντίλι-ντίλι... (ποίημα)	28
(Δημοτικό. <i>Παιχνίδια καί τραγούδια λαϊκά</i>)	
Τί ὄνειρο εἶδε ἡ Δαφνούλα γιά τόν ἥλιο	33
(Ἐπ. Γ. Παπαμιχαήλ, <i>Ἀλφαβητάριο</i> . Μέρος Β', Ἀθήναι, ἐκδότης Δ. Δημητράκος, 1917)	
Δύο κατσίκες σ' ἓνα γεφύρι	38
(Ἄρ. Π. Κουρτίδη, <i>Ἱστορίες</i> . Ἀναγνωστικό Β' Δημοτικού, ἐκδοση 18η. Ἐν Ἀθήναις, ἐκδ. Ἰωάννης Δ. Κολλάρου καί Σία, 1932)	
Πῶς ἓνα ἄλογο κι ἓνας σπουργίτης βοηθοῦν ὁ ἓνας τόν ἄλλο	39
(Ἄρ. Π. Κουρτίδη, <i>Ἱστορίες</i>)	
Ὁ γνωστικός βάτραχος	42
(Ἄρ. Π. Κουρτίδη, <i>Ἱστορίες</i>)	
Μαργαρίτα (ποίημα)	44
(Μιχ. Δ. Στασινοπούλου, <i>Ἀρμονία</i> . Ποιήματα γιά τά παιδιά, Ἀθήνα)	
Ἡ πεταλούδα (ποίημα)	45
(Ζαχαρία Παπαντωνίου: ἀπό τό βιβλίο Ζαχ. Α. Παπαντωνίου - Γεωργίου Ε. Λαμπελέτ, <i>Παιδικά τραγούδια</i> Ἐκδ. Οἶκος Δημητράκου, Ἀθήναι 1931)	
Τό γλυκό	47
(Ἐλένης Θεοχάρη-Περράκη, <i>Σκανδαλιές τῆς Σουβλίτσας</i>)	
Πυροσβεστική (ποίημα)	52
(Μαρίας Γουδέλη, <i>Ζωγραφιές καί τραγούδια</i> . Δίφρος)	
Μαστόροι (ποίημα)	53
(Μαρίας Γουδέλη, <i>Ζωγραφιές καί τραγούδια</i>)	
Ἡ γιαγιά ἄρχισε τό παραμῦθι	54
(Ἀλφαβητάρι μέ τόν ἥλιο. Μέρος Β', Ἐκδοση 19η, 1938, Ἀρχαῖος Ἐκδοτικός Οἶκος Δημητράκου, Α.Ε.)	
Γλωσσοδέτες	61
(Δημοτικά. <i>Παιχνίδια καί τραγούδια λαϊκά</i>)	

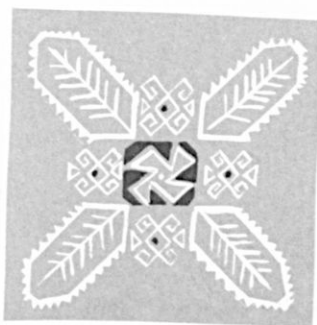
Τό ἄσχημο βασιλόπουλο	62
(Γαλάτειας Καζαντζάκη, <i>Οἱ τρεῖς φίλοι</i> , Ἐναγνώστικό Β΄ Δημοτικοῦ, Ἀθήναι 1917)	
Ἡ σάλπιγγα (ποίημα)	70
(Παιδική βιβλιοθήκη. <i>Τά πρῶτα βήματα</i> — ποιήματα διὰ παιδιά—ὑπό Ἰωάννου Πολέμη. Ἐν Ἀθήναις, Κατάστημα τοῦ Συλλόγου 1904)	
Καντηλάκι (ποίημα)	71
(Στέλιου Σπεράντζα, <i>Μικρές φωνές</i> . Μ. Πεχλιβανίδης καὶ Σία, Ἀθήναι 1962)	
Τρεῖς κοτούλες (ποίημα)	72
(Χάρη Σακελλαρίου, <i>Χαρούμενες φωνές</i> . Ι. Βασιλείου, 1962)	
Μοῦ ἔλεγε ἡ μάνα μου (ποίηματα)	73
(Δημοτικά. Νεοελληνική βιβλιοθήκη. <i>Νανουρίσματα, Ταχταρίσματα...</i>)	
Ὁ κουλουράς (ποίημα)	74
(Γιώργη Κρόκου, <i>Παιδικά χαμόγελα</i> . Ι. Σιδέρης, 1963)	
Λύκος, ἄλεπού καὶ γάδαρος (λαϊκό παραμῦθι)	76
(Ἑλληνικά Παραμύθια, Ἐκλογή Γ.Α. Μέγα Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας», Ἰωάννου Δ. Κολλάρου καὶ Σίας Α.Ε.)	
Τά βγάζουμε; (ποίημα)	79
(Δημοτικό [λάχισημα]. <i>Παιχνίδια καὶ τραγούδια λαϊκά</i>)	
Ἡ ἄλεπού καλόγρια (ποίημα)	80
(Γεωργίου Δροσίνη, <i>Παραμύθια</i> . Ἐν Ἀθήναις, ἐκδότης Γεώργιος Κασδόνης, 1889)	
Μαντέματα	82
(Δημοτικά. <i>Παιχνίδια καὶ τραγούδια λαϊκά</i>)	
Ἐνα τσαμπὶ σταφύλι	83
(Μαρίας Κουβαλιᾶ-Γουμενοπούλου, <i>Πές μου κάτι, Μανούλα</i> . Ἐκδόσεις «Ἐλαφος», Ἀθήναι 1971)	
Ξύπνημα (ποίημα)	87
(Βασίλη Ρῶτα, <i>Αὐγούλα</i> , τραγουδάκια, στιχοπαιγνίδια, μῦθοι. Ἀθήνα 1974)	
Γέλια καὶ κλάματα (ποίημα)	88
(Βασίλη Ρῶτα, <i>Αὐγούλα</i>)	

Τό πιό μεγάλο (ποίημα)	89
(Βασίλη Ρώτα, <i>Αγούλα</i>)	
Ἡ Σουσουράδα	90
(Κυρα-Μάρθας, Περιοδικό Ἡ Διάπλασις τῶν παιδῶν, 21 Ἰανουαρίου 1917)	
Τό χρυσόψαρο (λαϊκό παραμῦθι)	94
(Ἑλληνικά Παραμύθια, ἐκλογή Γ. Α. Μέγα)	
Τά καβούρια κάνουν γάμο (ποίημα)	96
(Δημοτικό. Παιχνίδια καί τραγούδια λαϊκά)	
Μαντέματα	97
(Δημοτικά. Παιχνίδια καί τραγούδια λαϊκά)	
Τ' ἀρνίτσι-μπίτσι	98
(Γεωργίας Ταρσοῦλη, <i>Τά παραμύθια πού ἀγαπῶ</i> . Ἐκδόσεις Μ. Πεχλιβανίδης καί Σία Α.Ε. Ἀθήναι)	
Ἡ Ἀννιώ (ποίημα)	105
(Γιάννη Κουγιούλη, Ρένου Ἡρακλῆ Ἀποστολίδη, Ἀνθολογία τῆς Νεοελληνικῆς Γραμματείας — Ἡ Ποίηση. Τά Νέα Ἑλληνικά, Ἀθήναι)	
Μπαλόνια (ποίημα)	106
(Γ. Κοτζίουλα, Ἀπαντα, τόμ. Γ'. Δίφρος 1959)	
Σπιτόγατος	107
(Κ.Α. Σφαέλου, <i>Τά Ἀπομνημονεῖματα ἐνός γάτου</i> . Δωρικός)	
Τό τραγούδι τῆς Ψιψίνας (ποίημα)	120
(Λίνας Κάσδαγλη, Περιοδικό Ἡ Ὀδηγός, Σεπτέμβριος-Ὀκτώβριος 1952)	
Οἱ καλύτεροί μου φίλοι (ποίημα)	121
(Ρένας Καρθαίου, <i>Χαρταετοὶ στόν οὐρανό</i> , Ἀθήνα 1973)	
Γύρω γύρω ὄλοι (ποίημα)	122
(Ρένας Καρθαίου, <i>Χαρταετοὶ στόν οὐρανό</i>)	
Ὁ Γιαννάκης καί ὁ Φλόξ	124
(Γεωργίας Ταρσοῦλη, <i>Τά παραμύθια πού ἀγαπῶ</i>)	
Μαλλιαρός (ποίημα)	131
(Ἀλέξανδρου Πάλλη [Λέκα Ἀρβανίτη], <i>Κούφια καρύδια</i> . Λίβερπουλ 1915)	

Τρία χτυπήματα στην πόρτα	133
(Χρυσούλας Χατζηγιαννίου, <i>Ήλιε μου, ήλιε μου</i> , μικρές ιστορίες για μικρά παιδιά, Ἀθήνα 1973)	
Οἱ ἄνεμοι	136
(Χρυσούλας Χατζηγιαννίου, <i>Ήλιε μου, ήλιε μου</i>)	
Πουλάκι τοῦ χειμῶνα (ποίημα)	139
(Μιχ. Δ. Στασινόπουλου, <i>Ἀρμονία</i>)	
Τό ποταμάκι (ποίημα)	140
(Ζαχαρία Παπαντωνίου, <i>Παιδικά τραγούδια</i>)	
Ἡ μερμηγκοφωλιά	141
(Μαρίας Κουβαλιᾶ-Γουμενοπούλου, <i>Πές μου κάτι, Μανούλα</i>)	
ἽΟ Ἡλιος καί ὁ Ἀέρας (ποίημα)	148
(Γεωργίου Δροσίνη, <i>Παραμύθια</i>)	
Γιατί τά σκυλιά κυνηγᾶνε τίς γάτες καί οἱ γάτες τούς ποντικούς	150
(Φανῆς Παπαλουκά, <i>Ἱστορίες σάν παραμύθια</i> . Ἐκδοτικός Οἶκος «Ἀστήρ», Ἀλ. καί Ε. Παπαδημητρίου, Ἀθήναι)	
ἽΟ Ποντικοῦλης (ποίημα)	157
(Ζαχαρία Παπαντωνίου, <i>Παιδικά τραγούδια</i>)	
Τό ρολοῖ (ποίημα)	159
(Μιχ. Δ. Στασινόπουλου, <i>Ἀρμονία</i>)	
Τό ξένο αὐτό	161
(Ἐλένης Βαλαβάνη, Κύκλος τοῦ Ἑλληνικοῦ Παιδικοῦ Βιβλίου, <i>Τό χρυσοῦ ρόδι</i> . Σύγχρονη ἐλληνική παιδική λογοτεχνία, Ἀθήναι 1974)	
Κοῦκος (ποίημα)	168
(Τέλλου Ἄγρα, Περιοδικό <i>Ἡ Διάπλασις τῶν Παίδων</i> , 18 Ἰανουαρίου 1936)	
Οἱ τρεῖς συμβουλές	169
(Λότης Πέτροβιτς-Ἀνδρουτσοπούλου, <i>17 ἐλληνικά λαϊκά παραμύθια</i> διασκευασμένα γιά παιδιά. Οἱ ἐκδόσεις τῶν Φίλων, Ἀθήνα 1973)	

Τό γεφύρι τ' οὐρανοῦ	176
(Γεωργίας Δεληγιάννη-Ἀναστασιάδη, <i>Ὁ Νάνος Τραλαλάς</i> , β' ἔκδοση, «Μίνωας»)	
Τὰ παιδιά τῆς γῆς (ποιήματα)	184
(Λίνας Κάσδαγλη, <i>Περιοδικό Ἡ Ὀδηγός</i> , 1952)	
Ὁ Κουτόγιαννος	187
(Ἐλίζας Χατζιδάκη, <i>Πιρλιπίνος Μικροῦτσικος κι ἄλλα παραμῦθια</i> , Ἀθήνα 1972)	
Ὁ Πιτσιρίκος	198
(Δανάης Τσουκαλά, <i>Τὰ παραμῦθια τῆς Νεφέλης</i> . Δεύτερη ἔκδοση συμπληρωμένη. Ἴκαρος)	
Τὰ δελφίνια	207
(Φανῆς Παπαλουκά, <i>Ἱστορίες σάν παραμῦθια</i>)	
Νανουρίσματα (ποιήματα)	214
(Δημοτικά. Νεοελληνική Βιβλιοθήκη, <i>Νανουρίσματα, Ταχταρίσματα...</i>)	
Πάπιες, χῆνες τοῦ γιαλοῦ (ποίημα)	216
(Δημοτικό. Νεοελληνική Βιβλιοθήκη, <i>Νανουρίσματα, Ταχταρίσματα...</i>)	
Χελιδονάκι μου γοργό (ποίημα)	216
(Δημοτικό. <i>Παιχνίδια καί τραγούδια λαϊκά</i>)	
Μάρτη, Μάρτη βροχερέ (ποίημα)	216
(Δημοτικό. <i>Παιχνίδια καί τραγούδια λαϊκά</i>)	
Καλημερούδια (ποίημα)	217
(Ἀλέξανδρου Πάλλη, <i>Κούφια καρύδια</i>)	
Τό παιδί καί τ' ἀστέρια (ποίημα)	218
(Μαρίας Κουβαλιᾶ-Γουμενοπούλου, <i>Τό κοκί καί τό ρεβῆθι</i> . Ἐκδόσεις «Δαμασκός»)	
Πῶς ὁ Λιάς εἶδε κάτι πού οἱ ἄλλοι δέν μποροῦσαν νά δοῦν	220
(Βάσας Σολωμοῦ-Ξανθάκη, <i>Περιπέτειες τοῦ μικροῦ Λιά</i> , «Κασταλία»)	
Πῶς ὁ Λιάς διάγνωσε μιά ἀρρώστια	225
(Βάσας Σολωμοῦ-Ξανθάκη, <i>Περιπέτειες τοῦ μικροῦ Λιά</i>)	

Πῶς ὁ Λιάς ἔσπαξε τὸ κεφάλι του γιὰ τὸ ποῦ θὰ ἔβρισκε ἢ μᾶνα του ψάρι	229
(Βάσας Σολωμοῦ-Ξανθάκη, <i>Περιπέτειες τοῦ μικροῦ Λιά</i>)	
Ἡ Ξανθοῦλα (ποίημα)	236
(Διονυσίου Σολωμοῦ, <i>Ἄπαντα</i> , τόμος πρῶτος, <i>Ποιήματα</i> , ἐπιμ. Λίνου Πολίτη, Ἴκαρος, Ἀθήνα 1948)	
Μητέρα (ποίημα)	238
(Τέλλου Ἄγρα, <i>Περιοδικὸ Ἡ Διάπλασις τῶν Παιδῶν</i> , 9 Ἰανουαρίου 1937)	
Τὸ γαϊτανάκι	240
(Ζώρς Σαρρῆ, <i>Τὸ γαϊτανάκι</i> , παραμῦθι γιὰ παιδιά Ἀθῆναι 1973, ἐκδόσεις «Κέδρος». Τὸ ποίημα εἶναι τοῦ Γιάννη Ρί- τσου)	
Ἄπαντήσεις στὰ Μαντέματα	252
Σημείωμα τῆς Ἐπιτροπῆς	253

Έκδοση ΣΤ' 1982. Αντίτυπα 210.000

Σύμβαση 3654/13-10-81

Έξωφύλλο και κοσμήματα: Λουίζα Μοντεσάντου
Τυπογραφική επιμέλεια: Έμμανουήλ Χ. Κάσδαγλης

Έκτύπωση-Βιβλιοδεσία: Κοινοπραξία Νικόλαος Έπ. Ζαφειρόπουλος
Εύαγγ. Έπ. Ζαφειρόπουλος και ΣΙΑ. Ε.Ε.Ε.

«Τά αντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τό κάτωθι βιβλιόσημο γιά ἀπόδειξη τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἄντίτυπο στερούμενο τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπο. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτό διώκεται κατά τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 19/46 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α΄ 108)».

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

